

Täysistunto

Keskiviikko 27.10.2021 klo 14.01—20.06

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto keskeytettiin klo 19.14. Täysistuntoa jatkettiin klo 19.50. Täysistunto päättyi klo 20.06.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.01—16.04) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (16.04—19.14 ja 19.50—20.06).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 26.10.2021 toimitettu kansalaisaloite KAA 10/2021 vp: Ehjänä syntynyt - loppu "eheytyshoidoille".

2.2. Muut ilmoitukset

Puhemiesneuvosto on 26.10.2021 antanut puhemiesneuvoston ehdotuksen PNE 3/2021 vp eduskunnan päätökseksi eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamisesta ja eduskunnan työjärjestyksen 15 §:n kumoamisesta.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 3 luvun 5 §:n ja merityösopimuslain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 222/2020 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 14/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 14/2021 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 26.10.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

1. lakiehdotus

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

3. luvun 5 §

Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Esitän, että 5 § saa sen muodon, joka on vastalauseessa 2.

Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Satosen esitystä.

Arto Satonen ehdotti Atte Kalevan kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 35, tyhjiä 35; poissa 29 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

2. lakiehdotus

4. luvun 5 §

Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Teen esityksen vastalauseen 2 mukaisesti.

Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Satosen esitystä.

Arto Satonen ehdotti Atte Kalevan kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 36, tyhjiä 35; poissa 28 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 222/2020 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 246/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 13/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2021 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 26.10.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

1. lakiehdotus

31 §

Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Teen ehdotuksen, että 31 § hyväksytään mietintöön jätetyn vastalauseen muodossa.

Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Rantasen tekemää esitystä.

Mari Rantanen ehdotti Pihla Keto-Huovisen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö ”jaa”, Mari Rantasen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 72; poissa 25 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 246/2020 vp sisältyvien 1.—10. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 121/2021 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 7/2021 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 26.10.2021 Liite 5A

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 26.10.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Janne Sankelo Matias Marttisen kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen. Lisäksi keskustelussa on Petri Huru Sheikki Laakson kannattamana tehnyt kaksi lausumaehdotusta, jotka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 5A)

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 121/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 37; poissa 25 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Mietintö ”jaa”, Petri Hurun ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 72; poissa 26 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Petri Hurun ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 72; poissa 26 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 21/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 26.10.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Jouni Kotiaho Sheikki Laakson kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 149/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Jouni Kotiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 73; poissa 25 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

7. Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2020 vp

Valiokunnan mietintö SuVM 1/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt päätetään suuren valiokunnan mietinnön SuVM 1/2021 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Suuren valiokunnan puheenjohtajan Satu Hassin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Tämän jälkeen Eurooppa-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppuraiselle varataan mahdollisuus käyttää 5 minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. [Hälinää]

Ennen kuin edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Satu Hassi aloittaa, pyydän jälleen, hyvät edustajat, että jos teillä on keskinäisiä muita kokouksia, niin siirrytte tämän salin ulkopuolelle. Pitää kuunnella, mitä täällä esittelyssä sanotaan. — Olkaa hyvä, edustaja Hassi.

Keskustelu

14.12 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomi on ollut EU:n jäsen melkein 27 vuotta. EU on jäsenvaltioilleen merkittävä päätöksenteon taso mutta myös ja ennen kaikkea vakauden, vaurauden ja turvallisuuden tuottaja. Suuri valiokunta toteaa, että EU-jäsenyys on keskeisin Suomen kansainvälistä asemaa määrittelevä valinta. Se on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön, johon maamme historiansa, arvomaailmansa ja yhteiskuntarakenteensa puolesta kuuluu — arvoyhteisöön, jossa yhteiskunnan perusta ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Nettomaksuosuutemme tai -saantomme ei kerro jäsenyyden kokonaisuudesta, vaan kyse on jäsenyyden kokonaisvaikutuksista talouteemme, turvallisuuteemme ja tulevaisuuteemme. Mikään muu järjestely ei tarjoa yhtä tehokkaita keinoja turvata kansallisia etuja, kehittää eurooppalaista yhteistyötä ja järjestää suhteitamme muuhun maailmaan. EU:n jäsenenä olemme mukana tekemässä päätöksiä, jotka joka tapauksessa vaikuttavat meihin. Suurena talousalueena EU on myös merkittävä globaali toimija, jonka jäsenenä meillä on suurempi vaikutusvalta myös kansainväliseen kehitykseen.

Vakauden, rauhan ja turvallisuuden vahvistaminen oli jäseneksi liittymisen keskeinen peruste ja on edelleen ajankohtainen, kuten hallituskin toteaa. On tärkeää myös johdonmukaisesti pitää kiinni EU:n perusperiaatteista, kuten oikeusvaltiosta ja oikeuslaitoksen itsenäisyydestä. Suuri valiokunta suhtautuu huolestuneesti ja vakavasti oikeusvaltioperiaatteen loukkaamiseen tai sen vaaraan Puolassa ja Unkarissa. Oikeusvaltion rapautuminen vaarantaisi EU:n muidenkin saavutusten perustan. Rikkomuksiin on puututtava.

Aikaamme värittävät suurvaltojen voimistuva kilpailu ja vastakkainasettelu sekä monisyiset globaalit kriisit, kuten ilmastonmuutos, luontokato ja pandemiat. Kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa EU on jo kauan ollut kantava voima. Muiden suurten, kuten USAn ja Kiinan, linjat ovat vaihdelleet, mutta EU on johdonmukaisesti vienyt päätöksiä eteenpäin, ja tällä on usein ollut ratkaiseva merkitys päätösten synnylle.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on kolmas EU-jäsenyyden aikana eduskunnalle annettu Suomen EU-politiikkaa kattavasti kuvaava selonteko. Pidän arvokkaana, että valtio-neuvosto on palannut käytäntöön antaa EU-selonteko vaalikausittain. Selonteko ja eduskunnan vastaus ovat tärkeitä tapoja ohjata Suomen EU-politiikkaa kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti. Pidän tärkeänä, että myös tulevilla eduskunnilla on tämä mahdollisuus. Vuosittaisissa sektori- ja hankevaikuttamisstrategioissa käsitellään asioita, jotka jo ovat neuvottelupöydissä. Ne antavat hyvän kuvan lyhyen aikavälin tavoitteista mutta eivät korvaa selontekoa, joka katsoo pitemmälle aikavälille. Eduskunnan hyväksymää mietintöä on pidettävä ohjeellisena lähtökohtana Suomen EU:ta koskeviksi strategisiksi tavoitteiksi.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Kiitän kaikkia 12:ta erikoisvaliokuntaa, jotka antoivat lausunnoissaan arvokasta asiantuntemusta suuren valiokunnan käsittelyn tueksi. Erikoisvaliokunnissa käytännössä jokainen kansanedustaja perehtyy EU-asioihin oman valiokuntansa vastuualueen kannalta. Tämä on EU-päätöksentekomme keskeinen vahvuus. Erikoisvaliokuntakäsittelyn jälkeen suuren valiokunnan tehtävä on huolehtia, että eduskunnan kanta on johdonmukainen ja selkeä. Näin varmistetaan, että EU:ssa Suomea aina edustaa eduskunnalle vastuunalainen hallitus.

Arvoisa puhemies! EU:n ulkopuolella maailmamme olisi maailman kehitykseen sangen vähän vaikutusvaltaa. EU:n jäsenenä emme ole ajopuu. Voimme olla kokoamme suurempia ja antaa oman panoksemme maailman ongelmien ratkaisemiseen.

Valiokunta katsoo, että Suomen EU-politiikan tavoitteenasettelussa on otettava huomioon kolme näkökulmaa. Kansallinen edunvalvonta kuuluu itsestään selvästi Suomen EU-politiikkaan, mutta se ei riitä. Meidän on myös määriteltävä, millaisia eurooppalaisia tavoitteita ja arvoja haluamme edistää. Lisäksi on linjattava, miten Suomi haluaa EU:n vaikuttavan koko maailman kehitykseen.

Kuten valiokunnan kuulemat asiantuntijat varsin yksituumaisesti katsovat, EU on merkittävä globaali toimija, joka pystyy vaikuttamaan maailman kehitykseen ja samalla edistämään laaja-alaista turvallisuuttamme. EU on yksi maailman johtavista kauppamahdeista: se säätelee pääsyä sisämarkkinoille, joilla on yli 450 miljoonaa kuluttajaa ja yli 20 miljoonaa yritystä. Tämä sääntelyvoima vaikuttaa globaalisti. Esimerkiksi EU:n vaatimukset sähkölaitteiden energiatehokkuudesta tai sallituista kemikaaleista vaikuttavat kaikkiin yrityksiin, jotka myyvät tuotteitaan Eurooppaan. EU esimerkiksi loi markkinat energiapiheille led-lampuille ja vähemmän energiaa kuluttaville elektroniikkalaitteille, mikä auttaa koko maailmaa ilmastomuutoksen hillinnässä. EU pystyy vaikuttamaan uusien vihreiden tuotteiden ja liiketoimintamallien syntymiseen globaalisti samalla, kun sen asettamat vaatimukset sen omalla alueellaan myytävälle tuotteille luovat markkinoita eurooppalaisille tuotteille ja palveluille. EU:n pitää toimia tiennäyttäjänä myös digitaalisen kaupan sääntöjen asettajana ja ihmisten dataoikeuksien ja yksityisyyden turvaajana. Tällä voi olla pitkäaikainen vaikutus digitalisaatiokehitykseen ja toimintaympäristöön.

Arvoisa puhemies! EU-integraatio on vahvistanut Suomen taloutta ja kansalaisten hyvinvointia. Tämä hyöty ylittää moninkertaisesti nettomaksusuuutemme EU:n budjetista. EU:n on pystyttävä vastaamaan myös tulevaisuuden haasteisiin. Valiokunta antaa tukensa EU:n toimintakyvyn kehittämiseksi ja katsoo, että EU:n toimintaa ja päätöksentekoa on tehostettava perussopimuksen kaikkia mahdollisuuksia hyväksikäyttäen, muun muassa lisäämällä määränemistöpäätöksentekoa. EU:n on rakennettava toimintansa vahvuuksilleen, joita ovat avoimet sisämarkkinat, sääntöperustainen ja vastuullinen kauppapolitiikka sekä edelläkävijyys ilmastotoimissa. EU:n kilpailukykystrategian keskiössä on kaksoisiirtymä eli vihreä ja digitaalinen siirtymä. Sovittamalla yhteen taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys EU:sta voidaan rakentaa maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali talous. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat katsovat, että elpymispaketilla on tässä suuri merkitys.

Mutta EU:ta on jatkuvasti kehitettävä. On vahvistettava strategista toimintakykyä ja kriisinsietokykyä, mihin liittyy keskeisesti strategisen autonomian tavoite. Myös ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintakykyä on vahvistettava. Jäsenvaltioiden välinen koordinaatio sekä EU:n kyky nopeaan toimintaan ovat keskeisiä sellaisissa tilanteissa, jollainen koettiin elokuussa Afganistanissa. Kriisitilanteissa EU:n pitää pystyä toimimaan myös yksin.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Koronapandemia puolestaan on osoittanut tarpeen vahvistaa sisämarkkinoiden ja Schengen-alueen toimintaa ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Suomen pitää aktiivisesti osallistua keskusteluun EU:n kehittämisestä ja olla aloitteellinen ratkaisujen etsimisessä. Parhaita tuloksia saavutetaan ratkaisuhakuisen ja EU:n toimintakykyä tukevan toiminnan kautta valmistelun joka vaiheessa. Valiokunta korostaa yhteydenpitoa ja verkostoitumista kaikkiin toimijoihin viranhaltijoista ministereihin. Yhteistyökumppaneita on haettava ennakkoluulottomasti ja tilannekohtaisesti, mikä on erityisen tärkeää nyt, kun Ison-Britannian EU-eron myötä Suomi menetti monissa asioissa samanmielisen kumppanimaan.

Valiokunta painottaa varhaisen ja ennakoivan vaikuttamisen merkitystä. Vain näin voimme vaikuttaa Suomen omien aloitteiden etenemiseen osaksi EU:n agenda. Kansallisina erityiskysymyksinä, joissa tilanteemme ja tarpeemme poikkeavat monista muista jäsenvaltioista, mietintö listaa asumisperusteisen sosiaaliturvan, metsät, pohjoisen sijainnin, harvan asutuksen ja pitkät etäisyydet. Myös Itämeren ekologisen tilan kohentaminen on saatava kiinteämmiin osaksi EU:n agenda.

Komission työpöydällä on useita merkittäviä uudistuksia. EU:n omien varojen järjestelmän uudistamisen lisäksi keskustellaan talous- ja rahaliiton kehittämisestä ja kasvu- ja vakaussopimuksen uudistamistarpeista. Ennakkovaikuttamisessa on katsottava tulevaisuuteen, ja eduskunta on kytkettävä mukaan.

Arvoisa puhemies! Suomen etujen ajaminen ja EU-asioiden strateginen ohjaaminen edellyttävät toimintatapojen kehittämistä ja vaativat resursseja valtioneuvostossa. Valiokunta ehdottaakin eduskunnan hyväksyttäväksi kannanottoa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvostolla on valmiudet ennakkollisesti vaikuttaa erityisesti Euroopan komission tulevien lainsäädäntöaloitteiden sisältöön, ja tähän työhön on ohjattava riittävät resurssit.

Odotan kiinnostuneena käytävää keskustelua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

14.22 Kimmo Kiljunen sd (ryhmäpuheenvuoro): [Ben Zyskowicz: Puhutaanko nyt eläkeistä?] Arvoisa puhemies! — Meillä on käsittelyssä parhaillaan, edustaja Zyskowicz, EU-selonteko, joka katsoo tulevaisuuteen. On kuitenkin viisautta katsoa aivan aluksi myös menneisyyteen.

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan johtajat olivat yhtä mieltä: ei koskaan enää. Syntyhistorialtaan EU on rauhanprojekti. Rajat ylittävä yhteistyö nähtiin keinona liennyttää vastakkainasetteluja ja vahvistaa luottamusta. Perusteet eurooppalaiselle yhteistyölle ovat edelleenkin samat. Yhteiskuntamme kohtaa yhä enemmän sellaisia haasteita, jotka eivät kunnioita valtioiden välisiä rajoja. Keskinäisriippuvuuksien maailmassa ratkaisut edellyttävätkin tänä päivänä kaikkien mukanaoloa — tämä tosin osin hämärtää sisäisen ja ulkoisen päätöksenteon rajoja.

Arvoisa puhemies! Eurooppalainen yhteistyö antaa pienen Suomen äänelle kokoamme suuremman painoarvon. EU:n puitteissa voimme osallistua päätöksentekoon, jolla vaikuttaa Euroopan kehitykseen ja kantaa globaalia vastuutamme.

Ilmastonmuutoksen edellyttämä vihreä siirtymä on ihmiskunnan suurin yhteinen haaste. Myös monet turvallisuusuhat alkuen globaalista pandemiasta ja kybertodellisuudesta

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

päätyen terrorismiin ja joukkotuhoaseiden leviämiseen kysyvät kestäviä, yhdessä haettuja ratkaisuja. Lisääntyvien kriisien ja jännitteiden myötä Euroopan tulee ottaa vahvempaa roolia kaikissa niissä toimissa, joilla vahvistetaan kansainvälisen järjestelmän toimivuutta. Tähän liittyy myös sotilaallisten yhteistyövalmiuksien kehittäminen, jota tukee EU:n kehittyvä puolustus- ja puolustusteollinen yhteistyö. Raamit sille antaa parhaillaan käytävä keskustelu Euroopan strategisesta autonomiasta ja siihen liittyvästä kompassista.

Arvoisa puhemies! EU:n olemassaolo on aina perustunut jäsenmaiden haluun sitoutua EU:n perussopimuksiin ja niiden määrittämiin sääntöihin. On iso ongelma, jos perussopimuksista irtisanoudutaan ja yhteiset säännöt ja yhteinen arvopohja politisoidaan kansallisista ideologisista tai valtapoliittisista tarkoituseristä. Tämä on vakava haaste yhteisen eurooppalaisen päätöksenteon tulevaisuudelle. Oikeusvaltioperiaatteesta on kaikissa oloissa pidettävä kiinni. [Välihuutoja]

Euroopan unioni kehittyy kahdensuuntaisesti: yhtäältä integraatio syvenee, toisaalta unioni laajenee. Suomi on pienenä jäsenmaana alusta asti tukenut yhteisön laajentamista ja uusien jäsenmaiden mukaan ottamista, jos ja kun jäsenyyskriteerit toteutuvat.

Kehittyvä yhteistyö myös naapuruston kanssa on välttämätöntä, sillä Euroopan ei pidä rakentaa muuria tai eristäytyä ympäröivästä maailmasta. Vuorovaikutuksen ylläpitäminen myös erimielisten kumppanien kanssa tuo EU:lle uskottavuutta ja vaikuttavuutta. Tähän perustuu myös kestävä turvallisuus.

Arvoisa puhemies! ”Eurooppa olemme me.” Näin kuuluu Euroopan uudistumista ajavan tulevaisuuskonferenssin tunnuslause. Integraation syventämisessä on tavoitteena kansalaisten hyvinvointi ja tasa-arvon lisääminen. Meille sosiaalidemokraateille on keskeistä vahvistaa sosiaalisen Euroopan ulottuvuutta.

Hyvinvointi rakentuu reilulle ja kestäväälle talouspohjalle. Sitä tulee laajentaa uusilla työkaluilla. Omien varojen kasvattaminen hiilitullien ja rahamarkkinaveron kaltaisilla instrumenteilla on perusteltua. Ne ovat välineitä, joita on kansallisesti vaikea toteuttaa, mutta ne vahvistavat yhteiskuntien toimivuutta ja lisäävät oikeudenmukaisuutta. Yhtä lailla veroparatiisien kitkemiseen tarvitaan yhteistä eurooppalaista päätöksentekoa.

Arvoisa puhemies! Arvot testataan siinä, miten ongelmia ratkaistaan. Yhteisvastuullisesti, kestävästi ja ihminen keskiössä — se on resepti, jolla Suomen hyvinvointivaltio rakennettiin. Samalla reseptillä me sosiaalidemokraatit haluamme olla rakentamassa Eurooppaa sekä tukea kestävää kehitystä ja yhteisvastuuta koko maailmassa. Valtioneuvoston EU-selonteko osoittaa, että Suomi tulee olemaan myös jatkossa solidaarinen kumppani. Eurooppa olemme me, EU on jäsentensä vastuunkannon kaltainen. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

14.27 **Jani Mäkelä ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU on sääntöperäistä kansainvälistä yhteistyötä, joka ei perustu sääntöjen noudattamiseen vaan niiden pettämiseen ja vääristelyyn jokaisen kriisin yhteydessä. [Kimmo Kiljunen: Yritin sanoa muuta!] Kansainvälisyys unionissa tarkoittaa liian usein muiden tahtoon mukautumista ja muiden laskujen maksamista.

Alun perin oli sovittu, että EU:n jäsenmaat eivät takaa toistensa velkoja. Eurokriisi luotiin hyväksymällä yhteisvaluuttan maita, jotka eivät alun perinkään täyttäneet talous- ja vakaussopimusten vaatimuksia. Europrojektin kasvojen pelastamiseksi euroon kelvotto-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

mia maita ei laitettu ulos eurosta, vaan muut maat rakensivat niille omalla riskillään tukijärjestelyjä.

Siirtolaiskriisi vuonna 2015 taas johtui siitä, että laittoman maahantulon paineessa muutamien jäsenmaiden lakkasivat noudattamasta Schengenin sopimusta. Vapaan liikkuvuuden alueelle otettiin paperittomia henkilöitä, joilla ei ollut oleskeluoikeutta alueella millään perusteella. [Eva Biaudet: Sodalla ei ole mitään tekemistä!] Tämän seurauksena sadattuhannet alkoivat liikkua hallitsematta Euroopassa eikä Dublinin sopimus toiminut. Kaksinkertainen sopimusrikkomus.

Koronaan tekosyynä käyttäen luotu niin sanottu elvytyspaketti oli uusi surullinen luku unionin sääntöperäisyyden pettämisessä. Isot EU-maat sopivat asiansa hyvin hoitaneiden maksettavaksi paketin, jonka väitettiin olevan ainutkertainen ja tarkkarajainen ja liittyvän koronaan. Todellisuudessa se ei kuitenkaan ollut mitään näistä. Rahat käytetään surutta huonosti taloutensa hoitaneiden jäsenmaiden taloudenpidon paikkaamiseen. Tällainen perussopimusten vääristäminen vie luottamusta oikeusvaltioperiaatteelta ja sopimus pohjaiselta järjestelmältä ja aiheuttaa moraalikatoa.

Ja tuskin on muste kuivunut entisistä sopimusvääristelyistä, saatikka että niiden kautta saadut rahat olisi jaettu, kun jo kuullaan uutisia uusista tulonsiirroista. Suomi maksaisi tällä kertaa muiden maiden kuluja sosiaalirahastosta. Hallitus ei ainakaan ole selvästi linjannut kieltäytyvänsä siitä paketista.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-vaikuttamisen linjaa leimaa linjattomuus. Jos jokin linja on, se tiivistyy eurooppaministeri Tuppuraisen lausuntoon: ”Oma kansa ensin -ajattelu on vahingollista.” [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Siinä, missä kaikki muut maat asettavat oman etunsa ja omat tavoitteensa etusijalle vaikuttamisessaan, on Suomen pyrkimys hyväksynnän hakeminen ja miellyttäminen — kuvitellen, että sillä saavutetaan jotain luottamuspääomaa.

Suomessa on viimeinen hetki käynnistää kriittinen keskustelu EU:n tulevaisuudesta ja erityisesti siitä, millainen EU ja euroalue palvelisivat parhaiten Suomea ja suomalaisia. Perussuomalaisten linja on selvä: Kaupankäyntiä ja yhteistyötä tarvitaan. Muita määräämään meitä ja maksattamaan laskujaan meillä ei tarvita. Mielestämme EU-vaikuttamisen ainoan päämäärän tulee olla kansallisen etumme palveleminen.

Suomalaisen metsäteollisuuden ja muun vientiteollisuuden kilpailukyky on turvattava, ja metsävarojen ja muiden luonnonvarojemme käyttö on pidettävä omassa päätösvallassamme. Kylmässä, pitkien etäisyyksien maassa on turvattava mahdollisuus käyttää oloisamme mielekkäitä energiamuotoja. Omavaraisuus energian- ja ruoantuotannossa on turvattava. On torjuttava päättäväisesti unionin pyrkimykset puuttua näihin asioihin.

EU:n joukkovoimaa tulee käyttää laittoman maahanmuuton torjuntaan, kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden palauttamiseen lähtömaihin ja toisaalta Kiinan kaltaisten toimijoiden vaikutusvallan laajenemisen estämiseen.

Ennen kaikkea Suomen tulee tässä ja nyt torjua EU:n integraation syventäminen sekä pyrkiä purkamaan vanhaa integraatiota. Yksimielisyyksivaatimuksesta ei saa tinkiä missään. Sitä täytyy säilyttää, ja sitä täytyy päivittäin käyttää häikäilemättömän kansallisen edun ajamiseen. Määräenemmistöpäätösten laajentamiseen ei tule suostua edes siinä tilanteessa, että se näyttäisi hetkellisesti etumme mukaiselta — voi tulla tilanne, että se ei enää sitä ole. EU:n tulisi kehittyä kohti alkuperäistä yhteismarkkina-alueetta eikä mitään liittovaltiota. Liittovaltion kaltaisia rakenteita tulee päivittäin purkaa ja siirtyä kohti vahvojen, itsenäisten kansallisvaltioiden Eurooppaa.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston EU-selonteko ei vastaa näihin esitettyihin tarpeisiin, ei palvele kansallisen edun vaatimuksia eikä ohjaa Suomen EU-vaikuttamisen linjaa oikeaan suuntaan. Siksi esitän, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii uuden selonteon suuren valiokunnan mietinnön vastalauseen 1 pohjalta. Uudessa selonteossa tulee nostaa kansallinen etu ja sääntöpohjaisuus Suomen EU-politiikan keskiöön. [Leena Meri: Kannatan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

14.32 Sinuhe Wallinheimo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU-jäsenyys on Suomelle tärkein taloudellinen ja toistaiseksi myös merkittävin turvallisuuspoliittinen päätös. [Perussuomalaisten ryhmästä: Rahat pois!] Suomen on oltava Eurooppa-politiikassaan aloitteellinen niin omien etujemme ajamisessa kuin EU:n kehittämisessäkin. Suomalalla on oltava EU:ssa ääni, joka kantaa. Tätä kokoomus on edistänyt vuosikaudet. EU:n ytimessä pysyminen, Suomen aseman vahvistaminen ja unionin kehittäminen edellyttävät Suomelta selkeää visiota. Nyt tästä selonteosta ja myös hallituksen EU-politiikasta tämä uupuu.

Arvoisa puhemies! Hallituksen EU-politiikan ja -selonteon pitäisi antaa vastauksia siihen, millaista unionia Suomi haluaa rakentaa ja millainen rooli Suomella EU:ssa on. Suomen on oltava jatkuvasti hereillä, koskipa päätöksenteko kestävän kasvun ja ilmastopoliitiikan kokonaisuutta tai ehdotuksia talous- ja rahaliiton kehittämisestä puhumattakaan turvallisuuteen ja maahanmuuttoon liittyvistä kysymyksistä tai EU:n globaalista roolista. Nyt näin ei tapahdu. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on kehityksestä ja hallituksen linjasta huolissaan. Suomen käytännöksi aiempina vuosina muodostunut vahva ja laaja ennakkovaikuttaminen ei ole toimivaa, jos omat kannat meille kriittisen tärkeissä kysymyksissä ovat levällään.

Arvoisa puhemies! Ryhmämme kannattaa EU:n vahvaa kehittämistä. Se on Suomen etu. Suuria asioita, joihin meidän pitää keskittyä, ovat vapaan, sääntöperusteisen maailmankaupan puolustaminen, kestävä kasvu, ilmastonmuutoksen hillintä, turvallisuus ja puolustus sekä muuttoliikkeen hallinta.

Euroopan unionia on kehitettävä arvoyhteisönä. EU:n tulee olla omien perusarvojensa vahva puolestapuhuja ja puolustaja niin sisäisesti kuin kansainvälisestikin.

Kannatamme EU:n roolin vahvistamista ilmastojohtajana. Suomen tulee edistää Eurooppaa, joka on taloudellisesti kestävä ja huomioi ympäristökysymykset.

Euroopasta on tehtävä maailman kilpailukykyisin talousalue. Väestömme vähetessä ja vanhentuessa EU:n on löydettävä tehokkaampia keinoja kilpailukykyyn ja vaurauden säilyttämiseksi.

Suomen on myös syytä tukea tavoitetta kehittää Euroopan unionia vahvemaksi ulko-, turvallisuus- sekä puolustuspoliittiseksi toimijaksi. EU:n on pystyttävä vastaamaan lähi-alueidensa kasvavaan epävakauteen, Kiinan vaikutusvallan kasvuun sekä Venäjän muodostamiin haasteisiin. Pitkällä aikavälillä meidän tulee pyrkiä yhdistämään EU:n ja Naton tehtäviä turvallisuuspolitiikassa.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä EU tarvitsee toimivamman turvapaikkapolitiikan, jolla voidaan varmistaa, että suojelua tarjotaan nopeasti vain sitä tarvitseville kansainvälisen oikeuden velvoitteita noudattaen.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Tahdomme kehittää EU:n raha- ja talousunionia nykyistä kunnianhimoisemmin ja vastuullisemmin. Ylivelkaantuminen, markkinakurin puute sekä jäsenvaltioiden ja pankkien välinen kohtalonyhteys ovat talous- ja rahaliiton haasteita, ja niihin pitää puuttua.

Arvoisa puhemies! Ryhmämme yhtyy suuren valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esille nostettuihin huoliin aiemmin hyvin toimineen EU-ennakkovaikuttamisen nykytilasta. Suomen on palattava aiempaan käytäntönsä vahvana proaktiivisena vaikuttajana reagoinnin sijaan ja varmistettava hallituksen ja eduskunnan hyvä yhteistoiminta sekä riittävä ja oikea-aikainen tiedonsaanti perustuslain mukaisesti. Suomella on ennen kaikkea oltava yhtenäinen ja selkeä viesti komission ja jäsenmaiden suuntaan erityisesti kriittisten, tärkeiden kysymysten ääressä.

Yksi esimerkki tästä vaikuttamisen paikasta koskee EU:ssa viriävää keskustelua talouspolitiikan tulevaisuudesta ja yhteisvastuiden laajentamisesta. Tähän keskusteluun on Suomessa varauduttava huolella, kuten tasavallan presidenttikin on muistuttanut: Varallisuudella mitattuna suomalaiset ovat ”Euroopassa 16. sijalla ja EU:ssa emme ole kärkikymmenikössä. Varallisuus kertoo aika paljon siitä, mikä on kyky ottaa ulkopuolista vastuuta”. Presidentti Niinistön huomio on osuva. Nyt kasvaneita jäsenmaiden velkasuhteita täytyy ryhtyä supistamaan, niin että talouskasvu ei kärsi, mutta pandemia ei voi myöskään olla syy hylätä sääntöihin pohjautuvaa vastuullista talouspolitiikkaa. Tiukat velkakurisäännöt ovat Suomen etu.

Arvoisa puhemies! Aika keskustelulle EU:n tulevaisuudesta ja Suomen linjasta on nyt. Suomi voi joko ajalehtia tapahtumien mukana tai pyrkiä vaikuttamaan niihin — näiden kahden välillä ei ole keskitietä. Kokoomukselle valinta on selkeä: me haluamme Suomen, jolla on selkeä EU-visio ja kykyä toteuttaa se. Tästä selonteosta sitä ei nyt löydy. Ehdotankin, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen kannanoton. [Timo Heinonen: Kannatetaan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

14.37 **Eeva Kalli kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syksyllä 1994 pääministeri Esko Aho puhui Hampurissa Suomen EU-jäsenyydestä. Puheen viesti oli selvä: sekä Suomi että Euroopan unioni hyötyvät Suomen jäsenyydestä. Tästä EU-jäsenyydessä on kyse tänäkin päivänä: kansallinen etu ja yhteinen eurooppalainen etu yhdistyvät. Suomi on EU:n jäsen, koska unioni on meille tärkeä arvo-, talous- ja turvallisuusyhteisö. Euroopan unioni tarjoaa Suomelle ja koko Euroopalle lisäarvoa niin talouteen, turvallisuuteen kuin yhteisten maailmanlaajuisten ongelmien ratkomiseen.

On tärkeää tunnistaa politiikka-alueet, joilla yhteinen sääntely on tarpeen. Sisämarkkinat ja kauppapolitiikka ovat näistä esimerkkejä. Yhtä tärkeää on kunnioittaa läheisyysperiaatetta — eli sitä, että yhteistä sääntelyä tehdään vain silloin, kun se on tarpeellista, ja vain siinä mitassa kuin se on tarpeellista. Päätösvaltaa ei pidä siirtää Brysseliin asioissa, joissa se ei ole välttämätöntä. Esimerkkejä ovat metsäpolitiikka ja sosiaaliturva, joihin ulottuvaa EU-sääntelyä on viime aikoina tavalla tai toisella esitetty. Metsäpolitiikka ja sosiaaliturva ovat kuitenkin asioita, jotka on syytä pitää visusti kansallisissa käsissä myös tulevaisuudessa. Keskusta on erittäin kriittinen komission esittämää uutta sosiaalirahastoa kohtaan. Niissä asioissa, joissa yhteistä sääntelyä tarvitaan, pitää tunnistaa kansalliset erityispiirteemme ja puolustaa Suomen etua.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Suomen erityispiirteitä ovat pohjoinen ilmasto, pitkät välimatkat ja sijaintimme kaukana keskeisistä markkinoista. Tähän liittyvät erityishuolet talvimerenkulusta ja kuljetuskustannuksista. Myös kannattavan ruoantuotannon turvaaminen sekä laajan energiapalettimme puolustaminen ovat esimerkkejä asioista, jotka edellyttävät vahvaa kansallista edunvalvontaa. Kansallisen edun puolustaminen ei estä EU:n yhteisen edun saavuttamista. Päinvastoin. Aktiivinen kansallinen edunvalvonta on lopulta koko unionin etu. Se auttaa rakentamaan kestäväää sääntelyä, jolla on jäsenmaiden ja kansalaisten hyväksyntä. Jos EU ei tässä onnistuisi, olisi sen hyväksyttävyyden vaaka laudalla. Kansallisen edun puolustaminen on siis tärkeää myös EU:n yhteisen edun nimissä.

Arvoisa puhemies! Keskustelu EU:n talouspolitiikan tulevaisuudesta on käynnistynyt. Talous- ja rahaliiton kehittäminen paremmin toimivaksi on Suomen etujen mukaista, sillä menestyvä euroalue ja rahoitusjärjestelmän vakaus tukevat Suomen kasvua ja työllisyyttä. Keskusteluun talouspolitiikan kehikon uudistamisesta on yhdistetty paitsi huoli velkakkestävyydestä myös tarve ilmastotoimien rahoitukselle. Keskusta näkee, että tavoitteet ovat yhteensovitettavissa. Yhteiskuntien digitalisaatio sekä uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvan bio- ja kiertotalouden rakentaminen ovat Suomelle valtava mahdollisuus. Ne ruokkivat suomalaista kasvua ja työtä. Tämä ei kuitenkaan edellytä jatkuvaa, kiihtyvää velkaantumista. Päinvastoin. Julkista taloutta pitää saada ylisukupolisesti kestävämmälle polulle niin kansallisesti kuin EU:ssakin. Velaksi ei voi loputtomiin elää. Julkisilla investoinneilla ja investointituilla on paikkansa, mutta tärkeimpiä ovat yksityisen sektorin investoinnit ja niiden luomat työpaikat. Tärkein julkisen vallan tehtävä on nyt varmistaa, että sääntely on mahdollisuuksia luovaa, ei vaihtoehtoja pois rajaavaa. On tärkeää luoda ja ylläpitää investointivarmuuden ilmapiiriä. Toimintaympäristön vakautta ja ennustettavuutta tukeva sääntely ei välttämättä maksa mitään mutta tarjoaa valtavasti mahdollisuuksia vihreälle kasvulle. Ilmastopolitiikan pitää niin kansallisesti kuin EU:ssa olla alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaista.

Arvoisa puhemies! Taloudellisesti menestyvä ja sisäisesti yhtenäinen unioni on myös turvallisempi ja globaalisti vaikutusvaltaisempi toimija. Euroopan unionin vahvistaminen turvallisuus- ja puolustusyhteisönä on maamme etu. Eurooppalaista kokonaisturvallisuutta kehittämällä pystymme vastaamaan monenlaisiin maanosaamme kohdistuviin haasteisiin, kuten kyber-, informaatio- ja hybridiuhkiin. Euroopan kriisinkestävyyden ja globaalin aseman vahvistaminen taloudessa, teknologiassa ja turvallisuudessa on jäsenmaiden ja unionin yhteinen tehtävä. Keskusta tukee ja kannustaa hallitusta aktiiviseen, yhtenäiseen ja rakentavaan EU-vaikuttamiseen, jonka myötä kansallinen etumme ja yhteinen eurooppalainen etu lyövät kättä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Forsgrén.

14.42 **Bella Forsgrén vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sata vuotta sitten 1920-luvulla Suomessa vaikutti Tulenkantajat-kirjailijaryhmittymä. Tunnetun ryhmän kunnianhimoinen, raikas tunnuslause kuului: ”Ikkunat auki Eurooppaan!” Siten meidän on oltava myös tänään. Tulenkantajille oli tunnusomaista usko ihmisyyteen sekä suomalaisen kulttuurin tulevaisuuteen. Heitä ajoi kiinnostus uusiin ilmiöihin, ja kansainvälisyys oli kiinteästi osa ryhmittymän tulevaisuudenkuvaa. Olen saanut elää koko elämäni avoimessa ja demokraattisessa Euroopassa, jossa Tulenkantajien arvot ovat monella tapaa

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

toteutuneet. Tämä on monin tavoin EU:n ansiota. Me vihreät kannatammekin yhä vahvem-
paa EU:ta.

Onkin pidettävä kirkkaasti mielessä, että ihmisoikeuksia, vapautta, demokratiaa ja tasa-
arvoa on puolustettava joka päivä ja kaikkialla. Erityisesti oikeusvaltioperiaatteesta on pi-
dettävä kiinni kaikkialla EU:ssa. Suomi ei voi ummistaa silmiään Puolan oikeusvaltion
heikkenemiseltä. Kyse on viime kädessä ihmisoikeuksien toteutumisesta, emmekä voi
EU:n kansalaisina hyväksyä, että muiden EU-kansalaisten oikeudet taantuvat. Siksi EU:n
oikeusvaltiövälinettä on edelleen vahvistettava ja sääntöjä rikkovien maiden toimintaan on
puututtava. Tarvittaessa se on tehtävä leikkaamalla EU:n tukia.

Arvoisa rouva puhemies! Vihreät on EU-myönteinen puolue, joka haluaa pitää ikkunat
auki Eurooppaan. Näemme yhteisen projektin mahdollisuudet ja haasteet. Tunnistamme,
että EU:n on oltava lähellä jokaista jäsentään, jotta se säilyttää legitimitettinsä. Siksi me
haluamme korjata EU:n demokratiavajetta. Meidän on tehtävä EU:n päätöksenteosta ym-
märrettävämpää ja lähestyttävämpää ihmisille. Onkin kaikin keinoin varmistettava, että
EU on jatkossakin vapauden ja demokratian tyyssija. Samalla sen on oltava avoin uusille
ihmisille ja ideoille — aivan kuten Tulenkantajat ajattelivat. EU ei voi käpertyä sisäänpäin
tai haikailla vanhan maailman perään.

Viimeistään koronapandemia on osoittanut, kuinka elintärkeää on toimia yhteisessä,
laajassa rintamassa. Tarvitsemme globaaleihin ongelmiin ylivaltiollisia ratkaisuja. EU on
kin ollut vahva tuki jäsenmaille pandemiantorjunnassa muun muassa rokotteiden ja suoja-
varusteiden yhteishankintojen kautta. Viiden miljoonan ihmisen Suomi ei ilman EU:ta pär-
jää yhtä hyvin globaaleilla markkinoilla pandemian vastaisessa varustelussa.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt on oikea hetki palauttaa mieliin, että eivät ilmastomu-
utos ja luontokatokaan katso valtioiden rajoja. Erityisen merkittävä rooli EU:lla onkin vih-
reässä siirtymässä ja siihen liittyvissä suurissa rakenteellisissa muutoksissa. Me vihreät
kannatammekin kunnianhimoista EU-politiikkaa, joka tukee siirtymää nollapäästöyhteis-
kuntaan sosiaalisesti oikeudenmukaisilla keinoilla. Jokaisen EU:n kansalaisen on pysyttä-
vä mukana.

Euroopan ikkunoiden tulee myös olla auki muuhun maailmaan. Me emme voi kääntää
katsettamme, vaan meidän on oltava valmiita auttamaan ilmastomuutoksesta kärsiviä.
Suomen tuleekin vastaanottaa pakolaisia entistä enemmän muun EU:n kanssa.

Taloutemme on perustuttava näkemykselle, että meillä on vielä vuosituhansienkin pääs-
tä elinkelpoinen maapallo. Koko EU:n on tunnustettava, että tarvitsemme kaikki työkalut
käyttöön ilmastomuutoksen sekä luontokadon torjumiseksi. EU:n kauppasopimusten on-
kin tulevaisuudessa perustuttava vahvemmin kestävä kehityksen tavoitteiden ja ilmasto-
tavoitteiden saavuttamiseen. Kauppasopimuksissa tulee myös huomioida tasa-arvo sekä
työntekijöiden oikeudet.

Me tuemme EU-tason päästökaupan kehittämistä ja laajentamista. Vaadimme Euroo-
pan luonnon monimuotoisuuden riittävää elvyttämistä vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi
meille vihreille on erityisen tärkeää, että nostaisimme rakkaan mutta huonosti voivan Itä-
meren pelastamisen EU:n kärkihankkeeksi.

Isojen rakenteellisten muutosten edessä suhtaudumme myönteisesti unionin uusiin
omiin varoihin, jotka vahvistavat EU:n toimintaedellytyksiä ja puuttuvat kansallisella ve-
rotuksella näihin vaikeasti suitsittaviin ja visaisiin ilmiöihin. Omalla rahoituspohjallaan
EU voi kehittyä valtioliittona, joka tuottaa yhteistä eurooppalaista lisäarvoa.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun maailma avautuu koronan jäljiltä uudelleen, meidän on entistä kirkkaammin pidettävä kiinni niistä arvoista, joille EU:kin on rakennettu. Tiedämme, että vapaus on haurasta. ”Ikkunat auki Eurooppaan” tarkoittaa sitä, että kriisienkin keskellä rakennamme yhteiskuntaamme ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, vapauden, demokratian, tasa-arvon ja oikeusvaltioperiaatteen varaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

14.48 Merja Kyllönen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme käytä koko sitä potentiaalia, mitä meillä EU:ssa on. Meidän aikamme suurimmat haasteet — ilmastonmuutos, luonnonvarojen köyhtyminen, eriarvoistumisen kasvu, veroparatiisit, vastentahtoinen siirtolaisuus, palkkadumppaus ja pandemiat, kuten korona — ylittävät valtioiden rajat, joten myös niiden ratkaisut on kyettävä tekemään yli rajojen. Tähän tehtävään — isojen globaalien haasteiden yhdeksi ratkaisijaksi — Euroopan unionissa on paljon työkaluja.

Arvoisa puhemies! Koronakriisin aikana me olemme huomanneet, että EU:n kriisinkestävyys ja toimintakyky eivät ole niin hyviä kuin ne voisivat olla. EU:n on otettava kriisistä opikseen, jatkettava kehittymistään sekä rakennettava yhteistyön verkostoja tukemaan jäsenmaita ja niiden ihmisiä saumattomasti ja viiveettä erityisesti kansainvälisissä kriisitilanteissa.

Arvoisa puhemies! EU-selonteon mukaan Suomen tavoitteena on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä EU. Tykkäsipä eurosta tai ei, niin olemme euromaa ja yhteinen talouspolitiikka pitää meitä tasapainossa ja maailmantalouden kasvussa mukana. EKP pelasti muiden isojen keskuspankkien tavoin talouden lisäämällä rahan määrää, ja Suomenkin velasta kohta puolet on omille keskuspankeillemme. Riskit ovat muuttuneet, mutta ainakin nyt raha on käytetty työllisyyteen ja ihmisiin, kun edellisen kriisin aikana rahat menivät suurille pankeille.

On selvää, että myös talouden pelisääntöjä pitää remontoida ja veroparatiisit on saatava kuriin, mutta ei pidä myöskään unohtaa eurokriisin opetusta yhteisen leikkauspolitiikan tiestä. Siinä kaikki joutuivat ongelmiin. Verotuksen narut on syytä pitää omissa käsissä, mutta on myös kyettävä neuvottelemaan mahdollisuuksista kehittää kansainvälisten digijättien verotusta ja hiilitulleja, joista on meille selkeää hyötyä, kun EU:n ulkopuolisetkin saastuttajat saadaan päästöjen maksajiksi ja nekin, jotka ovat tähän asti päässeet kuin koira veräjästä velvoitteidensa kanssa, maksamaan veronsa.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka, ja sen hillintää on vauhditettava. Me emme voi torjua ilmastonmuutosta yksin: me tarvitsemme yhteisiä laajoja politiikkatoimia muutoksen pysäyttämiseksi. Nyt eduskunnan käsittelyssä oleva Fit for 55 -valmiuspaketti on komission esitys siitä, miten noihin päästövähennyksiin konkreettisesti päästään. Se on juuri sitä EU:n ilmastopolitiikan tason nostamista, jota vasemmistoliitto on peräänkuuluttanut, jotta ihmiskunta välttää ilmastokatastrofin.

Arvoisa puhemies! Toinen suuri globaali haaste on ihmisoikeuksien toteutuminen. Talibanin vallankaappauksen myötä etenkin naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien toteutuminen Afganistanissa on täysin vaakalaudalla. EU:n on yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa painostettava Talibania siihen, että tyttöjen ja naisten oikeuksia koskevat rajoitukset puretaan. Mutta konservatiiviset voimat nousevat myös Euroopassa valtaan ja pu-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

heenparsi on monella tapaa koventunut. EU:ta siis tarvitaan puolustamaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa niin Euroopassa kuin Euroopan ulkopuolellakin.

Arvoisa puhemies! EU:n on kuunneltava omia kansalaisiaan ja laitettava heidät EU:n keskiöön. Vain siten kansalaiset voivat saada riittävästi tietoa ja ymmärtävät, että EU on heidän parhaakseen, ja he voivat kokea myöskin Euroopan unionin omakseen. EU-selonteko on kytketty keväällä 2021 käynnistyneeseen Euroopan tulevaisuuskonferenssiin, jossa käydään keskustelua Euroopan prioriteeteista. Tämä taitaa olla ensimmäinen kerta, kun EU:n kansalaisilta kysytään heidän mielipiteitään. Kuten suuri valiokunta mietinnössään toteaa, ”tulevaisuuskonferenssi antaa hyvän tilaisuuden vahvistaa EU:ta koskevaa kansalaiskeskustelua ja lisätä kansalaisten osallisuutta EU-politiikassa”. Tämä on juuri se suunta, johon EU:n pitää mennä.

Arvoisa puhemies! EU on ennen kaikkea rauhan unioni. EU:n alkuperäisenä tavoitteena oli lopettaa pysyvästi Euroopan maiden väliset toistuvat ja tuhoiset sodat. Siksi ajatukset Euroopan omasta armeijasta eivät ole kannatettavia. Tärkeää on myös, että EU ja sotilasliitto Nato pidetään toisistaan erillään.

Arvoisa puhemies! Me vasemmistoliitossa haluamme Euroopan unionin, joka kuuntelee omia kansalaisiaan ja pyrkii ratkomaan globaaleja haasteita yhteisvoimin. Meidän on rohkeasti valjastettava koko EU:n potentiaali yhteiseen käyttöömme. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Biaudet.

14.53 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Det är högst välkommet att riksdagen en gång per valperiod behandlar Finlands EU-politik som en bred och djup helhet. Jag vill också tacka ordförande för stora utskottet, Satu Hassi, för att hon så väl har hållit i trådarna.

RKP:n ja ruotsalaisen eduskuntaryhmän kanta on se, että vahva EU-jäsenyys on Suomen etu. Suomi on avoin yhteiskunta, jonka talous on riippuvainen viennistä ja investoinneista.

Suomi kuuluu vahvasti EU:n sisämarkkinoihin. EU:n elpyminen perustuu kestäväan kasvuun. Uusia työpaikkoja luodaan vihreää ja digitaalista siirtymää edistämällä. Ja tätä ei voi korostaa liikaa: EU:n siirtymän ilmastoneutraaliin talouteen tulee olla keskeinen kilpailutekijä, joka luo uusia mahdollisuuksia — uusia työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia, tutkimushankkeita ja lopulta myös vientiä.

Me haluamme sellaisen Euroopan unionin, jonka kaikki politiikka perustuu demokratiin, oikeusvaltioperiaatteeseen ja perus- ja ihmisoikeuksiin. EU:n arvojen tulee perustua esimerkiksi tasa-arvoon, rasismin torjuntaan ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuteen.

RKP:lle on myös tärkeää, että kukin maa kantaa vastuun omasta velkaantumisestaan, ja mielestämme jäsenmaat huolehtivat sosiaaliturvastaan parhaiten itse.

Ärade talman! Under förra veckans toppmöte i Bryssel prövades rättsstatsprincipen hårt. Polens regering har genom målmedvetna åtgärder äventyrat landets domstolsväsendes oavhängighet. Jag var själv förra vecka i Polen, och det som sker där är mycket oroväckande. Det gäller även kränkningarna av mänskliga rättigheter, alldeles särskilt kvinnornas rätt till sexualhälsa och rätten till abort.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Vi i SFP anser att det är bra att statsminister Marin har varit tydlig då hon förutsätter att EU-kommissionen bör reagera på situationen i Polen med alla metoder som kommissionen har. Det betyder också att finansieringsvapnet kan tillgripas. Här kan vi också notera att utfästelsen att inte ge EU-stöd till regioner som deklarerat sig hbtq-fria faktiskt ledde till resultat. De homofoba deklarationerna drogs till största delen tillbaka.

Arvoisa puhemies! Yksittäisten maiden oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistamat loukkaukset hämärtävät helposti Euroopan suuret visiot, joiden eteen unionissa tehdään töitä joka päivä. Kuten selonteossa todetaan, EU-jäsenyys on merkinnyt meille suomalaisille alhais-ta korkotasoa sekä EU-kansalaisina vapautta matkustaa, työskennellä ja opiskella Eras-mus-ohjelman nojalla unionin alueella. Lisäksi olemme saaneet tuntuvaa rahoitusta mo-niin kansallisiin tutkimus- ja investointihankkeisiimme.

Ehkä eniten tällä hetkellä tarvitsemme EU:ta luonnollisesti ilmastokysymyksessä, joka ei voi odottaa vaan vaatii määrätietoisia panostuksia, joita on hyödyllistä koordinoida Eu-roopan tasolla. Nyt keskitytään niin sanottuun ”valmiina 55:een” -pakettiin — Fit for 55 — joka on kattava paketti, jonka tarkoituksena on huolehtia siitä, että EU:n ilmastolain vel-voitteet toteutetaan käytännössä. Ohjelma on kunnianhimoinen, ja siihen sisältyy uusia energiaratkaisuja, entistä vähäpäästöisempiä liikennejärjestelmiä ja useita muita toimenpi-teitä. RKP:lle on tärkeää, että saamme aikaan uskottavia toimenpiteitä, jotka ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen kanssa. Jaamme selonteon perusnäkemyksen: päästökaupalla ja sen laajentamisella on keskeinen rooli hiilineutraalin yhteiskunnan saavuttamisessa. Päästöjen yhtenäinen ja riittävän korkea hinnoittelu on kustannustehokkain keino päästö-vähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

Ärade talman! I redogörelsen understryks att medlemsländerna bör nå enighet om att för-nya den gemensamma asylpolitiken, med en stark grund i våra internationella mänskoko-rättsförpliktelser. Det är viktigt att dela ansvaret för skyddet av flyktingar, och situationen i Afghanistan understryker det.

Varken hybridhot från Belarus, där utsatta flyktingar hänsynslöst används som män-niskosköldar, eller flyktingkriser bör kunna vara orsak till att ge avkall på våra värderingar. Särskilt behöver vi ta hänsyn till kvinnors, barns och andra sårbara gruppers behov av skydd.

Nyt meidän olisi työskenneltävä työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi ja sellaisten per-heiden houkuttelemiseksi, jotka haluavat asua täällä Suomessa pysyvästi. Maahanmuutta-jilla voi olla vastassaan muitakin hankaluuksia kuin ilmastoon sopeutuminen. On keskeis-tä, että yhteiskunnallisen ilmapiirin tulee muuttua vieraanvaraisemmaksi ja osallistavam-maksi. Emme voi rakentaa tulevaisuuttamme siten, [Puhemies koputtaa] että pelkäämme muita ihmisiä. Onnistumme kotouttamisessa, jos niin haluamme. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja seuraavaksi edustaja Östman.

14.58 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit pitävät lisääntyvää taloudellista yhteisvastuuta ja jäsenmaiden voi-makasta velkaantuneisuutta kestävämmänä kehityksenä. Suomen tulisi EU-politiikas-saan voimakkaammin painottaa jäsenmaiden vastuuta omasta taloudestaan.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Hallituksen hyväksymä elpymisväline etäännyttää jäsenmaita terveestä taloudenpidosta ja markkinakurista sekä vie yhä kauemmaksi EU:n perussopimuksia kunnioittavasta linjasta. Väline sitoo veronmaksajat vuosikymmeniä kestäväan yhteiseen velkaan ja korkeampiin jäsenmaksuihin. Sen myötä avataan myös ovi EU-tason verotukselle. Velanottomahdollisuuden avaaminen johtaa todennäköisesti siihen, että EU:n velanottoa halutaan kasvattaa ja paine lisätä EU:lle uusia omien varojen lähteitä yhteisen velan takaisin maksamiseksi kasvaa. Vaikka elpymisvälineen todetaan olevan kertaluonteinen ja poikkeuksellinen, ratkaisulla on ennakkotapauksen luonne. Yhteisvelan ja EU-verojen tieltä on vaikea enää peruuttaa.

Värderade talman! Att EU gemensamt lånar upp stora belopp för att sedan dela ut bidrag och stöd till olika länder är en verkligt stor förändring i EU:s sätt att arbeta, och en fördelning som sker på ojämlika grunder.

Arvoisa puhemies! EU:ta on kehitettävä nykyistä perussopimuskehikkoa noudattaen. Toimivan talous- ja rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan, talouskehitys perustuu kunkin alueen omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii. On erikoista, ettei selonteossa anneta periaatteellista tukea EU:n vakaus- ja kasvusopimukselle.

Hallitus on elpymisvälineen lisäksi edistänyt muita yhteisvastuullisia hankkeita ja näyttänyt vihreää valoa yhteisen kriisimekanismin aikaistetulle käyttönotolle. On riski, että joudumme maksamaan pankkien asiakkaina Etelä-Euroopan kaatuvat pankit. Pankkiunionin jäsenmaiden pankkisektorien riskit vaihtelevat edelleen suuresti, ja pandemia on kasvattanut pankkien riskejä entisestään. Tässäkö tilanteessa on viisasta lähteä lisäämään yhteisvastuuta ja vielä nopeutetusti?

Arvoisa puhemies! EU:n ilmastotavoitteet tuovat merkittävän määrän lisää sääntelyä, joka on paikoin ristiriitaista ja päällekkäistä. On ehdottoman tärkeää selvittää, kenen vastuulla on muodostaa yleiskuva ilmasto- ja ympäristösääntelyn kokonaisuudesta. Metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen päätösvaltaan, eikä sitä pidä antaa Brysseliin, jossa puuttuu ymmärrys suomalaisten metsien monipuolisesta roolista.

Arvoisa puhemies! Koronakriisi käynnisti keskustelun ruokajärjestelmien kestävytydestä. Selonteossa tulisi paremmin huomioida maatalouden hätä ja kannattavuuskriisi. Yhteisen maatalouspolitiikan on mahdollistettava tuotannon säilyminen kaikkialla EU:ssa. Kotimainen ruoantuotanto on myös huoltovarmuuskysymys ja ilmastoteko.

Arvoisa puhemies! Me emme kannata turvapaikanhakijoiden automaattista jakomekanismia — koska se vain kiihdyttää ihmissalakuljetusta — vaan EU:ssa muidenkin maiden tulisi toimia kiintiöpakolaisjärjestelmän kautta.

Puolustusyhteistyön kehittäminen on noussut aiempaa vahvemmin EU-politiikan agendalle. Myös kansallisesti on syytä käydä keskustelu Nato-yhteistyön ja EU:n yhteisen puolustuksen merkityksestä ja tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Selonteosta jää uupumaan linja ja visio EU:n suunnasta. Selonteko ei ota huomioon muiden maiden kansallista EU-keskustelua. Keskeiset EU-johtajat ovat tulkinneet elpymisvälineen uusien velkamekanismien mahdollistajaksi, mutta se, miten Suomi suhtautuu näihin kannanottoihin, ei käy selonteosta ilmi.

EU:ssa on käynnistynyt keskustelu budjettisääntöjen uudistamisesta, eikä hallitus ole siinäkään pystynyt määrittämään yhteistä linjaa. Se on kuitenkin aivan välttämätöntä, jotta äänemme kuuluu EU-pöydissä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Lopuksi KD:n eduskuntaryhmä esittää, että valtioneuvosto antaa asiasta uuden selonteon, jossa otetaan mietinnön vastalauseessa mainitut seikat huomioon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Tuppurainen, 5 minuuttia.

15.04 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Rouva puhemies! Suomen EU-jäsenyyden aikana maailma on muuttunut, ja tämän muutoksen myötä myös Euroopan integraatio on kehittynyt. Kuitenkin unionin perusajatus jäsenmaitaan ja kansalaisiaan hyödyttävänä yhteistyön perustana on pysynyt ennallaan. Suuren valiokunnan kantaan, jonka mukaan jäsenyys on tuonut meille vaurautta, vakautta ja turvallisuutta, on hyvä syy yhtyä. Suomen hallituksen Eurooppa-politiikassa pidetään tärkeänä Suomen edun edistämistä EU:ssa.

Suomi ei ole unionissa kuitenkaan mikään seurailija ja sivustakatsoja vaan päätöksiin vaikuttaja. Vaikutamme aloitteellisuudella ja aktiivisella jäsenyydellä Eurooppaan ja siten koko maailmaan. Ilman EU-jäsenyyttä olisimme pieni Pohjoismaa lännen ja idän välissä — unionissa olemme saaneet kuuluvuutta, painoarvoa omalle äänellemme. Olemme omilla toimillamme vahvistaneet unionin sitoutumista arvoihinsa. Arvoperustan kunnioittaminen ja vaikuttavat toimet oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi ovat Suomen hallituksen ja sen EU-politiikan aivan keskeistä sisältöä. Luja sitoutuminen yhteiseen arvopohjaan on tänä päivänä ja tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää. Maailmanpolitiikassa suurvaltakilpailu uhkaa sääntöperustaista yhteistyötä. Unionin yhteisesti hyväksytyjä periaatteita — ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota ja EU:n yhtenäisyyttä — haastetaan Euroopan sisältä ja ulkoa.

Puhemies! Suuren valiokunnan mietinnössä annetaan tuki Marinin hallituksen selonteon linjauksille siitä, millaisia eurooppalaisia tavoitteita ja arvoja haluamme edistää, sekä sille, miten haluamme EU:n vaikuttavan kestävään globaaliin kehitykseen. Haluamme, että Euroopan unioni on maailman kilpailukykyisin, sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali talous. Selonteon avainteemana on EU:n kriisinkestävyyden vahvistaminen eri politiikan aloilla. EU:ta tulee vahvistaa, kaikilta osin. [Juha Mäenpään välihuuto] Tavoitteenamme on avoin strateginen autonomia.

Selonteossa eduskunnan tietoon on annettu myös Suomen hallituksen lähtökohdat EU:n talouspolitiikan sääntöjen uudistamiseen. Selonteossa todetaan, että finanssipolitiikan nykyisellään monimutkaisia sääntöjä yksinkertaistetaan ja tämä tehdään perussopimuksia avaamatta. Jäsenvaltioiden velkakestävyyteen sekä vaihtotaseiden mahdollisiin epätasapainoihin on keskityttävä entistä painokkaammin. Tämä Suomen kanta on tiedossa, ja komission nyt käynnistettyyn kuulemiseen liittyviä kysymyksiä tullaan arvioimaan seikkaperäisesti hallituksessa ja eduskunnassa. [Sanna Antikaisen välihuuto] Tämän oman kantansa tueksi Suomi hakee ja saa tukea laajasti EU:n muilta jäsenmailta.

Puhemies! Valtioneuvoston selonteko on EU-vaikuttamisen strategista ohjausta. Vaikuttaminen on sitäkin tehokkaampaa, mitä varhaisemmassa vaiheessa kykenemme esittämään näkemyksiämme, ja siten saamme toimielinten ajattelua oikeaan suuntaan jo ennen ehdotusten antamista. Suuri valiokunta korostaakin tässä riittävien resurssien ohjausta ennakkovaikuttamiseen valtioneuvostossa — tämä viesti on kuultu.

Hyvin toimiva kansallinen päätöksenteko on vahvuus, jonka avulla varmistamme johdonmukaiset kannat EU-asioihin. [Juha Mäenpää: Maksajan roolin! — Jussi Halla-aho: Vastaus on johdonmukainen ”kyllä”!] Tämä Suomen järjestelmä on toiminut myös tiu-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

koissa aikataulupaineissa ja poikkeuksellisissa tilanteissa. Eduskunnan tuki on vahvistanut hallituksen päätöksentekokykyä.

Eduskunnan tiedonsaantiin ja eduskunnan kantaan nojaava päätöksenteko on vahvistanut myös kansanvaltaa: hallitus on yhtä vahvasti kansanvaltaan sidottu EU:ssa kuin kotimaassakin. Kun suuri valiokunta ilmaisee tukensa hallituksen päätökselle tarkastella EU-politiikkaa laajana kokonaisuutena ja koko vaalikautta koskevalla selonteolla, on tässä kannanotossa vahvistus edellä sanotulle päätöksenteon kansanvaltaisuudelle.

Puhemies! EU-vaikuttamiseen kuuluu myös sen varmistaminen, että toimielimissä työskentelee tasapainoisesti eri jäsenmaista tulevia. Tämä edesauttaa sitä, että EU kykenee tekemään politiikkaa, joka huomioi olosuhteet eri puolilla Eurooppaa. Valtioneuvostossa olemmekin käynnistäneet työn suomalaisten EU-rekrytoimisen edistämiseksi. Tukemme rekrytointiprosessissa ei kuitenkaan yksin riitä — tarvitsemme nuoria, motivoituneita hakijoita.

Haluun hakeutua EU-uralle vaikuttaa se, miten EU:sta keskustellaan. Siksikin avoin, tietopohjainen EU-keskustelu ja EU:n arvopohjan esiintuonti ovat tarpeen. Selonteko viitoittaa Suomen osallistumista Euroopan tulevaisuuskonferenssiin. Kuten suuri valiokunta toteaa, konferenssi antaa tilaisuuden vahvistaa EU:ta koskevaa kansalaiskeskustelua ja kansalaisten osallisuutta EU-politiikassa.

Puhemies! Eurooppa olemme me.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt käynnistämme debatin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa puheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painikkeella puheenvuoroa. — Ja debatin aloittaa edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.10 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin huolella nämä ryhmäpuheenvuorot, ja erityisesti pisti korvaani tai silmiini edustaja Mäkelän puheenvuoro, jossa hän totesi, että Suomen EU-jäsenyyden ainoa kriteeri on ajaa häikäilemättömästi omaa etuaan. Vanha sanonta on olemassa siitä, että kun jokainen ajaa vain omaa etuaan, kenenkään edut eivät tule ajetuiksi. Kyllä meille kaikille suomalaisille on tähdellistä, että Euroopan unionissa me ajamme Suomen kansallisia etuja — kukaan ei sitä kiistä — [Sanna Antikainen: Te ajatte suomalaisia maksumiehiksi!] mutta me tunnistamme, että unioni on rakennettu sen vuoksi, että on paljon isoja asioita, joita tässä tänäänkin on luonnehdittu, joita yksinkertaisesti me emme voi kansallisella päätöksenteolla hoitaa vaan jotka joudutaan hoitamaan eurooppalaisella tasolla. On selvä, että jos me eurooppalaisella tasolla haluamme ajaa niitä Suomen etuja, me joudumme tekemään sen yhteistyössä — joudumme tekemään sen yhteistyössä. Häikäilemättömyydellä ei saada mitään tuloksia aikaiseksi, vain järkevällä yhteistyöllä ja määrätietoisesti luottaen siihen, että meillä on myöskin [Puhemies koputtaa] tapamme argumentoida tämä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

15.11 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on jo useita kertoja heitetty tällainen retorinen tehokeino, että EU-jäsenyyden hyödyt olisivat jollain tavalla niitä maksuja suurempia. Kuitenkin yleensä pitelee kohtuullisen hiljaista, kun kysytään, mitä ne hyödyt nyt sitten konkreettisesti ovat, mitä me saamme vastineeksi niille EU-jäsenmaksuille, tai varsinkin, mikä meidän hyötymme eurojäsenyydestä on. Eu-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

rojäsenyyden on myöntänyt virheeksi jo hyvinkin moni tutkija, sen, että me euroon liityimme. Se myönnetään laajasti virheeksi, ja siitä me emme nyt oikein helposti eroon pääse.

Mutta se, mikä tässä mietinnössä ja itse asiassa selonteossakin on hyvä, on se, että siellä kyllä puhutaan siitä, että meidän pitäisi ennakkovaikuttaa näihin EU-asioihin, mutta nyt ei taas näytä siltä. Hallitus ei tunnu pystyvän itsekään muodostamaan kantaansa näihin uusiin EU:n tulonsiirtomekanismeihin ja sosiaalipaketteihin, joita suunnitellaan, eikä varsinkaan halua osallistaa eduskuntaa tähän keskusteluun. Eduskunnalle sanotaan, että teille tuodaan sitten valmis komission esitys käsiteltäväksi. Kaikkihan me ymmärrämme, että ei-hän siihen enää siinä vaiheessa pysty vaikuttamaan. Se vaikuttamistyö, eduskunnan kannanmuodostus, pitäisi tehdä paljon aikaisemmin, komission käsittelyn vaiheessa, eikä vasta siihen valmiiseen esitykseen. Miksi hallitus toimii vastoin omia puheitaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.12 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on tällä hetkellä erityisen huolissaan Suomen vaikuttamisesta EU:n yhteisessä talouspolitiikassa. Viimeksi viime viikolla julkisuudessa uutisoitiin, että Suomi lähtee komission johdolla käytäviin neuvotteluihin taloussääntöjen uudistamisesta ilman selvää kantaa. Emmekä me ole yksin huoliamme kanssa. Nimittäin esimerkiksi euroedustaja Heinäluoma on todennut, että on hyvin vaikeaa puhua parlamentissa ymmärrystä Suomen kannoille, kun ei ole varma, mitä ne kannat ovat.

Arvoisa ministeri Tuppurainen, sanoitte, että emme ole seurailija tai sivustakatselija. No, milloin me saamme kuulla hallituksen kannan kysymykseen alijäämä sääntöjen noudattamisesta? Nythän ministeri Saarikko on jo kertonut haluavansa paluuta alijäämä sääntöön, kun taas te olette sanonut, että asiasta ei ole vielä päätetty. Kyllä tämä nyt kuulostaa sivustaseurailijan roolilta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

15.13 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa on nyt samanaikaisesti todella monen poikkeuksellisen ison haasteen edessä. On onnistuttava siirtymässä fossiilitaloudesta kestävämpään digi-, bio- ja kiertotalouteen, on parannettava kilpailukykyä, on parannettava velkakestävyyttä ja julkisen talouden kestävyyttä, on edistettävä kokonaisturvallisuutta ja kriisinkestävyyttä, on vahvistettava EU:n globaalia asemaa ja vaalittava siinä samalla EU:n sisäistä eheyttä ja EU:n hyväksyttävyyttä.

Yhtälö on todella vaativa mutta ei mahdoton. Ratkaisevaan rooliin astuu fiksu sääntely, jossa korostuu laatu — ei määrä — joka palvelee kaikkia näitä haasteita, sääntely, joka asettaa tavoitteet mutta jättää jäsenvaltioille ja yrityksille riittävästi tilaa innovoida ja hyödyntää omia vahvuuksiaan. Uskon, että Suomella on tässä EU:lle valtavasti annettavaa. Miten hallitus edistää fiksum sääntelyä, joka tarjoaa mahdollisuuksia, ei rajaa niitä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

15.14 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, mikrofoni päälle.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu ja tuo eteemme uusia haasteita, vaikka emme sitä haluaisi. Me pidämme itsestäänselvänä, että me kehitämme suomalaisia rakenteita ja suomalaista lainsäädäntöä siinä maailman muutoksessa, missä elämme. Tämä sama itsestäänselvyys koskee myös EU:ta. Me pääsemme eteenpäin etsimällä ratkaisuja niihin ongelmiin ja haasteisiin, joita tulee esiin, emme sillä tavalla, että keksimme uhkakuvia, jotka kumpuavat menneisyyteen tarraamisesta. Olen hyvilläni siitä, että käytetyistä puheenvuoroista valtaosa katsoi nimenomaan eteenpäin.

Haluaisin erikseen vielä kommentoida tätä asiaa säännöistä. Minusta on kovin omituista, että jotkut heittelevät aika vapaasti syytöksiä sääntöjen rikkomisesta mutta samalla eivät haluaisi, että Puolalta ja Unkarilta, jotka rikkovat [Puhemies koputtaa] EU:n kaikkein keskeisimpiä periaatteita, pantaisiin rahahanat kiinni.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

15.15 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkelälle:

EU: vuodesta 57 rauhan, turvallisuuden ja kestävä vaurauden puolesta kansalaistensa eteen.

Avoimet sisämarkkinat: vapaus asua ja työskennellä missä tahansa EU-maassa, siirtää varoja paikasta toiseen, myydä tuotteita ilman rajoituksia, tarjota palveluita tasavertaisin edellytyksin.

Korkeat elintarvike- ja ympäristöstandardit: meille ei voida myydä saastuneita elintarvikkeita tai saastuttaa jokia ja maaseutua.

Edut kuluttajille: mahdollisuus tehdä ostoksia huoletta meidän järjestelmässä, mahdollisuus saada rahansa takaisin.

Ihmisoikeudet: EU suojelee kaikkia vähemmistöjä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, on kansainvälinen vaikuttaja, tekee meistä globaalina toimijana isompia kuin me olemme.

Tätä listaa voisi jatkaa myöskin puhelimen käytön, verkkopalveluiden ja internetin maailmassa, puhuttaessa oikeuksista matkustettaessa ja mahdollisuudesta hyödyntää myös EU:n tarjoamaa koulutusta ja [Puhemies koputtaa] yrityksille tarjolla olevia tukia. Ihan vain vähän mainitakseni. [Kimmo Kiljunen: Tuliko Mäkelälle selväksi?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi.

15.17 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Precis som vi i vårt gruppanförande konstaterade så påverkar migrationen många faktorer som anknyter till välfärden och tryggheten i samhället. Därför är det viktigt att EU:s medlemsländer når enighet om migrationspolitiken. Det gäller också att förnya den gemensamma asylpolitiken utgående från våra internationella människorättsförpliktelser.

Arvoisa puhemies! Euroopan ja Suomen on oltava vaihtoehto myös työperäiselle maahanmuutolle ikääntyvän yhteiskunnan huoltosuhteen tasapainottamiseksi. Me kaikki tiedämme, että osaajapula tulee olemaan merkittävä myös hoiva-alalla. Nyt meidän olisi työskenn-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

neltävä työperäisen maahanmuuton ja sellaisten perheiden ja ihmisten houkuttelemiseksi, jotka haluavat jäädä tänne pysyvästi. Kysyn hallituksen ministereiltä: Mikä estää yhteisen maahanmuuttosysteemin luomisen? Miten kaukana jäsenvaltiot tässä asiassa ovat?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

15.17 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! KD:n kanta yhteisvastuulliseen jättimäiseen elpymisrahastoon on kielteinen.

Edustaja Kiljunen, yhteistyö ei ole sama asia kuin yhteisvelka. Jos haluamme olla Euroopassa solidaarisia tuleville sukupolville, me emme ota näin paljon velkaa. [Satu Hassi: Ilmastovelka on pahin!] Suomikin velkaantuu kiihtyvällä tahdilla. Aiemmin kunnia-asia oli, että lapsille ja lapsenlapsille haluttiin usein omasta hyvästä tinkienkin jättää perintöä. Nyt jälkipolville ollaan jättämässä paitsi vinoutunut ikärakenne myös jättivelat. Samalla hukkaamme sen, mitä aiemmat sukupolvet ovat rakentaneet. Kestää kolmanteen ja neljänteen sukupolveen ennen kuin on maksettu, jos koskaan.

Olisin halunnut kysyä valtiovarainministeriltä, jos hän olisi jäänyt saliin seuraamaan tätä keskustelua, mitähän Maalaisliiton perustaja Santeri Alkio [Puhemies koputtaa] olisi neuvonut meille tänään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina.

15.19 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteistyökykyinen ja tosiasioiden pohjalta toimiva EU on ollut perinteisesti se lähtökohta, jolla EU:ta on katsottu. On haluttu vaalia ja vahvistaa nimenomaan tätä. On nähty, että sellaisen yhteisen tahotilan vaaliminen, jossa ongelmiin etsitään toimivat ratkaisut yhdessä ja yhteisesti, hyödyttää kaikkia Euroopan unionin maita.

Nyt ilmassa on kuitenkin selkeästi myöskin toisenlaista näkemystä. Britannian EU-ero, Puolan ja Unkarin tilanne — eräänlainen levottomuus on Euroopan unionin alueella kasvanut. Millä me taltutamme tämän haasteen? Jokainen maa yksin on heikompi kuin yhdessä yhteisesti ratkaisuja hakemassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

15.20 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu täällä toistaa aina itseään, kun puhumme Euroopan unionista: abstraktiot siltä puolelta, konkretia tältä puolelta. [Kimmo Kiljunen: Päinvastoin!]

Eurojäsenyyteen on sisäänkirjoitettu yhteisvastuullisuus yhteisen rahapolitiikan rinnalla. Me siirryimme hyvin vakaasti tulonsiirtojen, yhteisen budjetin ja yhteisen verotuksen suuntaan, ja yhtä varmasti ja vakaasti Suomi on maksaja, ei mitään muuta. Elpymispaketin hyväksyminen oli tältä osin selvä vedenjakaja.

Tämä selonteko ei luo minkäänlaista selkeää pohjaa vaihtoehtoille. Selonteko syleilee kaikkea kivaa, ja sen perusteella ei lainkaan voi nähdä, missä asioissa olisi minkäänlaisia vaihtoehtoja. Se sisältää luettelointia, kuten edustaja Kyllönenkin täällä näytti esimerkkiä, ja tällaista se EU-poliittinen keskustelu Suomessa valitettavasti on. Uusia, niin sanottuja kertaluonteisia ja tarkkarajaisia paketteja on tulossa [Puhemies koputtaa] tasan niin kauan

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

kuin Suomi ei uskalla puolustaa omaa kansallista etuaan. Lopettakaa [Puhemies: Aika!] suomettuminen Brysseliin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

15.21 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä nykyistä Suomen hallitusta muodostettiin, silloin itse asiassa kokeiltiin menettelyä, jossa osa menolisäyksistä laitettiin ikään kuin budjettikehysten ulkopuolelle: teitte niin sanotun kertaluontoisten tulevaisuusinvestointien listan. Tämä lista löytyy valtioneuvoston sivuilta. Se sisältää vaikkapa edustustoverkon vahvistamista, rikollisuuden torjuntaa, luonnonhaittakorvauksia, Kansallisteatterin peruskorjausta, maksutonta ehkäisyä alle 25-vuotiaille, ja sisältäpä se Käypä hoito -suositusten käännökset ruotsin kielellekin. Tätä listaa selaileva ymmärtää, minkälaiseen hetteikköön joudutaan, jos eritellään poliittisesti investoinnit ja muut hyvät menot — eihän se toimi.

Nyt EU:n tulevaisuudessa puhutaan samasta asiasta. Pääministeri on raottanut ovea investointien laskemiselle velkasääntöjen ulkopuolelle, valtiovarainministeriö on onneksi sen torpannut. Eurooppaministeri Tuppurainen, voitteko nyt vahvistaa, että Suomi vastustaa [Puhemies koputtaa] investointimenojen siirtämistä velkasääntöjen ulkopuolelle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heikkinen, Hannakaisa.

15.22 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on todettu, Suomi haluaa ja Suomen pitää olla aktiivinen ja ennen kaikkea proaktiivinen toimija EU:n eri pöydissä. Helpointa ja tehokkainta on vaikuttaa ennen kuin nuija kolahtaa. EU:n on oltava myös suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä asioissa. Tämä on hyvin lähellä ajatusta läheisyysperiaatteesta. Männä vuosikymmeniltä muistamme kohun kurkun käyryyden säätelystä ja kalakukon myynnin epäamisestä Kuopion torilta — se ainakin meitä savolaisia kosketti. No nämä on jo selätetty, mutta keskusta haluaa edelleen vähentää unionin byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa. Metsienhoito, maatalous, eläinten pito, ongelmat valkoposkikihanhien ja susien kanssa — ne koskettavat meitä edelleen. Nämä asiat on linjattu jo aikoja sitten, mutta miten näette, ministeri, voiko näille ihmisien elämää koskeville asioille kuitenkin jotain vielä tehdä, että nämäkin tärkeät asiat saataisiin kuntoon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.23 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä selonteosta jää uupumaan aivan keskeinen asia eli linja ja visio EU:n suunnasta. Tällaista strategista otetta tarvittaisiin erityisesti juuri tällä hetkellä, kun pöydällä on sekä finanssipoliittisten sääntöjen että myöskin turvallisuuspoliittisten ja myöskin ilmasto- ja energiapoliittisten ratkaisujen pitkän tähtäimen linjaukset. EU:n uudet tulonsiirtomekanismit, muun muassa tähän Fit for 55:een sisältyvä sosiaalirahasto, ovat yritys laajentaa EU:n valtaa ja yhteisvastuuta, vieläpä sinne sosiaalipolitiikan puolelle, ja nyt on hämmäntävää, että me emme tiedä tässäkään asiassa, mikä on Suomen hallituksen linja. Valtiovarainministeri Saarikko on kyllä pontevasti vastustanut ja ollut kriittinen tälle sosiaalirahastolle, mutta kun me luemme täältä ympäristöministeriön ja ilmastoministerin kannanottoa, niin täällä

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

todetaankin, että on tärkeää, [Puhemies koputtaa] että Suomen kanta ei ole kategorinen, ja vaihtoehtoja selvitetään [Puhemies koputtaa] — näin Mikkonen toteaa. Mikä on hallituksen linja näin keskeisessä kysymyksessä? [Puhemies: Aika!] Halutaanko sosiaalipolitiikkakin EU:n haltuun?

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan edustajia jälleen minuutin puheenvuoromitasta. [Eduskunnasta: Niitä saa niin harvoin!] — Ja seuraavaksi edustaja Tavio.

15.25 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tänään on kuultu todellista globalistipuolueiden kilpalaulantaa siitä, miten ihanaa EU:ssa on. Suomi on kuitenkin yhä tuuliajolla tässä Saksan ja Ranskan valtakoneessa, ja kuten olemme huomanneet, tästä on tullut meitä köyhdyttävä velka- ja tulonsiirtounioni. On kuultu, että EU on rauhanunioni, arvojohtaja, ilmastojohtaja, koko maailman pelastaja. Kaiken tämän kehumisen alla EU vaikuttaa kuitenkin aika huteralta. On eurokriisiä, jatkuvaa valtapyrkimystä, väestönsiirtoja, sananvapauden rajoituksia, korruptiota, ja EU-johdon olemus on suorastaan epädemokraattinen. Britit lähtivät — kuka lähtee seuraavaksi?

Historia todistaa, että kansakuntien pakottaminen yhteen malliin ei ole järkevää. Perussuomalaisen mielestä EU:n tulisikin olla liittovaltion sijaan kauppaliitto.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Tae.

15.26 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Millään tavalla Britannian tilanteen vertailua esimerkiksi Suomeen ei pidä tehdä jo ihan pelkästään siitä syystä, että se maa on markkinana 80—90 miljoonaa ihmistä, kun taas Suomi 5 miljoonaa. Meitä ei oikeastaan pysty vertaamaan millään lailla. Britannian tilanne on ihan oma, ja Suomen tilanne on ihan oma, ja me olemme keskeisesti riippuvaisia EU:sta — ja siitä olemme hyvin iloisia, koska se on tuottanut meille valtavasti hyvää.

Olen myöskin usein lukenut erilaisista turvallisuus selvityksistä, että juuri itänaapurimme hyötyisi eniten siitä, jos Suomen ja EU:n välit heikkenisivät. Niin moni maa toivoisi EU:ssa, että juuri Suomen etujen katsottaisiin EU:ssa toteutuvan, jotta Suomen asema vahvistuisi entisestään ja jotta tämä turvallisuusnäkökulma myöskin korostuisi vahvemmin. [Juha Mäenpää: Mitä ne maat ovat?] Miten, ministeri, miten me voitaisiin yhteistä turvallisuutta [Puhemies koputtaa] EU:ssa entisestään vahvistaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto.

15.27 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Euroopan unioni on suomalaisille elintärkeä turvallisuus-, talous- ja arvoyhteisö. Valitettavasti tämä selonteko ei ehkä ihan ole tämän elintärkeä-sanankanssa samalla tasolla vaan jää vähän pehmeäksi.

Puutunkin yhteen aspektiin tässä selonteossa eli turvallisuuteen ja arktiseen alueeseen, joka ei ole EU:lle välttämättä se prioriteetti mutta joka Suomelle sitä todellakin on. Selonteko ei ota asiaan kovinkaan vahvaa kantaa, ja kirjaukset ovat pääasiassa pehmeitä eivätkä huomioi kiristyvää kilpailutilannetta, eritoten Venäjän sotilaallisen voiman lisääntymistä. Lainaankin Ulkopoliittisen instituutin kesäkuusta julkaisua: ”Arktisen alueen tulevaisuudesta

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

ei keskustella riittävästi Brysselissä, eikä unioni tunnu sisäistävän alueen strategista muutosta.”

Nyt on laadinnassa EU:n strateginen kompassi, ja todella toivon, [Puhemies koputtaa] että tässä asiassa hallitus toimii erittäin proaktiivisesti [Puhemies koputtaa] ja on laatimassa kysymykset eikä vain vastaamassa niihin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

15.28 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja jälleen pyytäisin laittamaan mikrofonin päälle.

Anteeksi. — Arvoisa puhemies! On fakta, että EU on ollut kansainvälisen ilmastopoliitiikan veturi. Mielestäni EU:n kaikkein tärkein anti suomalaisille ja muille on se, että EU:n toiminta vahvistaa toivoa siitä, että tulevaisuus ylipäänsä on olemassa. Se ei riitä, mutta ilman sitä tilanteemme olisi paljon huonompi, myös arktisen alueen.

Mitä tulee euron ongelmiin, minäkin olen sitä mieltä, että eurossa on paljon ongelmia. Mutta mikä on ratkaisu? Urputammeko vain, yritämmekö eroa eurosta vai etsimmekö ratkaisuja ongelmiin? Minusta vastaus on se, että etsimme ratkaisuja ongelmiin pitäen kiinni EU:n perusperiaatteista, muun muassa siitä, että EU:n rahoja, jotka ovat meidänkin veronmaksajien rahoja, ei saa valua korruptioon esimerkiksi [Puhemies koputtaa] Puolassa ja Unkarissa. [Ville Tavio: Entäs Romaniassa?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

15.29 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kertoa täällä myös sen, kun nostetaan aina innokkaasti esille Sveitsi ja Norja EU:n ulkopuolisina maina, että eivät he ole vapaamatkustajia Euroopan sisämarkkina-alueella. He myöskin maksavat siitä vuosittain, että he pääsevät mukaan tähän samaan yhteiseen systeemiin, ja sen takia ihmisille ei pidä luoda mielikuvaa, että tässä olisi mahdollisuus vapaamatkustajan paikkaan, jossa saisi samat edut ja mahdollisuudet ilman, että osallistuu myöskin taloudellisesti. Puhutaan ihan aidosti esimerkiksi vuoden 2018 tasolla Sveitsin osalta 77 eurosta per kansalainen ja Norjan osalta yli 170 eurosta per kansalainen elikkä ei suinkaan mistään pikkurahoista, ja sen takia minun mielestäni on hyvä tunnistaa, mikä on eurooppalaisen sisämarkkinan ja sillä toimimisen arvo ja merkitys myös suomalaisille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

15.31 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komissio on varastamassa kansallista päätösvaltaa metsäasioissa. Mitä tekee hallitus? Kunnianhimoiset ilmastot- ja ympäristötavoitteet ovat ideatasolla kannatettavia, mutta niissäkin on edettävä järjellä, ja Suomihan on jo edelläkävijä näissä asioissa. Tuskin on tarkoitus vaarantaa kotimaista ruoantuotantoa ja romahduttaa huoltovarmuutta. Ruoantuottajilta on pudonnut lyhyessä ajassa neljännes tuloista, ja nyt ympäristövaatimusten takia tilanne pahenee entisestään. Metsäsektori elää suuren epävarmuuden keskellä Marinin hallituksen ja Brysselin päätök-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

siä odotellessa. [Sanna Antikainen: Ja keskusta siunaa!] Mitä hallitus aikoo tehdä suomalaisen maa- ja metsätalouden pelastamiseksi? Tilanne on todella vakava. Yhä useampi tila on joutunut lopettamaan, ja vauhti kiihtyy. [Sanna Antikainen: Hyvä puhe! Mitä tekee keskusta tälle asialle?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi ministeri Tuppurainen, 3 minuuttia, ja hänen jälkeensä ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

15.32 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Puhemies! Aloitan näistä talouspolitiikan säännöistä. Se asia tuntuu saavan ehkä jossain määrin kokoaan suuremmankin huomion. Siihen on ladattu valtavan paljon odotuksia, ja on ehkä syytä pitää mielessä, että säännöt aina palvelevat jotakin tarkoitusta. Eivät ne ole mikään itseisarvo, vaan niiden on palveltava kokonaisuutta — hyvää, toimivaa talous- ja rahaliittoa ja kestävä kasvua Euroopan unionissa — ja tältä osin Suomen kanta on kyllä tiedossa. Se lukee selonteossa, ja uskoisin viimeksi eilen pääministerin vahvistaneen sen Saksan tulevalle liittokanslerille Olaf Scholzille.

Me emme ole avaamassa perussopimuksia, jolloin, hyvät edustajat, se tarkoittaa sitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen keskeiset elementit tulevat olemaan voimassa jatkossakin. Toki monia muita yksityiskohtia täytyy tarkentaa. Siitä on parhaillaan meneillään komission juuri käynnistynyt konsultaatiokierros, joka tarjoaa kaikille kiinnostuneille mahdollisuuden kertoa omat näkemyksensä tästä finanssipolitiikan sääntökehikosta. Paljon on yksinkertaistettavaa. Tulee tarkastella tätä alijäämäkriteeristöä suhteessa esimerkiksi menosääntöön. Tulee tarkastella sitä, miten velkakestävyyttä parannetaan, ja sitä, miten kehikko olisi aiempaa paremmin suhdannepolitiikkaan sijoittunut. Mutta aikaa on vaikuttaa, ja Suomi tekee sitä niin ministeri Saarikon kirjeillä kuin pääministeri Marinin puheilla ja allekirjoittaneen toimilla.

Toiseksi tästä ilmastotoimien sosiaalivälineestä: Kiitos kysymyksestä, tästä meillä on jo komission ehdotus. Olemme lähettäneet asiasta eduskunnalle U-kirjeen, jossa on yksiselitteisesti valtioneuvoston kanta, ja se on erittäin kriittinen. Se on erittäin kriittinen, ja kaikki, jotka eurooppalaisesta vaikuttamisesta jotain haluavat ymmärtää, ymmärtävät, että tämä on painava kanta, ja tätä me viestimme. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] Viimeksi tänään olen keskustellut tästä Suomen kannasta Hollannin suurlähettilään kanssa, ja olemme tästä asiasta samanmielisiä.

Lopuksi tästä turvallisuuspolitiikasta, mihin muun muassa edustaja al-Tae kiinnitti huomiota, ja useat edustajat myös kokoomuksesta avasivat puheenvuoronsa tällä turvallisuusyhteisöajattelulla, ja se on kyllä mielestäni tässä ajassa erittäin tärkeää. Me todistamme nyt suurvaltojen kasvavaa kansallismielisyyttä. Me todistamme lisääntyvää voimapolitiikkaa ja suurvaltapolitiikan paluuta voimankäyttöön. Mikä on tässä Suomen paikka? Ilman toimivaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestystä Suomi olisi virran vietävänä. EU on tässä meillä se väline, jossa me voimme ylläpitää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä. Ja aivan kuten aikaan jo Urho Kekkonen on todennut: ”Suomen tehtävä on pitää ovia auki, ei rakentaa aitoja.” Tämä on se, mitä Suomen tulee edistää myös Euroopan unionissa. Meille olisi erittäin haitallista, mikäli keskustelu kääntyisi suurvaltojen ”oma kansa ensin” -ajatteluun, joten meidän on tuotava kaikki maailman kansat siihen pöytään, jossa ratkaistaan aikamme suuret kysymykset: ilmastokriisi, eriarvoisuuden kasvu, uusien teknologioiden läpimurto, muuttoliikkeiden kysymykset, kehityspolitiikka. Nämä ovat niitä asioita,

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

joihin hallitus oman EU-politiikkansa rakentaa. Linja on selonteossa. [Puhemies koputtaa] Me haluamme vahvistaa EU:ta kaikilta osin. [Kimmo Kiljunen: Viisasta puhetta!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

15.35 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Ministeri Tuppurainen aivan hyvin johdatteli siihen maailmaan, missä me nyt olemme, kun katsomme kokonaisuutena globaalia maailmaa, Kiinaa, Yhdysvaltoja, Venäjää, — kaiken kaikkiaan tämän maailman tilaa ja jännitteitä niin ulko- ja turvallisuuspoliittisesti kuin kauppapoliittisesti. Ehkä nyt erona tähän keskusteluun muista Euroopan maista: siellä puhutaan paljon enemmän näistä haasteista, näistä ongelmista, miten me selviämme tulevan vuosikymmenen, vuosisadan siinä paineessa, missä nyt globaalisti olemme niin kaupan kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikankin kannalta. Siinä Euroopan unionin rooli on keskeinen ja se suomalainen, oikeastaan ainoa vaihtoehto todella vaikuttaa erityisesti kauppapolitiikan osalta, mistä se leipä kuitenkin tulee suomalaisille yrityksille ja suomalaisille kuluttajille.

Siksi pitää muistaa, kun EU-vaikuttamisesta puhumme, että me ministerit pääministerin johdolla teemme päivittäin sitä työtä EU:n pääkaupungeissa. Ei sitä tehdä vain Brysselissä. Sitä tehdään joka päivä ja jokaisessa näissä äsken mainituissa asioissa, ja on väärin sanoa, ettemmekö me vaikuttaisi. Kyllä me vaikutamme, mutta monet nämä prosessit ovat vielä kesken, ja kuten hyvin tiedätte, päätökset vasta tulossa.

Täällä kysyttiin Suomen roolista ja arktisesta alueesta. EU-tiedonanto antaa mielestäni hyvän pohjan sille, että Suomea kuunnellaan, Suomi näkyy. Pohjoinen ulottuvuus kaiken kaikkiaan on suomalaista käsialaa 90-luvun lopulta — arvoisat perussuomalaiset, kun te kysytte, että mitä me olemme saaneet aikaiseksi. — Ja miten Suomi on muuttunut vuodesta 95? Aivan pelkällä jääkiekon maailmanmestaruudella emme olisi selvinneet siihen, missä nyt olemme, joten siinäkin mielessä toivon, että niin kuin talousvaliokunta viime kaudella lausui, hyödyt EU:sta ovat [Puhemies koputtaa] kiistattomat ja ne ovat suuremmat kuin haitat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

15.37 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on mielenkiintoinen keskustelu, kun täällä on paljon näitä osatouksia, että voi olla samaa mieltä tai eri mieltä, mutta kokonaisuus on se, mikä ratkaisee.

Mitä olen katsonut tätä Fit for 55 -pakettia, niin jos siellä on 12 eri säädöskokoelmaa, ainakaan itsellä ei mielikuvitus enää riitä ajattelemaan sitä polkua, mihin se johtaa. Edustaja Guzenina minun mielestäni on oikeassa, että kyllähän tämä brittien EU-ero avasi uudenlaisen EU:n. Jos ja kun me toteutamme yhteisvastuuta lisääntyvässä määrin ja lisäämme EU:n byrokratiaa eli käytännössä siirrämme päätösvaltaa Eurooppaan, niin se ei kyllä ole ratkaisu mihinkään. Pitäisi toimia juuri päinvastoin, että jokainen vastaa omasta taloudestaan, omista veloistaan, ja sitten noudatamme sitä läheisyysperiaatetta, mikä minun mielestäni on jo EU:n perusfundamentti, että ihmiset päättävät omista asioistaan. En ole kyllä kovin suuri historian tuntija, mutta minulla on semmoinen käsitys, että kaikki maailman ongelmat ovat kyllä lähteneet siitä, että kun ihmiset eivät enää saa päättää omista asiois-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

taan ja omasta kulttuuristaan, niin tulee ongelmia. Nyt pitäisi Eurooppa-neuvostossa [Puhemies koputtaa] keskustella siitä, mikä on EU:n tuleva visio.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska.

15.38 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Ees-tilä kuvaa hyvin sitä, miten liikutaan esimerkiksi kokoomuksen ja hallituksen EU-politiikan linjauksissa. Katsoin juuri tuossa, kun kokoomus oli tyrmännyt sosiaalirahaston, että samassa lehdessä ilmoitetaan, että myös hallitus suhtautuu hyvin kriittisesti tähän rahastoon.

Kun kokoomus ilmoittaa vastalauseessaan, että oikeusvaltioperiaatteen rapautumista ei voi sallia eikä EU saa rahoittaa jäsenmaita ja niin edelleen, niin näinhän hallitus on linjannut myöskin monivuotisten rahoitusten kohdalla ja vaatinut sinne ehdollisuuksia. Metsästrategiasta kokoomus sanoo, että metsäpolitiikan päätöksenteon on pysyttävä kansallisella tasolla. Vastaavasti EU-selonteossa hallitus sanoo, että metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päätäntävällän piirissä, ja myöskin tämä mietintö sanoo, että suuri valiokunta toteaa, ettei EU:n perussopimukseen sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Eli kokoomuksen ja hallituksen EU-linjat ovat lähestulkoon yhtenäiset.

Mutta kuten perussuomalaiset täällä nostavat kriittisiä puheenvuoroja, mielestäni tämä on se, mitä meidän pitäisi pystyä EU-tasolla nostamaan, koska EU:ssa ollaan paljon meitä suomalaisia EU-myönteisempiä [Puhemies koputtaa] ja siellä harvoin sallitaan EU-kriittisiä puheenvuoroja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.40 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ovaska unohti tiukat velkakurisäännöt. Niitä me ajamme, ja niitä ei tällä hetkellä tule. Me emme ole saaneet mitään vastausta tähän alijäämäsääntöön. Ministeri Tuppurainen, teidän vastauksenne on kuin Paavo Väyrysen vastaus: en ole puolesta enkä vastaan, pikemminkin päinvastoin. Nyt haluaisinkin tietää, mikä on hallituksen linja tässä alijäämäsääntöön palaamisessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Immonen.

15.40 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liittovaltiokehitystä ja vallan keskittämistä on ajettu EU:ssa vaivihkaa aina kriisien varjolla eteenpäin. Kriisien iskiessä EU-eliitti toteaa aina, että integraatiota on pakko syventää ja yhteisvastuuta on pakko lisätä kriisien taltuttamiseksi. Viimeksi koronavirusta käytettiin härskisti hyväksi, kun suomalaisten rahoja päätettiin alkaa lapioida ulkomaille elvytyspaketin muodossa, ja nyt taas puuhataan uutta sosiaalirahastoa. Kysyisinkin hallitukselta: Haluaako Suomen hallitus EU:sta tulonsiirtounionin? Jos se ei sitä halua, niin eikö olisi nyt korkea aika sanoa ääneen, että tämä ei enää käy? Emme halua uusia elvytyspaketteja, emme halua ilmastopaketteja, emme halua uutta sosiaalirahastoa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

15.41 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tavio täällä toi aikaisemmassa puheenvuorossaan esille sen, että kansakunnat on pakotettu yhteistyöhön Euroopan unionin puitteissa. Kuinka niin on pakotettu jäseniksi sinne? Kuinka niin? Suomessa järjestettiin kansanäänestys, jossa enemmistö suomalaisista halusi liittyä Euroopan unioniin. [Välihuutoja]

Edustaja Mäkelä täällä omassa puheenvuorossaan toi esille sen, että kertokaa jotakin, missä EU:n päätöksenteosta olisi jotakin hyötyä meille. Edustaja Kyllönen hyvin konkreettisesti, edustaja Purra, antoi listauksen niistä hyödyistä. Tässäkin voi sanoa suoraan, edustaja Mäkelä: kansa kyllä tietää. Erilaisten mielipidetiedustelujen mukaan enemmistö suomalaisista kannattaa Suomen EU-jäsenyyttä, ja miksi? Se on sekä turvallisuusyhteisö että se on yhteisö, joka antaa meille hyvinvointia — 60 prosenttia kaupastamme ja viennistämme menee EU-alueelle. Se on kaiken kaikkiaan yhteisö, jossa me nimenomaan rakennamme koheesioturvallisuutta, viemme hyvinvointia eteenpäin, ja sen Suomen kansa tietää. [Maria Guzenina: Nämä ovat faktoja!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.42 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n toimintatapahan on holtiton: Kun EU:n integraatio aiheuttaa ongelmia, niin lisätäänpäs vähän integraatiota. Kun EU ei noudata sääntöjä, niin keksitäänpäs lisää sääntöjä. Kun EU ei saavuta tavoitteitaan, niin laaditaan uudet, vähän kovemmat tavoitteet. Kun EU ei oikein saa mitään aikaiseksi ja valmiiksi, niin se lisää aloitteita, se lisää hankkeita, se lisää painopisteitä. Ja sitten kun EU ei tiedä, mitä niille tosi maailman ongelmille tekisi, se perustaa rahaston tai viraston. Tämä lista on loputon, ja kokoomus on tukenut tätä holtitonta toimintatapaa.

Ainoa asia, jonka EU on oikeasti tehnyt hyvin, on nämä yhteismarkkinat. Eikö nyt Suomen pitäisi ajaa sitä, että keskitytään nimenomaan näiden kehittämiseen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kulmuni.

15.43 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU:n perustavanlaatuisia periaatteita ovat vapaus ja markkinatalous, mutta valitettavasti minä olen ollut vähän huolissani myöskin komission viimeaikaisista esityksistä liittyen vaikkapa tähän täälläkin mainittuun Fit for 55 -pakettiin, koska ne eivät kyllä kaikilta osin nyt perustu vapauden ja yritteliäisyyden ja markkinatalouden ehtoihin. Aikanaan EU:sta puhuttiin maailman kilpailukykyisimpänä alueena, mutta nyt monet esitykset itse asiassa tuovat meidänkin pöytiimme lisää veroja ja lisää regulaatiota. Siksi olisi tietenkin hyvin tärkeää, että vaikka näistä asioista on myös poliittisilla puolueilla erimielisyyksiä, niin pystyttäisiin, aivan kuten eurooppaministeri sanoi, etukäteen vaikuttamaan niihin asioihin mahdollisimman hyvin, ja tämä on myös meidän EU-virkamiestemme viesti. Mitä tälle voisi tehdä? Harvoin enää siinä vaiheessa, kun komission esitys on, sille kovin suuria saadaan aikaiseksi, mutta mitä voisi tehdä, että me olisimme niin etukenossa, ettei tulisi tämänkaltaisia esityksiä, jotka aiheuttavat meille [Puhemies koputtaa] sitten ongelmia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

15.44 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hieman valitettavaa, että tässä keskustelussa ei ole mukana valtiovarainministeriä eikä myöskään pääministeriä, joka johtaa — tai jonka pitäisi johtaa — Suomen EU-politiikkaa. Kysymys kuuluukin, onko pääministeri Marinin hallituksella EU-politiikkaa ja onko Suomella enää EU:ssa omaa tahtoa.

EU:ssa on käynnissä talous- ja rahaliiton sääntöjen uudistaminen, ja pääministeri toteaa julkisesti, että Suomella ei ole kantaa vaan odotetaan komission esitystä. Nyt näyttää, että Marin on tavannut Olaf Scholzin ja Merkelin, ja varmasti näissä tapaamisissa on kuvien ottamisen lisäksi myös käyty keskusteluja. Nyt olisi oleellista, että eduskunta tietäisi, mitä pääministeri Marin näissä keskusteluissa näistä kysymyksistä keskustelee. Tätä eduskunnassa ei nyt tiedetä, ja arvoisa puhemies, tämä on vakava paikka suomalaisen demokratian näkökulmasta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

15.46 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Melko tasan 27 vuotta sitten kävimme tässä salissa vuorokausien mittaisen keskustelun EU:hun — tai silloiseen EY:hyn — liittymisestä. Käytin tuossa keskustelussa varmaan kymmeniä puheenvuoroja, ja voin tällä hetkellä todeta, että en häpeä niitä puheenvuorojani yhtään. Vastustin liittymistä ja kannatin pohjoismaista mallia, jolla olisimme, kaikki Pohjoismaat, jääneet itsenäisiksi ja tehneet kauppasuhteet Manner-Euroopan kanssa. Se vaihtoehto ei kelvannut. 24 keskustalaiselle se silloin kelpasi — ja muutamalle muulle.

Arvoisa puhemies! Silloin oli kysymys kaupalliitosta, mihin liityttiin. Sen jälkeen on tullut yhteisvaluutta, ja viime kesänä todellakin tämä RRF-sopimus toi meille velka-, vero- ja tulonsiirtounionin. Tällä tiellä hallitus nyt aikoo jatkaa, ja vielä menee sosiaalipolitiikka ja metsäpolitiikkakin tällä menolla [Puhemies koputtaa] pois käsistämme. Tämä on huolestuttavaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

15.47 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Tuppurainen mainitsi Urho Kaleva Kekkonen, että hän oli Eurooppaan suuntautunut, ja varmasti hän oli sitä, mutta hän sanoi sen tärkeimmän asian, arvoisa ministeri: Suomen valtion ja suomalaisen tehtävänä on ajaa vain Suomen etua. Se oli hänen lähtökohtansa numero yksi, kaikki tuli sen jälkeen.

Toinen asia: Nyt kun Euroopan unionista tehdään liittovaltiota suurella kohinalla, edustaja Kimmo Kiljunen sanoi puheenvuorossa, että EU edellyttää, että perussopimuksia noudatetaan. Aivan oikea huomio, edustaja Kiljunen, mutta unohditte yhden seikan: Euroopan unioni itse on rikkonut kaikki mahdolliset sopimukset. Meillä lukee sopimuksessa aivan selvästi: yhteistä velkaa ei ole, yhteisvastuuta ei ole. Nyt meillä on monessa puheenvuorossa sanottu, että metsätkin ovat menossa Euroopan unionin määräysvallan alle, vaikka niin ei ole sovittu. Samoin sosiaalipolitiikka, joka ei varmasti kuulu EU-asioihin millään lailla, viedään nyt tällä uudella U-kirjeellä U 61. Elikkä johan tässä nyt on merkillistä, kun täällä itketään sitten, että Euroopan unioni toimii oikein, vaikka se itse rikkoo kaikkia mahdollisia sopimuksia, ja se on varmin tae siitä, [Puhemies koputtaa] että se on Euroopan unionin loppu, jos tällä linjalla jatketaan. [Merja Kyllösen välihuuto] — Minä voisin, edustaja

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Kyllönen, kertoa teille muutamista organisaatioista, jotka menivät jo nurin [Puhemies koputtaa] sen takia, että sopimuksia ei noudatettu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelolla on puheenvuoro.

15.48 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Joutuu kuitenkin kysymään, mikä on hallituksen EU-idea. Pääministeri Paavo Lipponen aikoinaan linjasi, että mennään EU:n päätöksenteon ytimeen ja vaikutetaan siellä sisällä voimakkaasti. Se oli jotenkin selvää tekstiä siihen aikaan, tykkäsi siitä tai ei, mutta nyt tällainen yhden lauseen EU-idea kyllä hallitukselta puuttuu.

Vaikka ministeri tuossa vakuutteli meille, että Suomi ei ole seurailija EU-asioissa, niin kyllähän kokonaisuudesta tulee sellainen vaikutelma, että Suomi on lähinnä ajopuu siellä koskessa ja kuohujen keskellä, ottaa välillä pohjakosketusta ja rantakosketusta, ja välillä hallitus makaa ja suma seisoo. Eli kokonaisuuden hallinta on mielestäni hallitukselta varsin vaatimatonta luokkaa, ja se korostuu esimerkiksi tällä hetkellä metsäasioihin liittyvissä kysymyksissä ja monissa muissa keskeisissä asioissa, jotka ovat akuutisti tällä hetkellä päällä. [Puhemies koputtaa] Miten palataan ennakoivaan EU-vaikuttamiseen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.49 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä kuulostaa ihan siltä, että keskustan pitäisi päästä hallitukseen vaikuttamaan EU-politiikkaan. Nimitäin edustaja Kulmuni kysyi aivan ansiokkaasti, mitä pitäisi tehdä. No, pitäisi joskus sanoa, ministeri Tuppurainen, ”ei”. Jos minä neuvottelen sinun kanssasi ja sinä tiedät, että minä aina annan periksi, vaikka me...

Puhemies Anu Vehviläinen: Huomautan siitä, että täällä teititellään.

Anteeksi, joo, mutta pitikö katkaista? No, minäpä aloitan sitten ajan alusta, koska tämä, anteeksi vain, nyt kyllä sekoitti minun ajatukseni aika loistavasti. En nyt tiedä, oliko se suuri asia. Mutta nyt aloitan.

Elikkä ministeri Tuppurainen: Jos me neuvottelisimme ja minä aina — kutsun itseäni ihan minä-nimellä, en teitittele itseäni — antaisin periksi, ette te arvostaisi minua. Te arvaisitte, että minä annan aina periksi. Tässä on teille vastaus: sanokaa joskus ”ei”.

Jos mietitään näitä taakanjakosopimuksia, joita meillä on ollut päästökaupassa ja joita ovat nyt tämä solidaarinen ilmastorahasto ja tämä aikaisempi elpymispaketti, niin kansalaiset ovat sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että tämä ei ole oikeudenmukaista. Voisitteko te, ministeri Tuppurainen, vastata siihen — kun te olette sitä mieltä, että oman kansan etu [Puhemies koputtaa] ei ole tärkein — onko tämä nyt sitä oikeudenmukaisuutta, jota te haluatte edistää ja ajaa. [Puhemies koputtaa] Vastatkaa Suomen kansalle, mitä te ajatte.

Puhemies Anu Vehviläinen: Täällä on vielä muutamia puheenvuoropyyntöjä, edustajia, jotka eivät ole saaneet puheenvuoroa. Minä pyrin siihen, että kaikki edustajat saisivat yhden puheenvuoron. — Nyt seuraavaksi edustaja Kivisaari.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

15.51 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n kauppapolitiikassa lopulta kaikki lähtee liikkeelle kilpailukyvyystämme. Siis sisämarkkinoiden häiriötön toiminta, osaamisen kehittäminen sekä tutkimus- ja kehitysinvestointeihin panostaminen ovat osa kilpailukykyämme parantamista. Jos haluamme olla määrittelemässä kauppapolitiikan sääntöjä, yritystemme on oltava kärjessä. Tämä tarkoittaa sitä, että kilpailukykyyn on panostettava niin Suomessa kuin koko Euroopan unionissa. Kysyisin: minkälaisin toimin hallitus edistää kauppasuhteiden vahvistumista, ja edistääkö hallitus kauppasuhteita kilpailukyvykkyyttä lisäämällä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Marttinen.

15.52 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme kokoomuksessa nostaneet tänään esille mielestäni täysin aiheellisesti huolen siitä, missä on tämän maan ja hallituksen EU-politiikan johtajuus tällä hetkellä. Minusta tämä asia näkyy hyvin selkeästi myös ydinvoiman kohtelussa kestävän rahoituksen kokonaisuudessa. Jo maaliskuussa seitsemän EU-jäsenmaata presidentti Macronin johdolla kirjelmöi EU-komissiolle huolensa siitä, miten ydinvoiman tulee käymään tässä taksonomian valmistelussa. Silloin maan hallitus ei allekirjoittanut tätä vaatimusta.

Tämä asia on ollut vireillä EU:ssa pitkään. Koko kevään aikana me emme kuulleet hallituksen kannanmuodostuksesta yhtikäs mitään. Sitten heinäkuussa hallitus teki asiasta päätöksen mutta salasi tämän päätöksen. Minkä takia te, ministeri, päätitte salata tämän hallituksen kannanmuodostuksen, minkä takia te uinuitte keväällä, ja vakuutatteko nyt eduskunnalle, että teette kaikkenne, jotta ydinvoima saadaan taksonomiaan mukaan, ja se on tämän maan hallituksen prioriteetti?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

15.54 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On valitettavaa, että EU on kehittymässä kasvavaksi ongelmaksi kaikille pienille jäsenmaille, jotka yhä useammin ovat isojen maiden hulvattoman menon maksajia. Nyky-EU:n päätöksenteko on myös ongelmallinen, sillä käytännössä se on neljän jäsenmaan harvainvaltaa, ja tässä pöydässä Suomi ei kyllä ole mukana. Siihen kun lisätään sitten vielä Euroopan pankin pääjohtaja — siellä ne isot linjat tällä hetkellä sovitaan ja sitten niitä ajetaan läpi — niin tilanne on erittäin hankala meille pienille jäsenmaille.

Nyt kehitteillä on vielä yhteinen sosiaalirahasto, jossa jälleen Suomen osuudeksi jää maksaminen. Vaikka meidän linjamme olisi kuinka tiukka, niin tämä harvainvalta, konklaavi, lopulta sen asian ajaa läpi.

Ja kun Suomi maksaa EU-osuuksia, niin se maksaa kaiken vielä velkarahalla. Suomen EU-politiikka ei tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ole valitettavasti kestäväällä pohjalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Antikainen.

15.55 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eurooppaministeri Tytti Tuppurainen, te olette kertonut aiemmin, kuinka vahingollista ”oma kansa” -ajattelu on, mutta kysymys kuuluukin: jos me emme aja omia etujamme EU:ssa, niin kuka sitten ajaa? Tällä hetkellä hallituksessa ei kukaan aja Suomen ja suomalaisten

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

etua. Tässä salissa oman kansan etua, suomalaisten etua, ajavat perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit. Me perussuomalaiset haluamme pitää huolta suomalaisten rahoista ja siitä, että EU-päätökset ovat meille edullisia, ja haluamme tehdä itse omat päätöksemme ja sitä, että myös ne päätökset, mitkä EU tekee, olisivat edullisia, ne olisivat hyviä meille. Tätä on se ”oma kansa ensin” -ajattelu, ja toivon, että otatte tästä mallia, arvoisa ministeri Tuppurainen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttunen.

15.56 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttusella on puheenvuoro.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä salissa on jo useammankin kerran todettu, EU-perussopimukseen ei sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Kuitenkin monilla EU-toimilla on suoraan tai välillisesti vaikutusta metsätalouteen ja metsäteollisuuteen. Tässä muutamia lukuja: Suomessa on 600 000 metsänomistajaa. Suomen tavaraviennistä metsäteollisuus muodostaa 18 prosenttia. Kokonaisuutena metsätalous tarjoaa työn ja toimeentulon lähes sadalle tuhannelle suomalaiselle ja tuo yli 3,5 miljardin verokertymän hyvinvointiyhteiskuntaamme kassaan.

EU:n metsäpolitiikassa onnistuminen on aivan elintärkeä kansallinen prioriteetti. Uuteen metsäsektoriin kohdistuvat vaatimukset lisäävät byrokratiaa, ja korkeat suojelutavoitteet johtavat pitkällä aikavälillä hiilinielujen tippumiseen. Lahoava puu ei sido hiiltä. Haluankin vielä kertaalleen pyytää ministeriä kertaamaan, kuinka hallitus on huomioinut EU-politiikassaan metsäsektorin merkityksen kansantaloudelle, työllisyydelle ja hiilinielujen kasvamiselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

15.57 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Täällä molemmat ministerit ovat maalailleet kauniisti, miten me saamme ja voitamme. Todellisuus on kyllä toisenlainen, elikkä päätäntävaltaa ja budjettivaltaa siirretään pala palalta pois Suomesta, ja kuten edustaja Hoskonen tuossa hyvässä puheenvuorossaan mainitsi, EU:sta on tullut koko ajan enemmän yhteisö, jossa omista säännöistä ei pidetä kiinni ja perussopimuksia jatkuvasti tulkitaan ja myöskin rikotaan. Siksi tässä suurin ongelma, mikä EU:hun liittyy, on tämä yhteensovittaminen ja vielä väkisin.

Elikkä Etelä-, Itä-, Keski- ja Pohjois-Euroopan maiden välillä ei tule koskaan onnistumaan yhteinen tasavertainen liitto — ainakaan sillä tavalla, että näitä taakkoja tasataan ja rikkaammat maat kantavat ja hoitavat huonosti asioitaan hoitaneiden maiden ongelmia. Tätä paljon kentällä kysytään, että minkä takia me suostumme tällaiseen, ja sitä haluaisin myöskin hallitukselta kysyä: onko nyt niin, että ne maat, jotka ovat epäonnistuneet ja hoitavat huonosti asiansa, palkitaan sillä, että me rahoitamme täältä Pohjoismaista käsin heidän talouttansa ja pönkitämme tällä tavalla tätä liittovaltiokehitystä?

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Reijonen ja Mäenpää ja heidän jälkeensä ministeri Tuppuraiselle. — Edustaja Reijonen.

15.59 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen EU-linja vähän nyt ihmetyttää, ja se ihmetyttää sen takia, kun ei ole oikeastaan semmoista selkeätä linjaa. Jos miettii EU-maita ja sitä, että kaikki maathan ovat vähän erilaisia — ei Kreikkaa voi verrata Suomeen, eikä Ranskaa voi verrata Suomeen — niin niitä eroja ei oteta tarpeeksi huomioon. Se on hirveän häkellyttävää. Edelleenkin pitäisi huomioida enemmän nämä erot. Jos mietitään Suomessa lämpötiloja, niin meillä on ankarat talvet. Se on ihan toista tuolla eteläisemmissä maissa. Sen takia meidän pitää taloja rakentaa ihan eri tavalla, meidän pitää lämmityksiin panostaa eri tavalla. Myös ilmastoasiat ovat ihan erilaisia eri puolilla Eurooppaa: on talvi, ja kaikki tämmöiset asiat.

Entäs verot sitten? Suomessa tuntuu, että meillä on kova verotus. Tiet ovat erilaiset, teihin pitää panostaa, polttoaineet ovat erilaiset.

Ja tämä elvytyspakettijuttu on ihmeellinen: meille annettiin jo yksi elvytyspaketti, ja nyt on tulossa jo toinen elvytyspaketti. [Satu Hassi: Mistä semmoinen on tulossa?]

Totta kai tämmöisiä kriittisiä kannanottoja tarvitaan hallitukselta. Ei tosiaan voi olla niin, että aina sanotaan ”kyllä”. On otettava huomioon eri maiden erot.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.00 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu EU:n sosiaalirahastoon kriittisesti mutta kuitenkin sanoo sille sitten ”kyllä”.

Etelä-Euroopan mopoautovalmistajat kumosivat Suomen eduskunnan tekemän ja presidentin vahvistaman lain kevytautoista. Tällainen Euroopan unionin nuoleskeleminen on häpeällistä. Näyttää, että te olette ajamassa liittovaltiota elvytyspaketin ja sosiaalirahaston kautta.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, Inarissa on pakkasta 10 astetta ja Milanossa lämmintä 18 astetta, Barcelonassa on lämmintä 20 astetta. Miten näette, pitäisikö meidän nyt maksaa vielä jotain energiatukea näille Etelä-Euroopan maille? Eikö sekin olisi ihan reilua näin EU:n hengessä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja al-Tae.

16.01 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoisa ministeri! Haluaisin vielä jatkaa tätä EU:n turvallisuuteen liittyvää keskustelua. Kyllähän tässä tilanteessa nyt Kiinan vahvistuessa ja Yhdysvaltain katsoessa, että Kiina on sen suurin ja todellinen uhka sekä talous- että muissa kysymyksissä, EU:n asema kasvaa merkitykseltään, ja siinä Suomella on rooli. Suomen rooli vahvistuu myöskin arktisen alueen vuoksi. Se, mitä me sanomme, mitä me päätämme, mitä me teemme arktisella alueella, vaikuttaa koko EU:n tulevaisuuteen, ja se on vipuna hyvä keskustelukeino ja avaus Brysselissä ja muissa EU:n pääkaupungeissa.

Miten me voimme vielä entisestään vahvistaa Suomen asemaa EU:ssa ottaen huomioon tämän globaalin turvallisuuskehityksen?

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministeri Tuppurainen, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

16.02 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Puhemies! Suomi ajaa Suomen etua Euroopan unionissa ratkaisuhakuisella tavalla ja tavalla, joka tuottaa myös eurooppalaista lisäarvoa. Me toimimme ennakkoon aktiivisesti, vaikutamme niin komissioon kuin puheenjohtajamaahan ja kaikkiin muihinkin EU-maihin ryhmiin katsomatta, jotta meidän äänemme kuuluu. Olemme vaikuttaneet metsästrategiassa, olemme vaikuttaneet ilmastopaketissa, olemme vaikuttaneet uudessa ilmastotoimien sosiaalirahastossa ja olemme vaikuttaneet taksonomiassa. 27 jäsenmaata aikanaan päätökset tekevät. On selvää, että yksikään jäsenmaa ei voi päätöksiä sanella vaan päätökset syntyvät aina yhteistyössä. Myös meidän on tärkeää tiedostaa, millainen kumppani Suomi on, miten meitä kuunnellaan, miten me vastaamme muiden maiden tarpeisiin ja huolenaiheisiin. Kyllä se on kahden kauppaa. On aina kysymys siitä, että lopultakin päätökset palvelevat yhteistä eurooppalaista etua. Unioni rakentuu monella tavalla solidaarisuudelle toisiamme kohtaan, poliittiselle solidaarisuudelle.

Täällä edustaja Sankelo kysyi sinänsä hyvän kysymyksen tästä EU:n ideasta, ja jäin sitä miettimään, sananikkari kun mielelläni olisin, mutta sellaista slogania en kyllä halua keksiä. Se ehkä tylpistäisi tämän koko keskustelun liiallisesti, koska itse asiassa tämä koko selonteko, tämä koko pitkä selonteko, kertoo siitä, mitä Marinin hallitus Euroopan unionilta haluaa. Kyllä siinä löytyy punaisena lankana tämä EU:n vahvistaminen ennen kaikkea kriisinkestävyyden osalta eikä vain nyt tällä hetkellä ajankohtaisena olleiden terveyskriisien varalta koronapandemian oppien perustalta vaan laajasti vastaten esimerkiksi ilmastomuutoksen haasteeseen tai finanssikriisiin, joka myöskin on aina mahdollinen, muuttoliikkeen haasteisiin ja niin edelleen. EU:ta pitää kaikilta osin vahvistaa, jotta me olisimme maailmassa enemmän turvassa ja jotta meidän vaikutusvaltamme globaalisti voisi kasvaa.

Me kyllä katsomme Marinin hallituksessa, että nimenomaan EU:n kautta meillä on mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi suomalaisten yritysten pärjäämiseen ja siihen, minkälaisia työpaikkoja meillä syntyy. Meidän yrityksemme elävät siitä, että niillä on vientiä — ajatellaan vaikka Kone-yhtymää tai Nokkia ja niin edelleen. EU solmii kauppasopimuksia, ja ne kauppasopimukset hyödyttävät meidän yrityselämäämme, ne hyödyttävät työntekijöitä, mutta niillä voidaan myös edistää tiettyjä tavoitteita. Suuren valiokunnan mietinnössä puhutaan EU:n geotaloudellisesta vaikutusvallasta, siitä, että kauppasopimuksiin voidaan kytkeä myös esimerkiksi ihmisoikeusvaatimuksia, ympäristövaatimuksia tai ammattiyhdistysliikkeen toimintavapauksia. Tällä tavalla me vahvistamme niitten yhteisten arvojen, jotka eivät ole vain läntisiä arvoja vaan YK:n yleismaailmallisia arvoja, näkyvyyttä maailmassa.

Puhemies! Olen hyvin huolissani siitä, miten vähän lopultakin oikeusvaltioperiaatteelle tässä keskustelussa jäi aikaa. Se on todella huolestuttava kehityskulku, että yhteisillä sisämarkkinoilla on maita, joiden tuomioistuimet eivät enää ole [Puhemies koputtaa] riippumattomia. Tämä on seikka, johon pitää puuttua, ja tähän tarvitaan koko eduskunnan vankumaton tuki. Oikeusvaltioperiaate ja yhteiset arvot — sille kasvaa se EU, [Puhemies koputtaa] joka on nykyistä kriisinkestävämpi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt siirrytään puhujalistaan. Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

16.06 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Mihin tästä salista on kadonnut Snellmanin henki? Missä ovat talonpoika, senaattori ja renki? Missä vaiheessa tässä salissa on tullut hyväksyttyä hylätä kansamme, itsenäisyytemme ja kansallishenkemme? Mietinnössä toistetaan hallituksen esityksen toteamus, että ”EU-jäsenyys on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön ja lujittanut maamme paikkaa osana globaalisti vaikuttavaa EU:ta” — siis ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön. Suomi on perustuslakimme mukaan edelleen tasavalta, meitä ei ole ankkuroitu mihinkään laillisesti. Koko EU-jäsenyys on yksi iso valtiopetos, joka alkaa presidentti Koiviston ajalta. Suomi vietiin EU:hun perustuslain vastaisesti. Kaikki tämä, mitä tänään todistamme, on tuon yhden jatkuvan massiivisen maanpetoksen jatkumoa. Hyvät kollegat, mitä luulette, haluaako Suomen kansa nostaa nuo EU-ankkurit ylös, jos siltä kysytään? Suomi voi nostaa nuo ankkurit ja jättää koko EU:n pelkällä ilmoituksella, ja VKK tulee sen tekemään heti, kun se saa kansalta mandaatin.

Arvoisa puhemies! Perustuslain 94 §:ssä sanotaan, ettei mikään kansainvälinen velvoite saa vaarantaa valtiosäännön kansanvaltaisia perusteita. No, miksi meille on luotu suuri valiokunta, jonka olemassaolo loukkaa törkeästi perustuslakiamme, kansanvaltaisuutta ja koko eduskuntalaitosta? Eli suuri valiokunta ei valmistelee EU-asioita eduskunnan päätettäväksi, vaan se päättää niistä eduskunnan puolesta. Eikö tämä ole muka enemmän kuin järkyttävää?

Lisäksi olen monta kertaa vihjannut, että tätä maata johdetaan sen ulkopuolelta, ja viimeksi viime viikolla pääministeri riemuitsi EU-lainsäädännön olevan omien lakiemme yläpuolella.

Arvoisa puhemies! Mietinnön vastalauseissa kritisoidaan voimakkaasti selonteon sisältöä ja ihan syystä. Vastalauseissa vaaditaan, että selonteko pitää kirjoittaa uudelleen ja ihan alusta saakka. Siihen on helppo yhtyä, mutta se ei todellakaan riitä, vaan koko valtajärjestelmään tarvitaan iso remontti. Suuri valiokunta pitää lakkauttaa kokonaan, sillä se on yksi työkalu, jolla tätä maata johdetaan ulkoa. Eikä noiden muidenkaan valiokuntien toimintaa voi juurikaan kehua: ei niissä ehditä tekemään suomalaisten hyväksi juuri mitään, kun lähes kaikki toiminta on lakiemme viilausta EU:lle sopiviksi.

Valitettavasti EU on tehnyt Suomen lainsäätäjistä tahdottomia ja voimattomia marionetteja. On se kumma, jos tästä salista ei löydy sen vertaa kansanedustajia, jotka ovat niin suomalaisia, että saamme valtakunnanoikeuden pystyyn. Tämän maan tuhoaminen on lopetettava välittömästi. Ymmärrätekö te, hyvät kollegat, te, joiden kautta saadaan valtakunnanoikeus aikaiseksi: kansa piirtää teistä muotokuvia ja tekee teistä patsaita pitkin historiaa? Tähän maahan on muodostettava parlamentaarinen hallintomalli, jossa valta jaetaan kansanatuksen mukaan, ja koko hallitus—oppositio-asetelma joutaa kuopata.

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Suomen tasavalta pitää palauttaa kunniaan ja siihen asemaan, johon se on perustettu. Te, joille perustuslakimme ei ole pyhä, häipykää tästä talosta. Menkää puliveivaamaan sinne, mistä olette ohjeet saaneet. Arvoisa puhemies, te voisitte ensimmäisenä pakata kassinne ja lähteä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

16.11 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Josep Borrell Fontellesin mukaan on käynnissä tarinoiden taistelu ja vaakuuttava poliittinen tarina on edellytys EU:n selviämiseksi. EU onkin huolellisesti raken-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

tanut itselleen hienon, itseään kehystävän tarinan, kehystarinan, joka peittää EU:n omat ongelmat ja virheet. Peitteenä käytetään siteeksi tosia mutta paljon myös tarkoituksenhakuisesti vääriä ja harhaanjohtavia informaationsisältöjä. Tällä kehystarinallaan EU suostuttelee mediaa ja jäsenmaiden päättäjiä edistämään sen agenda.

Tämä itsessään ei ole ongelma meille suomalaisille. Maailma on täynnä tällaisia tarinoita ja tällaista suostuttelua, ja medialukutaitoinen näkee sellaisen läpi. Ongelmamme alkavat, kun omat vallassa olevat päättäjämme uskovat EU:n kehystarinan ja rakentavat sen varaan itselleen oman sisäisen sadun ja vielä uskovat sen. Jokainen on sankari omassa tarinassaan. Omassa sadussaan ja tarinassaan Suomi voi ummistaa silmänsä omilta virheil-tään EU:n virheiden lisäksi. Kohtalokkaiksi nämä ongelmat muuttuvat, kun sisäinen sa-tumme alkaa ohjata meidän toimintaamme täällä. Toistelemalla tarinaa tarpeeksi usein sen valheet tilkitsevät totuuksien välit ja tarinasta tulee meidän todellisuuttamme. Meistä tulee kykenemättömiä havaitsemaan oikeaa toiminnallista totuutta.

Ja kun me emme näe sitä todellisuutta, se yllättää meidät kerta toisensa jälkeen, aivan kuten Kreikan kirjanpito yllätti, kuten Afganistan yllätti, kuten maahanmuuttajataustainen rikollisuus, jengiytyminen ja terrorismi ovat yllättäneet, kuten nyt energian hinta yllätti ja kuten Italia tulee yllättämään. Oikea todellisuus ei piittaa meidän saduistamme ja tarinois-tamme. Siksi teemme lisää virheitä ja peitämme ne kasvattamalla ja laajentamalla valheel-lista tarinaa, kunnes se ei enää etäisestikään muistuta oikeaa todellisuutta.

Ja koska oikea totuus on satumaisen tarinan pahin vihollinen, EU haluaa omistaa totuu-den määritelmän. EU käy sotaa tarinaansa uhkaavaa totuutta vastaan niin epämääräisin vääran tiedon käsittein, että Portugalin presidentti on pyytänyt maansa perustuslakioikeut-ta arvioimaan, rikkooko normi kansalaisten perusoikeuksia. Miten EU-tarinan käy, kun yhä useampi maa alkaa haastaa sen yhteensopivuutta oman perustuslakinsa kanssa? Ja ke-nen tarinan mukaan Suomen syyttäjälaitos toimii?

Arvoisa puhemies! Käsillä olevat EU-selonteko ja suuren valiokunnan mietintö ovat kouluesimerkkejä omasta sisäisestä sadusta, johon hallituspuolueet liikuttavasti uskovat. Pahin itsensä huijaamisen ilmentymä on tarina Suomen vahvasta asemasta EU:n päätök-senteossa. Suomi häviää kompromisseissa aina, koska me emme ole koskaan valmiita läh-temään neuvottelupöydästä, ja juuri nyt panokset ovat nousseet niin valtaviksi, ettei itsen-sä huijaamiseen enää ole varaa. On opittava sanomaan ”ei”.

EU:n toimintatapa on holtiton. Kun EU:n integraatio aiheuttaa ongelmia, EU ajaa lisää integraatiota. Kun EU ei noudata sääntöjään, se kirjoittaa niitä lisää. Kun EU ei saavuta ta-voitteitaan, se laatii uudet, kovemmat tavoitteet. Kun EU ei saa oikein mitään valmiiksi, se lisää aloitteiden, hankkeiden ja painopistealueiden määrää. Ja kun EU ei tiedä, mitä se to-simaailman ongelmalle tekisi, se todellakin perustaa rahaston tai viraston. Tämä lista on lo-puton.

Ainoa asia, jonka EU on tehnyt hyvin ja johon sen pitäisi keskittyä, on yhteismarkkinoi-den ylläpito ja kehittäminen.

Kannatan edustaja Mäkelän tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.16 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun Euroopan unioni perustet-tiin vuonna 1952, kahden herran, Robert Schumanin ja Jean Monnet’n, suuri idea oli, että saatetaan Euroopan unionin — tai silloisen hiili- ja teräsyhteisön — maat ja eurooppalaiset

valtiot keskenään tekemään yhteistyötä niin, ettei sotia synny, käydään kauppaa ja ollaan yhteistyössä. Ajatus on erittäin fiksu, viisas ja elävä edelleen. Toivoisin, että sille tielle palattaisiin tältä nykyiseltä tieltä, joka minua huolestuttaa jo pelkästään sen takia, säilyykö Euroopan unioni yleensä olemassa, jos tällaisia muutoksia tehdään.

Euroopan unioni itsessään on hyvin huolissaan sisäisestä eheydestä. Kun lukee tuota selontekoa, niin siellä näkyy niitä viittauksia sinne, ja jos ei suoraan, niin ainakin välillisesti. Euroopan unionin itsensä olisi hyvä noudattaa sopimuksia, jos niihin kerran vetoaa ja vaatii jäsenmailtaan sopimusten noudattamista. Miksi sitten unioni ei itse niitä noudata? Ilmastopolitiikkaa käytetään vallan hyvin erilaisena vipuvartena metsien saamiseksi Euroopan unionin hallintaan, ja sama koskee sosiaalipolitiikkaa. Niistä on sovittu vain se, että ne ovat kansallisessa päätöksenteossa, eikä mitään muuta vaihtoehtoa ole. Tämä U 61, jota olen lukenut tässä muutamana iltana ajatuksen kanssa, saa minut todella voimaan huonosti. Eiväthän asiat voi olla näin. Jos meinataan yhteistyötä jatkaa missä tahansa yhteisössä, niin ainoa oikea tie on noudattaa sopimuksia tarkoin, muuta vaihtoehtoa ei ole.

Toisena tulee, arvoisa puhemies, euron kriisi, joka näkyy myös tuossa U 61:ssä elikkä tässä kyseisessä asiakirjassa. Yhteisvastuuta eurooppalaisista veloista ei ole, sitä vain ei ole, ja nyt sitä meille syötetään. Siellä selonteossa mainitaan aivan selvästi yhteisvastuut ja erilaiset niin sanotut omien rahojen käyttömuodot, jotka käytännössä ovat verojen keruuta. Tulevatko ne, arvoisa eurooppaministeri, suomalaisten verojen päälle? Sehän nostaisi veroastetta, ja se on kaikkein huonointa työllisyyspolitiikkaa, mitä minä koskaan olen tien-nyt.

Velkapommi tikittää, sen me kaikki tiedämme. Näillä luvuilla pitäisi kaikkien tietää, että velkapommi todella tikittää. Sitten kun katselee noita valtioita, joita palkitaan huonon talouden pidosta, niin ne saavat lisää rahaa. Onhan se järkyttävää, että valtiot, jotka hoitavat taloutensa todella kelvottomasti, palkitaan lisäpalkkioilla. Winston Churchill oli oikeassa sanoessaan, että hyvää kriisiä ei pidä jättää käyttämättä — mutta se kriisi pitää käyttää viisaasti, ettei tehdä tällaisia tyhmyyksiä, että kriisi, joka on päällensä, hoidetaan vielä karneammalla virheellä. Eihän se niin voi olla, että me jatkamme sitä huonoa tietä, vaikka varoituksia on tullut.

Uusiutuvasta energiasta puhutaan paljon ja myös selonteossa siihen viitataan. Suomi seisoo todella puujaloilla, kuten ministeri Tuppurainen varmasti tietää. Kun katselin eilisessä päivänä Jussi Pesosen, UPM:n toimitusjohtajan, ja myös muutamia aikoja sitten UPM:n hallituksen puheenjohtaja Björn Wahlroosin kannanottoja, niin he molemmat ovat antaneet viimeisen varoituksen siitä, että tämä tie, jolla Euroopan unioni rajoittaa meidän metsiemme käyttöä ja yritystoimintaa metsäpuolella, tulee koitumaan Suomelle tuhoksi. Näin ei kerta kaikkiaan voi jatkaa, vai kuinka monta tehdasta halutaan vielä laittaa kiinni? Sitten kannattaa kaikkien Suomen kansanedustajien muistaa, että kun suuret yhtiöt tekevät hallituksissa päätöksiä siitä, missä tehtaat sijaitsevat, niistä päätöksistä ei voi valittaa eikä niistä etukäteen varoiteta. Jussi Pesonen, toimitusjohtaja, ja hallituksen puheenjohtaja Wahlroos ovat varoittaneet meitä jo ainakin kolme kertaa. Lisää varoituksia ei varmasti tule. Silloin tulee jo toimintaa. Toivon, että tämä asia otetaan vakavasti. EU huutaa koko ajan lisää bioenergiaa mutta vaatii metsien suojelua. Missä on tässä systeemissä logiikka?

Demokratian kehittämisestä puhutaan myös. On laadittu, kuten tuolla selonteossakin mainitaan, toimintasuunnitelmia ja vaikka mitä, joten miksi tämä menee koko ajan väärään suuntaan eikä sopimuksia noudateta? Siellä todella sosiaalipolitiikkaa ollaan viemässä EU:n päätöksentekoon. Tulee ylimääräistä valvontaa ja byrokratiaa. Toivon, että näihin

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

isoihin kysymyksiin Euroopan unioni perehtyisi aidosti ja palauttaisi demokratian oikealle tasolle. Haluan olla Euroopan unionin jäsen — ja olin äänestämässä, että sinne mennään — mutta en ikinä tällaisen valtavan byrokratian keitaan, joka suomalaisille maksaa valtavasti. Näkyyhän se jo meidän velanotossamme, hyvänen aika.

Ilmastoneutraalius on hyvä asia, mutta kannattaa muistaa, että Suomen kokonaispäästöt maailman päästöistä ovat vain yksi promille, hieman yli. Jos me vaadimme, jos me haluamme, että ilmastoa hoidetaan, niin meidän pitää tehdä omat hommamme hyvin. Mitään yhteisvastuuta tässäkin asiassa ei ole. Toivoisin, että otetaan tosissaan nämä tosiasiat. Meillä on paljon itsellä energiaa, kun haluamme sitä käyttää, vaan nythän me olemme jo tilanteessa, että kun Venäjä laittaa rajojaan kiinni, me olemme kohta sellaisissa ongelmissa, joita en uskalla edes kuvata. Sitäkö me haluamme? [Puhemies koputtaa] Tuskinpa vaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

16.22 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen kansa ansaitsee nykyistä parempaa EU-keskustelua. Tarvitsemme lisää kriittistä näkökulmaa ja vähemmän EU:n kannattajien ihastelua, jota nyt on nähty esimerkiksi tukipaketin yhteydessä ja tänäänkin täällä salissa. Meidän pitäisi avoimesti puhua EU:n isoista linjauksista. Tällä hetkellä kehitys kulkee kohti liittovaltiota. Meidän perussuomalaisten mielestä se on väärä kehitys ja uhkaa kansallista päätäntävaltaamme. On myös iso joukko poliittisia päättäjiä — siis lehdistön rinnalla — jotka näkevät tämän nykyisen kehityksen hyvänä ja liittovaltion olevan myös Suomelle eduksi.

Pientä spekulointia liittovaltiosta:

Haluammeko, että meille tärkeät päätökset tehtäisiin nykyistä enemmän tämän salin sijasta Brysselissä, siis kaukana meidän omasta elämästämme? Mielipiteiden saaminen päättäjille olisi vielä huomattavasti vaikeampaa kuin nykyisin. Vaikka EU:ssa on läheisyysperiaate, tiedämme jo nyt, että se ei käytännössä toimi. Meidän talouttamme säädeltäisiin kaukana meistä. Olisimme pieni osa isompaa kokonaisuutta. Meidän painoarvomme olisi mitätön, tässä kokonaisuudessa vielä ehkä pienempi kuin tällä hetkellä.

Selonteossa halutaan lisätä määräenemmistöpäätöksiä muun muassa verotuksen suhteen. Yksimielisyysvaatimus on ollut erityisesti pienten jäsenmaiden turva. Kerran pois luovutettua valtaa on vaikea enää saada takaisin, ja emme voi hyväksyä määräenemmistöpäätösten käyttöönottoa.

Siis verotusoikeus olisi Brysselissä, solidaarisuussyistä kaikki tasattaisiin, ja näin elintaso nousisi tänä päivänä huonosti asiansa hoitaneissa maissa — meillä se tarkoittaisi sitä, että olisimme kärsijöitä. Tulonsiirrot virtaisivat pohjoisesta etelään ja lännestä itään, siis meidän taloudellisesti kehittyneimpien maiden kustannuksella. Kansalaisten elintaso lasqisi muun muassa koulutuksen ja terveydenhuollon kustannusten noustessa ja sisäisten tulonsiirtojen vähetessä. Vaikutukset näkyisivät meillä voimakkaammin alhaisemmissa tuloluokissa ja syrjäseuduilla. Oletteko varmoja hallituksessa, että liittovaltio tulisi apuun silloin tasaamaan? Haluaisin elää ja nähdä sen päivän.

Edessä oleva EU:n sosiaalirahasto on jo viemässä sosiaalipolitiikkaa pois kansalliselta päätäntätasolta. Se on tähän saakka ollut jäsenvaltioiden itsensä päätettävissä, mutta onko näin tulevaisuudessa?

Arvoisa puhemies! Suomi on hoitanut hyvin ympäristöasiansa. Onkin väärin, että metsäpolitiikkaamme halutaan siirtää EU:n päätäntävällän alle ja Suomen metsistä halutaan

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

tehdä koko unionin yhteisiä hiilinieluja. Euroopan parhaiten hoidettua ja valvottua maatalouttamme hankaloittavat EU-tason byrokratia ja aina vain kiristyvät ilmastotoimet. Siinä on vaarassa jopa ruokahuoltomme omavaraisuus. Selonteossa maatalouspolitiikkaa koskevat linjaukset kuitataan vain parilla lauseella, ja maaseudun kehittämisselityksen merkitys Suomelle puuttuu täysin selonteosta.

Asiantuntijat ovat sitä mieltä, että komissio tulee ottamaan lisää roolia jäsenmaiden talouspolitiikan valvonnassa. Myös Saksan poliittinen kehitys on menossa siihen suuntaan, että keskitetty talouspolitiikka tulee olemaan EU:n tulevaisuutta. EVM:n roolin muutos on osa tätä kehitystä.

Ulkopoliittisesti asemamme tulisi myös muuttumaan EU:n liittovaltiokehityksen myötä. Liittovaltion osana Suomella olisi pisin raja Venäjän kanssa. Aivan varmasti meidän erikoisasemamme saisi toisenlaisen luonteen itänaapuriimme, ja kenties erityissuhteemme loppuisi.

EU:sta on tullut ja on koko ajan enemmän tulossa yhteisö, jossa omista säännöistä ei pidetä kiinni ja perussopimuksia jatkuvasti tulkitaan uudelleen poliittisten päämäärien edistämiseksi. Näkisin, että yhteensovittaminen Etelä-, Itä-, Keski- ja Pohjois-Euroopan maiden välillä ei tule koskaan onnistumaan tai ei ainakaan niin, miten sitä nyt toteutetaan, että taakkoja tasataan ja rikkaammat maat kantavat ja hoitavat huonosti asioitaan hoitaneiden maiden ongelmat.

Arvoisa puhemies! Nyt pitää painaa jarrua ja miettiä hyvin tarkkaan, haluaako Suomen kansa olla mukana tällaisessa EU:ssa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, Sanna, olkaa hyvä.

16.27 Sanna Antikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Kun olen tässä salissa nyt kuunnellut hallituspuolueiden puheita, niin heidän puheissaan on unohtunut eräs tärkeä asia. He ovat täysin unohtaneet kertoa, kuka maksaa kaiken tämän kivan ja ihanan ja kuinka paljon se maksaa. No, nyt kerron teille: Suomi on ja pysyy EU:n nettomaksajana, emmekä hyödy siitä millään lailla. Maksaja on siis suomalainen veronmaksaja. Hallitus korostaa vastavaroisuutta samalla, kun syyttää miljardikaupalla suomalaisten rahoja korruptoituneelle Etelä-Euroopalle. Italian viranomaiset ovat varoittaneet, kuinka mafia yrittää päästä käsiksi EU:n elpymispaketin miljardeihin. Kun perussuomalaiset varoittivat tästä hallitusta, niin ministerit ja hallituspuolueet nauroivat meille. Teistä siis lienee hauskaa, että suomalaisten veronmaksajien työllä ansaitsemia rahoja voi mennä rikollisten käsiin.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus korostaa edelleen elpymisvälineen kertaluontoisuutta, vaikka Etelä-Euroopan maat jo odottavat lisää rahaa käsi ojossa. Nyt osana EU:n Fit for 55 -ilmastopakettia komissio ehdottaa uutta EU:n yhteistä sosiaalirahastoa, joka maksaisi nettona suomalaisille yli 800 miljoonaa euroa. Kuinka monta kertaluontoista tukipakettia hallitus aikoo hyväksyä, ennen kuin nähdään, että tukipaketeista ja yhteisestä velasta on tullut kriisimaiden pääasiallinen tulonlähde ja että niistä on tullut poikkeuksen sijaan sääntö? Suomalaiset rahoittavat taloutensa huonosti hoitaneita maita samalla, kun oman kansamme tilanne kurjistuu entisestään. Hallitus, miksi rahoitatte muita maita oman kansamme kustannuksella?

Arvoisa herra puhemies! EU on matkalla kohti tulonsiirtounionia, joka on kurjistanut ja kurjistaa ennen pitkää myös asiansa hyvin hoitaneiden maiden taloutta peruuttamattomasti

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Etelä-Euroopan jatkaessa korruptoitunutta tuhlailuaan. Niin kauan kuin rahanjako hyväksytään joka kerta muutta mutkitta, Etelä-Euroopan ei ikinä tarvitse korjata toimintaansa.

Arvoisa herra puhemies! EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkakin on täysin epäonnistunut. Läntisen ja pohjoisen Euroopan maahanmuutto ei ole hallittua. Tulijoita ei valikoida, vaan tänne tullaan jopa väkisin vastaanottavilta mailta tai niiden kansalaisilta mitään kysymättä. Schengen-alueen ulkorajat eivät kestä jatkuvaa siirtolaisvyöryä, eikä ratkaisuna voi olla jokaisen rajalle ilmestyvän henkilön päästäminen Eurooppaan. Valko-Venäjä käyttää jo laittomia siirtolaisia hybridiasena EU:ta vastaan — siis hybridiasena. Te olette täällä, hallituspuolueet, mukamas huolissanne esimerkiksi Venäjän vaikutusyrityksistä mutta sitten kuitenkin nostatte tämän pakolaisaseen käytön edessä kätenne pysyyn. Olemme itsekkin EU:n ulkorajalla pitkän itärajamme vuoksi. Meidän tulee ehdottomasti varautua vastaavaan tilanteeseen omalla rajallamme, kuten myös esimerkiksi Latvian rajalla on tehty. On myös muistettava vuoden 2015 tapahtumat eli se, että ei se länsiraja Ruotsin puolellekaan aina niin kovin turvallinen ole. Voi siis todeta, että rajat ovat rakkautta.

Mitä tulee yleisesti maahanmuuttoon, niin me tarvitsemme jatkossa vain aidosti työperäistä maahanmuuttoa omilla ehdoillamme ja vain oikeaan tarpeeseen mutta me emme tarvitse paremman elintason, [Puhemies koputtaa] ilmaisen elämän muiden kustannuksella motivoimaa turvapaikkaturismia [Puhemies: Aika!] emmekä voi asettaa itseämme, kansalaisiamme ja maatamme vaaraan ja hybriditoimien kohteeksi. [Puhemies: Aika, kiitoksia!] — Anteeksi, herra puhemies, minulla on vielä puhe kesken. Saisinko puhua sen tässä nyt loppuun?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Meillä on se periaate, että täällä on 5 minuuttia sovittu ennakolta näiden puheenvuorojen mitaksi ja sen jälkeen voi pyytää uuden puheenvuoron joka tapauksessa. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Kiitos, arvoisa herra puhemies.

16.33 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri ja hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tuossa debatissa jo hivenen pahoittelin sitä, että meillä ei tämäntyyppisessä keskustelussa ole maamme EU-politiikasta vastaavaa ministeriä paikalla. [Kimmo Kiljunen: Tässä hän on!] — EU-politiikkaa johtaa pääministeri, edustaja Kiljunen. Uskoisin, että tiedätte tämän. — Pääministeri vastaa Suomen EU-politiikasta, ja olisi tietysti ollut oikeus ja kohtuus, että hän olisi tässä keskustelussa ollut paikalla. Tiedän, että hän on EU-kokouksissa tällä hetkellä, ja sen takia ehkä tämä keskustelu olisi voinut olla järkevää siirtää sellaiseen ajankohtaan, että pääministeri olisi ollut täällä paikalla, sillä me olisimme kaivanneet — ja uskon, että Suomen kansakin olisi — kaikkien näiden uutisten lisäksi, mitä nyt tässä viime viikkoina on ollut pääministeristä, ihan asiantutisointia hänen linjauksistaan, Eurooppa-politiikasta, talouspolitiikasta, siitä, mihin suuntaan Eurooppaa viedään. Olisi ollut paikallaan, että hän olisi ollut täällä paikalla, sillä nyt kysymys kuuluu, ihan aiheellisesti — minkä kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo on nostanut esille, entinen ministeri, nykyinen edustaja Häkkänen on nostanut esille, myös tänään kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa kokoomuksen EU-asioista vastaava edustaja Wallinheimo on nostanut esille — onko pääministeri Marinin hallituksella käytännössä

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

enää lainkaan EU-politiikkaa ja sen kautta onko Suomella enää EU:ssa omaa tahtoa, omaa politiikkaa, mitä siellä ajetaan.

Meillä on tällä hetkellä käynnissä Euroopassa keskustelu siitä, miten talous- ja rahaliiton sääntöjä uudistetaan. Pääministeri Marin on julkisuudessa sanonut, että Suomella ei ole kantaa tähän aivan keskeisen suureen Euroopan tulevaisuuskysymykseen, vaan kuulemma odotetaan komission esitystä. Miten voimme tällä tavalla olla kuin ajopuu ja ajelehtia EU:ssa ja odottaa, että se ajopuu jossain vaiheessa tulee Suomenlahdelle ja törmää Pohjanlahden pohjukkaan, ja sitten katsoa, mitä sieltä tulee? Ei, arvoisa pääministeri Marin, näin. Toivottavasti edes teidän avustajanne seuraisivat tätä istuntoa.

Pääministeri Marin on huippukokouksessa — hyvä niin — ja olen aivan varma, että vaikka tämän huippukokouksen asialistalla eivät olekaan vakaus- ja kasvusopimus tai EU:n taloussäännöt, niin pääministeri Marin käy tätä keskustelua näissä välikeskusteluissa, näissä pöydissä, joissa hän nyt kuvien perusteellakin on ollut. Hän on tavannut Merkelin, joka on toki väistynyt Saksan johtaja, mutta myös Olaf Scholzin, tulevan Saksan ykköspoliitikon, ehkä myös tulevan EU:n merkittävimmän poliitikon. Kun me katsomme sitten tätä hallituksen toimintaa EU-politiikassa, niin valtiovarainministeri Saarikko allekirjoitti tämän nuukan nelikon tekemän kirjelmän, joka oli hyvä ja kannatettava. Pääministeri Marin pitkän keskustelun jälkeen, tai kyselytulvan jälkeen, suostui toteamaan, että hän antaa tuen tälle Saarikon tekemälle kirjeelle. No, nyt sitten kun olemme esimerkiksi tätä keskustelua kuunnelleet tästä vakaus- ja kasvusopimuksesta, niin valtiovarainministeri, keskustan Annika Saarikko on todennut, että keskustalla on halu palata näihin vakaus- ja kasvusopimuksen alijäämäsäännöstöihin, mutta ministeri Tuppurainen, joka on täällä paikalla, on todennut, että ei tällaista asiaa ole Marinin hallituksessa päätetty. Tämä olisi niitä kysymyksiä, mitkä pitäisi nyt tietää, kun pääministeri Marin näitä epävirallisiakin keskusteluja näiden asioiden ympärillä käy.

Kokoomuksen tavoitteena on pitää kiinni vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteista ja rajoista. Se olisi vastuullista taloudenpitoa ja järkevää tulevaisuutta Euroopan unionille.

Sitten olemme jonkin verran käyneet keskustelua tästä sosiaalirahastosta. Se on yhtä lailla hämärän peitossa, mikä on Marinin hallituksen kanta siihen. Hallituksen kanta valtaosassa julkisia keskusteluja on ollut kriittinen, mutta sitten, kun katsoo vihreiden kannanottoja tähän, esimerkiksi ministeri Mikkosen, sävy onkin aivan toisenlainen. Kyllä Suomen kansalla ja eduskunnalla, arvoisa puhemies, olisi oikeus tietää, mitä Suomi ajaa Euroopan unionissa. Onko meillä enää omaa tahtoa, onko meillä EU-politiikkaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä — poissa. Edustaja Simula poissa. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä. [Sari Essayah: Kaunisto!] — Katsoin väärin. [Ville Kaunisto: Kestän tämän!] — Edustaja Kaunisto.

16.38 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Tähän alkuun kannatan edustaja Wallinheimon tekemää vastalauseen 2 mukaista kannanottoesitystä.

Euroopan unioni on suomalaisille elintärkeä turvallisuus-, talous- ja arvoyhteisö. Vaikka EU-myönteisyys näyttäytyy Suomessa lähtökohtaisesti hiljaisuutena, niin välillä tulee mietittyä, että näin sen ei tarvitsisi olla. Toisaalta tämä hiljaisuus näyttää olevan myös Suomen hallituksen tapa edetä Euroopan unionin asioissa: vastataan, kun kysytään, samaan aikaan kun Euroopan suuntaa muokataan jo kysymysten laadintavaiheessa. Valta ei siis ole

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

vastaajalla vaan kysymysten laatijoilla. Olisi toivottavaa myös maamme hallituksen ottaa tämän asian huomioon.

Ongelmaksi tässä nousee kaksi asiaa: Ensinnäkin se kaikkein tärkein eli Suomen ja suomalaisten etu. Toiseksi, mitä heikommin Suomi ennalta vaikuttaa asioihin, sitä paremmat mahdollisuudet EU-vastaisilla voimilla on horjuttaa yhteistä Eurooppaa, siis sitä Suomen turvallisuuden ja talouden kannalta tärkeintä yhteisöä. Kysymys kuuluu, kumpaan syyttävä sormi osoittaa: niihin, jotka voisivat vaikuttaa mutta eivät vaikuta, vai niihin, jotka käyttävät tämän passiivisuuden hajottamispyrkimyksiinsä?

Arvoisa herra puhemies! Nostan esiin kolme Euroopalle ja Suomelle tärkeää Euroopan tulevaisuuskysymystä: teknologian kehitys ja tekoälyregulaatio, EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä talouspolitiikka.

Elämme ajassa, jossa sosiaalisen median jätit tietävät meidän omista aikomuksistamme ennen kuin me niitä olemme itse edes päättäneet. Alustatalouden jätit ovat vahvasti keskittyneet Yhdysvaltoihin ja Kiinaan. Mikä on Euroopan rooli tässä kilpailussa, saati meidän arkeamme historiallisen paljon muuttavassa tekoälyn kehittämisessä? Jos data on muiden kuin eurooppalaisten hallussa, niin olemmeko uskottava toimija, jolla on myös tulevaisuudessa oma ääni? Euroopan pitää löytää ratkaisut tässä kokonaisuudessa eettisesti mutta samalla myös kilpailukykyisesti.

Arvoisa puhemies! Arktinen alue ei ollut EU:lle prioriteetti, mutta Suomelle se sitä todella on. Selonteossa tulisikin ottaa vahvemmin ja selkeämmin kantaa siihen, miten Suomi ajaa aktiivisesti myös alueen strategista ja turvallisuuspoliittista merkitystä. Lainaan uudelleen Ulkopoliittisen instituutin kesäkuista julkaisua: ”Arktisen alueen tulevaisuudesta ei keskustella riittävästi Brysselissä, eikä unioni tunnu sisäistävän alueen strategista muutosta.” Saman julkaisun mukaan ”Venäjä pyrkii myös systemaattisesti nakertamaan EU:n asemaa ja roolia”. Tämä siksi, että Venäjälle sopii erittäin hyvin tilanne, jossa ”Euroopan unioni ei näe eikä tunnista pohjoisen kasvavaa merkitystä eikä aktiivisesti pyri rooliansa kasvattamaan”. Nyt laadinnassa oleva EU:n strateginen kompassi rakentaa juuri niitä askelia Euroopan turvallisuus- ja puolustusyhteistyölle, joissa Suomen asiantuntemuksen äänen pitää kuulua. On sanomattakin selvää, että tässä ei saa nyt nukkua.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun taloudesta.

EU:ssa viriää voimakasta keskustelua talouspolitiikan tulevaisuudesta ja yhteisvastuiden laajentamisesta. Järisyttävän korkeat jäsenmaiden velkasuhteet ja ikääntyminen luovat huolia tulevaan. Nyt pandemia on kääntänyt katsetta kohti huoletonta velkahuomista, mutta kuten me kaikki tiedämme, sellaista ei oikeasti ole — tai jos on, niin se hurmos loppuu aina kuin veitsellä leikaten, ja sitten on jo myöhäistä. Tiukat velkakurisäännöt ja niistä kiinni pitäminen ovat Suomen etu.

Nyt komissio esittikin jäsenmailleen 11 kysymystä EU:n talousaskelista. Ei komissio kuten ei Euroopan unionikaan ole kone. Se on ihmisiä, ja ihmisiin pystyy vaikuttamaan, mielellään vielä ennen kuin asiat ovat julkisia. Siksi Suomen pitää olla muokkaamassa kysymyksiä eikä vain vastaamassa.

Kokoomus on Suomen EU-myönteisin puolue, ja tästä olen kovin ylpeä. Valitettavasti hallituspuolueet antavat tämän tittelin [Puhemies koputtaa] meille aivan liian helposti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Essayah, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

16.44 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kannattaa edustaja Östmanin ehdottamaa KD:n vastalauseen mukaista esitystä.

EU:n budjettisäännöistä luovuttiin koronakriisin ajaksi, ja unionissa on nytten käynnistynyt keskustelu finanssipoliittisten sääntöjen uudistamisesta. Kristillisdemokraatit katsovat, että EU:ta on kehitettävä nykyistä perussopimuskehikkoa noudattaen. Säännöt eivät itsessään ole olleet ongelma vaan se, että me emme EU:ssa noudata niitä. Toimivan talous- ja rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan, talouskehitys perustuu kunkin maan omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii. Tällöin myöskin saamme parhaiten koko alueen yhteisen hyvän toteutumaan.

Pidämme erikoisena, että selonteossa ei oteta periaatteellisesti kantaa tähän EU:n vakausta- ja kasvusopimukseen. Emun kehittämisessä on kuitenkin välttämätöntä palauttaa markkinakurin merkitys. Vakausmekanismi EVM pitää säilyttää jäsenvaltioiden välisenä järjestelynä, ja sen keskeisen päätöksentekotavan on jatkossakin perustuttava jäsenmaiden yksimielisyyteen.

Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa KD:n ryhmäpuheessa tuotiin esille, Marinin hallitus on elpymisvälineen lisäksi edistänyt myös muita yhteisvastuullisia hankkeita ja näyttänyt vihreää valoa yhteisen kriisimekanismin aikaistetulle käyttöönotolle. Näistä onkin tänään sitten myöhemmin tällä päiväjärjestyksen listalla omat asiakohdat, joten en niihin sen syvemmälle mene vaan ainoastaan totean, että kristillisdemokraatit näkevät riskinä erityisesti sen, että joudumme maksamaan pankkien asiakkaina myöskin Etelä-Euroopan kaatuvia pankkeja. [Toimi Kankaanniemi: Kyllä näin on!] Tämä aikaistetun käyttöönoton ajankohta on äärimmäisen huono.

Arvoisa puhemies! Muutama sananen EU:n ilmastosääntelystä ja taksonomiasta.

EU:n ilmastotavoitteet tuovat merkittävän määrän lisää sääntelyä, joka on paikoin ristiriitaista ja myöskin päällekkäistä. Nyt olisi äärimmäisen tärkeää kansallisesti selvittää, kenen vastuulla on muodostaa yleiskuva tästä ilmasto- ja ympäristösääntelyn kokonaisuudesta. Pelkästään jo se, että säännöksiä laaditaan eri puolilla komissiota, hämärtää tuota kokonaisuutta, ja työ- ja elinkeinoministeriö on rehellisesti viestinyt, että EU:n ilmastopaketista uhkaa tulla tilkkutäkki.

Komissio julkaisi viime keväänä ensimmäisen delegoidun säädöksen taksonomia-asetukseen. Esitys on nostanut hyvin voimakasta kritiikkiä niin ympäristöjärjestöiltä, elinkeinoelämältä, energiateollisuudelta kuin myöskin maa- ja metsätaloustuottajilta. Sitä voi pitää epäonnistuneena, jos kestävyyttä tarkastellaan ainoastaan ilmastonäkökulmasta. Ydinvoiman erottaminen kokonaisuudesta ja epävarmuus vesivoiman osalta uhkaavat vesittää ilmastotavoitteet. Lisäksi tämä esitetty taksonomia uhkaa lisätä byrokratiaa metsänomistajille, kun yli 13 hehtaarin metsätiloilta saatettaisiin vaatia raportointia ilmastotoimenpiteistä.

Kristillisdemokraatit muistuttavat, että energiajärjestelmän kestävyudessa pitää huomioida myös järjestelmän toimintavarmuus. Esimerkiksi alkuvuodesta koko Manner-Euroopan sähköverkko oli vaarassa kaatua toimintahäiriön vuoksi. Euroopan energiahuoltoa ei voi rakentaa pelkän tuulen ja aurinkovoiman varaan, ja Suomelle tärkeän bioenergian merkitys on myöskin jäänyt vähäiseksi.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan vielä muistuttaa tässä debatissa esille ottamistani, voisiko sanoa, eriävistä mielipiteistä hallituksen sisällä. Eli kun täällä ministeri Tuppurainen totesi, että hallitus on selvästi ottanut kriittisen kannan nyt tähän Fit for 55:n sisällä olevaan ilmastopolitiikan sosiaalirahastoon, niin kuitenkin tässä hallituksen tiedon-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

annossa, joka on käsittääkseni ministeriön sivuilta poimittu — kyllä, ympäristöministeriön sivuilta — todetaan näin: ”Hallitus linjaa kannassaan, että sillä on valmius tarkastella vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat eduskunnan kantojen ja Suomen ilmastopoliittisten tavoitteiden mukaisen ratkaisun. Tämä arviointi voidaan tehdä, mikäli 55-valmiuspaketin toteuttaminen tai Suomen tavoitteisiin nähden riittävän kunnianhimoisen kokonaisuuden saavuttaminen sitä vaatii.” Eli hallituksella on valmius tarkastella näitä vaihtoehtoja, ei siis kriittinen tai kielteinen näkemys tähän, ja tämä on ympäristöministeriön sivuilta. Nyt hallituksen linja tuntuu tässä asiassa olevan kyllä hajallaan, ja se on äärimmäisen vaarallista.

Silloin kun lähdetään ajamaan kansallisia etuja, on tärkeää, että ei pelkästään hallituksen vaan myöskin eduskunnan kanta olisi mahdollisimman yksimielinen. Me on nähty sellaisia tilanteita, joissa esimerkiksi eduskunta on pystynyt hienosti tuomaan yhtenäisen kannan niin opposition kuin hallituksenkin riveistä ja sitä kautta on voitu sitten viedä kansallista etua eteenpäin, ja näin meidän pitäisi myöskin tässä kysymyksessä pystyä menettelemään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.49 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko linjaa Suomen lähivuosien EU-politiikkaa. Se korostaa EU:n yhteisten arvojen — demokratian, oikeusvaltioperiaatteen sekä ihmisoikeuksien — merkitystä. EU-jäsenyys on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön. Tähän yhteisöön Suomi myös kuuluu yhteiskunnallisen rakenteensa, historiallisen perinteensä ja arvomaailmansa puolesta. EU-jäsenyys on Suomen talouden sekä turvallisuus- ja kauppapolitiikan keskeinen elementti. Suomi on aktiivinen, aloitteellinen ja yhteistyökykyinen jäsenvaltio, joka edistää paitsi omia kansallisia tavoitteitaan myös EU:n etua ja yhtenäisyyttä.

Arvoisa puhemies! Periaate, että vahvempi auttaa heikompaansa, esiintyy kaikkialla yhteiskunnassa. Se on yksi hyvinvointimme yhteiskunnallisista peruspilareista. Euroopan unionissa tämän periaatteen mukaisesti on vähennetty jäsenvaltioiden elintasoeroja. Mahdollisten tulevien kriisien osalta tämä periaate antaa turvaa myös Suomelle. Eri alueiden elintasoerojen pienentäminen lisää vakautta. Vakaus on lisännyt Euroopan unionin kilpailukykyä maailmanlaajuisesti ja on sitä kautta vaikuttanut positiivisesti myös suomalaisten hyvinvointiin ja kilpailukykyyn.

Suomen tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä Euroopan unioni. Suomalaisten enemmistö suhtautuu EU-jäsenyyteen myönteisesti, mutta EU:n politiikassa on nähtävissä voimakas kahtiajakautuminen. On myös tosiasia, että EU:n osalta on korjattavaa — totta kai on. Se osin alisuorittaa, eikä sen ketterä reagoitukyky näyttäydä aina parhaalla mahdollisella tavalla, eikä se aina osaa tunnistaa jäsenvaltioiden erityispiirteitä.

Puhemies! Kuitenkin yhtenäisyys on Euroopan unionin voimavara. Vain yhtenäinen EU selviää kriiseistä. Ulkoisten haasteiden lisäksi EU:n yhtenäisyyttä häiritään myös sisältäpäin. Huolestuttavat kehityssuunnat erityisesti Unkarissa ja Puolassa korostavat sitä, että toimia oikeusvaltion vahvistamiseksi on päättäväisesti jatkettava. Kaikki jäsenvaltiot ovat unioniin liittyessään sitoutuneet yhteisiin arvoihin ja oikeusvaltioperiaatteeseen. On syytä korostaa, että ratkaisuvälillä EU-oikeuden tulkinnasta on vain EU:n tuomioistuimella ja oikeuden tulkinnan on oltava yhtenäinen koko unionin alueella.

Puhemies! Kiitos valtioneuvoston EU-politiikan selonteosta.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.53 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen integraatiokehitys on 50 vuoden mittainen — tai oikeastaan vähän pitempikin, kun EFTA-aluetta ajatellaan. 50 vuotta sitten tässä salissa taisteltiin EEC-vapaakauppasopimuksesta. Vasemmisto vastusti sitä erittäin jyrkästi, mutta presidentti Kekkonen ja silloiset päättäjät kuitenkin veivät Suomen läntiseen integraatioon sopimuksella Euroopan talousyhteisön kanssa.

Sitten 90-luvun alussa, tasan 30 vuotta sitten, kun Neuvostoliitto hajosi, kommunistinen järjestelmä sortui ja Suomi niin sanotusti vapautui siitä ikeestä, mikä meillä oli siihen asti, Suomi näki tilaisuuden tulleen siihen, että voi hakeutua vielä uuden askeleen länteen, läntiseen Eurooppaan, ja solmi Euroopan talousaluesopimuksen. Tuo talousaluesopimus sisälsi samat sisämarkkinaoikeudet ja -velvollisuudet kuin on EU-jäsenyydellä ollut sen jälkeen, toki tämä on laajentunut hyvin yksityiskohtaiseksi sen jälkeen. Kaikki Pohjoismaat liittyivät silloin talousalueeseen, ja Norja ja Islanti jatkavat siinä edelleen. Suomi, Ruotsi ja Tanska sitten saman tien lähtivät hakemaan Euroopan unionin tai silloisen Euroopan yhteisön, EY:n, jäsenyyttä. Norja kansanäänestyksessä sen hylkäsi, mutta Suomi ja Ruotsi siihen liittyivät. Islanti ei myöskään ole mukana.

Kun tuolloin 27 vuotta sitten käsiteltiin liittymistä Euroopan silloiseen yhteisöön, perusteena oli turvata läntinen kauppa ja pysyminen siinä ja vahvistaa siltä osin kaupankäynnin edellytyksiä. Kysymyksessä oli todellakin talous- ja kauppaliittoon liittyminen. Euroopan yhteisö ei ollut unioni, liittovaltiomuotoinen, vaan kaupallinen yhteistyöalue. Tuohon Suomi hakeutui siis Eta-sopimuksen kautta, mutta sen jälkeen kuitenkin tulivat muut tekijät kuvaan mukaan, erityisesti turvallisuuspolitiikka. Kun Neuvostoliitto oli hajonnut ja Venäjän tilanne oli epävarma, Suomessa aika moni arveli, että liittyminen Euroopan yhteisöön tuo turvallisuutta. No tiedämme hyvin, että siinä vaiheessa EY ei mitään turvallisuutta voinut taata, ja täytyy sanoa, ettei tänäkään päivänä Euroopan unionilla ole kovin merkittävää turvallisuusvaikutusta, koska sen jäsenmaat valtaosin ovat Naton jäseniä, ja Nato ei ulkopuolisille maille juurikaan merkitystä tuo turvallisuustakuista puhumattakaan. Niinpä silloin kun liitettiin Euroopan yhteisöön, turvallisuus nähtiin ensi sijassa idän suunnalta eroon pääsemisenä, ja näin sitten kansanäänestyksessä saatiin kovan propagandan myötä kansan enemmistö liitoksen kannalle.

Sen jälkeen, oikeastaan samanaikaisesti, Euroopan yhteisö muuttui Euroopan unioniksi eli poliittiseksi unioniksi, ja sellaisena se on sitten kehittynyt kaiken kattavaksi byrokraatiaksi ja vallan keskitykseksi, jolle on tullut myös vahvat toimielimet, jotka käyttävät valtaa yli kansallisten perustuslakien sallimien tai määäämien tekijöiden.

Sitten tuli yhteisvaluutta, joka sitoi edelleen, ja Suomi lähti siihen mukaan, valitettavasti. Se on ollut meille vahingollinen. Esimerkiksi Ruotsin talous on kasvanut paljon nopeammin, kun sen oma valuutta on voinut kellua, kun taas me olemme olleet sidottuina monessa vaiheessa liian vahvaan valuuttaan.

Arvoisa puhemies! Totean, että meidän olisi nyt otettava perussuunnaksi se, [Puhemies koputtaa] että käännämme Euroopan unionin kauppaliitoksi, yhteistyöksi tällaisilla kevyillä organisaatioilla. [Puhemies: Kiitoksia!] Se olisi Suomen etu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.58 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mäkelän tekemää lausumaesitystä.

Arvoisa puhemies! ”Vahva ja yhtenäinen EU — kohti kestävämpää Euroopan unionia.” Siinä on hieno lause, mutta tällä hetkellä sanat ”vahva” ja ”yhtenäinen” eivät tule ensimmäisinä mieleen Euroopan unionin nykytilasta. Tarvitseeko vahvan ja yhtenäisen unionin perustaa jättimäinen elpymispaketti, jonka perusajatus on laittaa talouttaan paremmin hoitaneet jäsenmaat maksamaan muiden viulut?

Onko unioni yhtenäinen, kun jatkuvasti kantautuu uutisia jäsenmaiden välisistä erimielisyyksistä? Tästä esimerkkinä Puolan tilanne. Puolan perustuslakituomioistuin on linjannut, että osa EU:n perussopimusten artikloista on maan perustuslain vastaisia, ja liittovaltiokiihkoinen komissio veti herneet nenään. Tässä on oikea hernesoppa hämmennettävänä. Kaikkea muuta kuin yhtenäistä. Onko EU vahva? Kun tarkastellaan esimerkiksi Kiinan vaikutusvallan kasvua ja taloudellisen toiminnan laajentumista maan omien rajojen ulkopuolella, ei EU näytä järin vahvalta pelaajalta maailmankartalla.

Suomen Eurooppa-politiikka on kovin sinisilmäistä. Samanaikaisesti kun muut jäsenmaat ajavat omien kansalaistensa etuja vaikka kyynänpäätaktiikalla, Marinin hallitus myötäilee komissiota monessa käänteessä. Elpymispaketin hyväksyminen näytti sen, kuinka tosissaan Suomen etua Brysselin pöydissä vaalitaan. Paketin hyväksyminen vei viimeisetkin uskonrippeet EU:n alkuperäisiin, hyviin periaatteisiin, joihin kuului talouskuri. No bail-out on historiaa. EU on hylännyt omat kantavat periaatteensa. Taloudellisten yhteisvastuiden kasvattaminen tarkoittaa suomalaisen veronmaksajan kannalta lisää menoja. Vain taivas on rajana siinä, millaisia summia Suomi vielä joutuu kylvämään Etelä-Euroopan tovereille.

EU:n toimintakyky erilaisten kriisien hoidossa ei ole kummoinen. Vuoden 2015 pakolaiskriisi oli tästä esimerkki. Eivät päteneet schengenit enää, eivät. Tämä oli kova ja kallis oppitunti, mutta mitä EU on saanut aikaan tällä saralla viime vuosien aikana? Jaa-a. Vaurautuminen mahdolliseen uuteen tulija-aaltoon ei ole oikein vakuuttanut.

Arvoisa puhemies! Suomen kannalta on erittäin ongelmallista, ettei meitä kuunnella tarpeeksi, kun EU-tasolla linjataan esimerkiksi luonnonvarojen käytöstä, energiapolitiikasta tai ympäristötavoitteista. Esimerkiksi hiilinieluihin liittyvät ratkaisut vaikuttavat suoraan Suomelle tärkeän metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin. Komissio on jyräämässä kansallista päätösvaltaa metsäasioissa, ja antaako Suomi tämän tapahtua? Ympäristöpäätökset ravistelevat puolestaan maatalouttamme ja energialinjaukset asumista sekä liikkumista. Ruoantuottajien kustannukset ovat ympäristöpäätösten seurauksena nousemassa pilviin, mikä tekee tilanteesta aivan mahdottoman. Tällä menolla kotimainen ruoantuotanto hiipuu, ja siitä kärsii koko kansa.

Liittovaltiokehityksen eteneminen on erityisen haitallista juuri pienten jäsenmaiden, kuten Suomen, kannalta. Isommat vievät, muut vikisevät. Hallituksen on kiristettävä Eurooppa-politiikan linjaa, ja Suomen ei pidä sukkana hyväksyä maallemme haitallisia päätöksiä. Muun muassa näistä syistä johtuen me perussuomalaiset katsoimme välttämättömäksi laatia selonteosta vastalauseen suuren valiokunnan mietintöön. Peräänkuulutamme erityisesti sääntöjen noudattamista, sanomme ”ei” taloudelliselle taakanjaolle ja vaadimme parannuksia valmiuksiin kohdata kriisejä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on mainostanut EU:n elpymispakettia Suomen kansalle jonain suurvoittona. Sen sijaan unohdetaan tarkoituksella puhua siitä tosiasiaista, että kaiken saamamme maksamme itse ja kustannamme vielä miljardeilla euroilla muiden maiden te-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

kemisiä. Tämä asetelma on lisäksi hyvin kyseenalainen oikeusperustansa osalta. Myös kriisitilanteissa pitäisi noudattaa perussopimuksia. Jokaisen jäsenmaan olisi vastattava omista veloistaan. Hallituksesta on vakuuteltu, että nämä järjestelyt ovat ainutkertaisia, mutta Euroopasta huudellaan, ettei näin olisi. Tälläkin hetkellä ollaan puuhaamassa EU:n sosiaalirahastoa.

Lopuksi, arvoisa ministeri Tuppurainen, voitteko käsi sydämellä luvata suomalaisille veronmaksajille, että tämä oli tässä eikä vastaavaa elpymispakettia eikä niitä muitakaan paketteja enää tulisi [Puhemies koputtaa] eikä mitään sosiaalirahastoja ole enää tulossa maksettaviksi? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen poissa, edustaja Harjanne poissa, edustaja Kiviranta poissa. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

17.04 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olin siinä eduskunnassa — joka itselleni oli ensimmäinen eduskunta — joka päätti Suomen liittymisestä Euroopan unioniin. Muistan oikein hyvin, että EU-jäsenyys ei ollut silloin pelkkä kauppapoliittinen asia. Esimerkiksi omat vanhempani, jotka olivat sodan kokeneita ihmisiä, toinen sairaanhoitajana, toinen rintamalla, pitivät EU-jäsenyyuspäätöstä ennen muuta turvallisuuspoliittisena päätöksenä, vaikka se muodollisesti ei sitä ollutkaan. Itse eduskunnassa myös äänestin EU-jäsenyyden puolesta. Vaikka tänäkään päivänä EU-jäsenyys ei muodollisesti ole turvallisuuspoliittinen asia, niin uskoisin, että esimerkiksi silloin, kun Venäjä miehitti Krimin, aika moni suomalainen tunsikin kiittävyyttä siitä, että EU:n jäsenenä olemme osana 450 miljoonan ihmisen ystävällismielistä blokkia, ja siinä olemme paremmassa turvassa kuin olisimme yksinäisenä ajopuuna.

Niiden 30 vuoden aikana, jotka olen ollut joko eduskunnassa tai Euroopan parlamentissa, olen myös oppinut sen, että demokratian ja hyvän yhteiskunnan rakentamisen perusta on oikeusvaltio. Tunnustan, että uutena kansanedustajana en sitä välttämättä kunnolla ymmärtänyt, mutta tänä pitkänä aikana olen sen oppinut. Oikeusvaltioperiaate sisältää muun muassa sen, että tuomioistuimet ja tuomarit ovat itsenäisiä. Lainsäätäjät säätävät lait, mutta lainsäätäjät eivät määrää tuomioista.

Oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on ollut ja on myöskin EU-jäsenyyden ehto. Aikoinaan, kun tähän liittyviä pykälä EU:n perussopimuksissa on muotoiltu, ei olla tultu ajatelleeksi sitä, että joku diktatuurista vapautunut maa päästyään EU:n jäseneksi saattaisi oikeusvaltioperiaatteen suhteen lipsua taaksepäin. Näin on kuitenkin käynyt. Ja Suomihan on tässä asiassa ollut erittäin merkittävä tekijä, kun on tehty toimia, joilla tätä tilannetta korjataan. Suomen EU-puheenjohtajakaudella Suomi ajoi sitä — niin kuin oikein on ja mitä suuri valiokunta myös tuki — että EU:n seuraavaan rahoituskehikseen kytketään oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen. Tuntuu todella ironiselta, että perussuomalaiset, jotka tässä salissa kovasti syyttävät milloin milläkin perusteella sääntöjen rikkomisesta muita — pääasiassa perusteilla, joilla ei ole varsinaisesti oikeudellista pohjaa eikä oikeudellisten asiantuntijoiden tukea — kuitenkin sitten suuressa valiokunnassa jättivät eriävän mielipiteen siitä, kun suuri valiokunta päätti tukea sitä, että oikeusvaltioperiaate kytketään EU:n rahankäyttöön.

Nyt tätä asiaa sovelletaan, kuten oikein on. Komissio on ilmoittanut Puolalle ja Unkarille, että nämä eivät saa elvytyspakettirahoja ennen kuin tilanteet korjataan. Molemmissa maissahan korruptio rehoittaa. Eli jos ei tilannetta korjata, suomalaistenkin verorahoja, jois-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

ta tässä salissa puhutaan paljon, valuu Unkarissa ja Puolassa korruptioon. Lisäksi, kuten mielestäni oikein on, EU-tuomioistuim on joku aika sitten tehnyt päätöksen, että Puolassa tällainen korkeimman oikeuden tuomarien kurinpitolautakunta on EU-säädösten vastainen, ja tänään EU-tuomioistuin on langettanut Puolalle uhkasakon, miljoona euroa per päivä, kunnes tämä asia on korjattu. On mielestäni todella oikein se, että tällä tavalla pidetään kiinni EU:n peruseriaatteista.

Ja, arvoisa puhemies, viimeinen pikku kommentti: Kun nyt tässäkin keskustelussa on puhuttu EU:n suuresta byrokratiasta, niin muistan, että EU:hun liittymisestä keskusteltaessa tuotiin esille, että tämä paljon puhuttu komission byrokratia tarkoittaa pienempää määrää viranhaltijoita kuin on Helsingin kaupungissa. Tarkistin tilanteen tänä päivänä. Komissiossa on 32 000 viranhaltijaa, Helsingin kaupungissa työntekijöitä on 39 000, eli tässä vähän suuruusluokkaa siitä byrokratiasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.09 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tässä keskustelussa on menty tähän Suomen EU:hun liittymiseen, niin siitä muutamia huomioita. Itse valitettavasti en silloin kansanäänestyksessä voinut äänestää, koska olin muutamia viikkoja liian nuori. Olisin äänestänyt ”ei” sen takia, etten halunnut, että Suomi menettää itsenäisyytensä.

Silloin kuitenkin läheskään nämä kaikki EU:n huonot puolet, joita nyt on tullut esille, eivät olleet nähtävissä. Ne saatettiin tietää poliitikkojen sisäpiirissä, mutta ei kansa niitä silloin ymmärtänyt. Ei kansa ymmärtänyt sitä, että Suomi tulee olemaan periaatteessa lopullisesti nettomaksaja. Suomihan oli pari ensimmäistä vuotta EU-jäsenyyttään nettosaaja johtuen siitä, että EU:ta ei oltu poliittisin perustein laajennettu Itä-Eurooppaan Venäjän etupiiriin kukistamiseksi siinä kohtaa, kun Venäjä oli heikko. Siinä pohjimmainen syy, miksi EU laajeni Itä-Euroopan maihin, jotka eivät olleet ollenkaan valmiita jäseniksi, ja nyt sitä laskua maksetaan tämän geopolittisesti motivoituneen laajentumisen takia. Suomi oli silloin nettosaaja, nyt ikuinen nettomaksaja. Tilanne ei tule koskaan muuttumaan. EU:sta lähti pois rikas maa. EU:hun on jonossa sisään vain köyhiä maita, joiden laskuja maksamme hamaan iankaikkisuuteen asti niin kauan kuin siellä jäsenenä olemme.

Tuo, että EU olisi turvallisuuspoliittinen ratkaisu, on suorastaan vaarallinen harhaluulo. Se, mitä Suomen olisi pitänyt vuonna 94 tehdä, oli se, että olisimme liittyneet Natoon heti, kun pystyimme, ja sillä tavalla lopullisesti irtautuneet Venäjän etupiiristä, ja olisimme samalla voineet välttää EU-jäsenyyden ja sitä kautta seuranneen itsenäisyyden menetyksen. Tämän traagisen historiallisen virhearvion seurauksia me tässä nyt kannamme.

Me olemme osa yhteistä ulkopoliittikkaa, osa yhteistä suurvaltojen välistä kovistelua ilman minkään tahon turvakuuta. Me maksamme laskuja ilman, että meillä on niille mitään takeita. Tämä on strateginen virhearvio, jota on todella vaikea korjata myöhemmin.

Mitä tulee tähän oikeusvaltiokeskusteluun, mitä edustaja Hassi muun muassa otti äsken esille, niin voisin sanoa niin, että ymmärrän hyvin, että diktatuurista vapautuneet maat eivät enää koskaan tahdo olla diktatuurin osia. Ne eivät halua, että joku ulkoinen taho tulee sanomaan niille, miten heidän pitää toimia omassa maassaan, millaisia päätöksiä he voivat tehdä. Siitähän tässä on kysymys. On outo ajatus, miten jonkun maan poliitikko voi ajatella niin, että oman maan perustuslaki on jonkun ylikansallisen säätelyn alapuolella. Miten joku voi ajatella niin, että oman maan perustuslaki ei olisi ylin määräävä tekijä omassa ko-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

timaassaan? Tämä ajatus kuulostaa mielestäni hyvin vieraalta. En viitsi käyttää siitä kuvai-levampia ilmaisuja.

Tämä oikeusvaltiokeskustelu, mitä täällä käydään, on politisoitunutta. Ongelmat tuntu-vat löytyvän vain sieltä, missä niitä ongelmia halutaan nähdä. Kansainvälisten selvitysten mukaan EU-alueen korruptoituneita maita ovat muun muassa Bulgaria, Kreikka, Unkari — sieltä tuli se Unkari — Romania, Kroatia, Slovakia, Italia ja niin edespäin. Tässä listas-sa kymmenen korruptoituneimman maan joukossa ei edes ollut Puolaa mainittuna. Eli näi-tä korruptio-ongelmia on laajalti EU:n alueella, myös vanhoissa EU:n perustajavaltioissa, mutta niitä ei haluta nähdä. Ongelmat halutaan nähdä vain Puolassa ja Unkarissa, joilla on ideologisesti erilainen ajattelutapa kristillisten arvojen ja perinteiden suhteen ja muun muassa maahanmuuttopolitiikan suhteen.

Oikeusvaltioperiaatetta käytetään häpeilemättä lyömäaseena näiden maiden vääntämi-seksi sille kurssille, mitä EU-eliitti tahtoo niiden noudattavan. Tässä vääntämisessä käyte-tään apuna rahaa. Mutta mitä rahaa? Sitä rahaa, mitä EU:n jäsenmaat maksavat EU:lle ja EU jakaa edelleen eteenpäin. Tehän olette, globalistipuolueet, tämän rahan takuumiehiä. Tehän sitä rahaa sinne EU:lle haluatte antaa. Perussuomalaisten mielestä voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot unkarilaisille, voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot puolalaisille, voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot ihan kaikille muillekin. Minkä takia me annamme muille ra-haa? Mikseivät maat itse käyttäisi omia rahojaan? Minkä takia meidän täytyy rakentaa näi-tä tulonsiirtoja? Voimme käydä kauppaa maiden välillä, käytetään omia rahojamme, jokai-nen tienatkoon ne rahat, mitä ansaitsee. En näe mitään mieltä järjestelmässä, jossa rahaa ylipäänsä syydetään ympäri Eurooppaa, noudattivatpa nämä maat sääntöjä tai eivät. Mikä peruste se niille rahan maksajille on, jos ne noudattavat sääntöjä? Eivät meidän rahamme niille kuulu.

Muita kysymyksiä, mitä keskustelussa on tullut esille: Miten sisämarkkina, jossa on 500 miljoonaa ihmistä, voi toimia niin huonosti, että sinne tarvitaan työperäistä maahanmuut-toa? Miksei sieltä löydy työntekijöitä tekemään niitä töitä? [Satu Hassi: Ikärakenne!] Ih-mettelen suuresti, miksi tätä yhteismarkkinaa hehkutetaan, jollei siitä kerran ole mitään hyötyä.

Olisi paljon muitakin näkökohtia, mutta näihin voidaan kenties palata myöhemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt vielä edustaja Kiljunen, Kimmo, ennen kuin ministeri vastaa.

17.14 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on virinnyt, ihan oikein, keskuste-lua myöskin menneisyydestä. EU-selonteko katsoo tulevaisuuteen, kuten tiedämme, mutta hyvähän meidän on paaluttaa se ymmärrys, minkä vuoksi me olemme Euroopan unioniin liittyneet. Täällä edustaja Mäkelä ja myöskin edustaja Kankaanniemi toivat jo esille niitä perusteita, miksi vuonna 95 Euroopan unioniin liityttiin. Edustaja Mäkelä totesi, että hän olisi äänestänyt vastaan. Miksi? Sen takia, että ”Suomi menettää itsemääräämisoikeuten-sa”. Te olette tietysti osittain oikeassa tuossa muotoilussa — siltä osin oikeassa, että liitty-mällä Euroopan unioniin me liityimme uudentyypiseen integraatiojärjestelmään, jossa tehdään ylikansallista päätöksentekoa, ja tältä osin Suomi menettää osittain absoluuttista suvereniteettiaan kasvattaen kuitenkin suhteellista suvereniteettiaan. Tätä absoluuttista su-vereniteettia ei ole menetetty sen vuoksi, että silloiset poliitikot olisivat laiminlyöneet vel-vollisuuksiaan tai suhtautuisivat vähäpätöisesti Suomen itsemääräämisoikeuteen. Ei näin,

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

koska tästä ei ollut kysymys ollenkaan, vaan kysymys oli siitä, että me olemme menettäneet kehityksen myötä mahdollisuuden vaikuttaa absoluuttisella suvereniteetillamme moniin ongelmiin, jotka koskettavat suomalaisia. Ja miksi? Sen vuoksi, että nämä ongelmat eivät kunnioita Suomen valtion rajoja. Tässä mielessä liittymällä Euroopan unioniin me kasvatimme suhteellista suvereniteettia — ja tavallaan myöskin absoluuttista suvereniteettia — suhteessa niihin ongelmiin, joita me olemme ratkaisemassa. Euroopan unionin tehtävänä on aidosti ratkoa niitä asioita, joita me emme kansallisella päätöksenteolla luontevasti pysty suomalaisten edut huomioon ottaen ratkomaan. Niitä tässä on lueteltu pitkkin päivää iso joukko: millaisena maailman pieneneminen ja Euroopan pieneneminen näyttäytyvät suomalaisille? Tämä on se iso kysymys.

Edustaja Kankaanniemi: Suomi ei liittynyt Euroopan unioniin niillä argumenteilla, että tässä haetaan joitain turvatakuita. Se ei ollut vuoden 95 alla käydyssä kansanäänestyskeskustelussa lainkaan esillä. Me emme liittyneet sinne tämän vuoksi, vaan me liityimme nimenomaan sen vuoksi, että tulemme osaksi isompaa yhteisöä, jossa me voimme rakentaa tulevaisuuttamme yhdessä eurooppalaisten partnerimaiden kanssa. Turvallisuustakuita siinä muodossa kuin te muotoilitte ei Euroopan unionin turvallisuuslisässä edes ole. [Toimi Kankaanniemi: Ei ole!] Se ei ole sotilasliitto lainkaan, se ei ole lähtökohtaisestikaan ollut sotilasliitto, mutta tämä on varmaa: presidentti Mauno Koivisto on selkeästi omissa kirjoituksissaan tuonut esille, että hänellekin iso kysymys oli turvallisuuslisä, jonka Euroopan unioni antaa, mutta ei sotilaallisessa mielessä, vaan hän katsoi sen tietenkin siitä näkökulmasta — hän käytti termiä koheesioturvallisuus — että integroitumalla yhteiseen päätöksentekojärjestelmään, luomalla yhteismarkkinat, luomalla yhteisvaluutan, jota te vastustatte, Suomi lisäsi omaa turvallisuuttaan ja on lisännyt valtavasti omaa turvallisuuttaan. Me olemme osa isompaa kokonaisuutta aidosti: sekä lainsäädäntöjärjestelmien kautta, yhteismarkkinoiden kautta, kauppapolitiikan kautta, meillä jopa maatalouspolitiikka ja tämmöiset osa-alueet ovat yhteisiä, [Toimi Kankaanniemi: Entä Ruotsi ja kruunu?] ja meillä on isot yhteiset asiat. Tämä jos mikä on turvallisuuslisä Suomelle. Siinä mielessä, jos te puhutte ulkoisista uhista ja katsotte milloin mihinkin ilmansuuntiin, jokainen ymmärtää, että me olemme osa sellaista kokonaisuutta, että juuri tämän vuoksi meillä on erittäin iso — enkä käytä termiä ”takuu” — integraation kautta tuleva yhteisyys, ja siinä mielessä se on turvallisuutta vahvistava prosessi kokonaisuudessaan.

Euroopan unioni on aidosti rauhanprojekti kaikilla tasoilla, ja se myöskin rakentaa rauhaa suhteessa lähinaapurustoonsa ja ulkomaailmaan eikä rakenna muureja. Se on osa kansainvälistä järjestelmää, ja me kannamme unionin tasolla myöskin yhtä lailla globaalivas- tuuta, josta te koko ajan haluatte pidättäytyä. Miksi? Miksi te haluatte pidättäytyä siitä, kun ne globaaliongelmat ovat meidän ongelmiamme? À la ilmastonmuutos, à la ympäristöon- gelmat, à la joukkotuhoaseiden leviäminen, à la terrorismi, kansainvälinen rikollisuus ja niin edelleen — pandemiasta puhumme tänä päivänä. Nämä kaikki ovat meille olennaisia suomalaisten ongelmia, joita me emme yksin pysty ratkaisemaan. Osana unionia, osana globaaliyhteisön vastuunkantoa me pystymme näihin asioihin tarttumaan. Tämä on se tur- vallisuusyhteisö, missä me olemme mukana, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Tuppurainen, 5 mi- nuuttia.

17.19 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos tästä keskustelusta, jossa nousi esiin muun muassa tämä arktisuus, joka onkin ajankohtainen, koska Suomi ottaa nyt vastaan Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuden. Suomi on arktisissa kysymyksissä suurvalta, ja on hyvä noteerata, että näissä arktisissa yhteyksissä EU — ja Suomi — pystyy myös rakentamaan yhteistyöhön Venäjän kanssa. Korostamme sitä, että arktisella alueella täytyy erityisen huolellisesti käsitellä fossiilisten varantojen käyttöönottoa. Suhtaudumme siihen varauksellisesti Pariisin ilmastopöytäkirjan velvoitteet huomioon ottaen. Myös alkuperäisasukkaiden oikeudet tulee ottaa kattavasti huomioon. Suomi vaikuttaa vahvasti arktisen politiikan toimeenpanoon EU-kontekstissa ja omista kansallisista lähtökohdistaan.

Kysyttiin myös EU-jäsenyyden hyödyistä, ja jos en nyt mene tähän rauhaan ja vakautteen, niin muutama konkreettinen esimerkki. Esimerkiksi meidän yhteinen valuutta: Kansalaiset arvostavat sitä, että meillä on yhteinen raha, euro. Se helpottaa matkustamista ja muun muassa hintojen vertailuja. Kyselyissä kansalaiset Suomessakin kannattavat sitä, että Suomi on rahaliiton jäsen. Tai tuorempi esimerkki, EU:n yhteinen rokotehankinta: Se oli lopultakin varsinainen onnistuminen. Meillä on nyt rokotteet kaikille kansalaisille, ja Suomessakin jokainen, joka haluaa, voi turvallisen rokotteen ottaa. Tai esimerkiksi viimeimpänä tämä EU:n digitaalinen koronatodistus: sitä käytetään nyt Suomessakin koronapassina, ja voimme myös koko EU:n alueella tästä yhteisestä todistuksesta hyötyä.

Puhemies! Otettiin esille myös kokoomuksen puolelta — salissa ei ole enää kyllä edustaja paikalla — kyseenalaistettiin pääministeri Marinin vaikuttamistyö esimerkiksi Saksassa. Mielestäni on kyllä isänmaan etu, että pääministeri Marin tapaa Saksassa niin tulevan liittokansleri Olaf Scholzin kuin väistyvän liittokansleri Angela Merkelin. Ja kun hän siellä edustaa Suomen näkökulmia, olen aivan vakuuttunut, että hän pohjaa puheenvuoronsa niihin linjoihin, jotka on tässä selonteossa kattavasti esitelty. Tästä selonteosta ne linjat löytyvät, ja suuren valiokunnan mietinnössä niitä tarkasti käsitellään ja käydään lävitse.

On arvo, minkä suuri valiokuntakin omassa mietinnössään noteeraa, että pitkästä ajasta meillä on tällainen selonteko. Marinin hallitus kykeni kokoamaan viiden puolueen yhteiset Eurooppa-poliittiset linjaukset — taisi olla yli kahdeksan vuotta siitä, kun edellinen selonteko annettiin — ja selonteko valmistelee meitä nyt yhteisiin kannanottoihin.

Lopuksi, puhemies, Puolaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen.

Ei ole olemassa markkinataloutta ilman demokraattisia arvoja, eikä ole olemassa demokratiaa ilman toimivaa oikeusvaltiota. Nyt meillä on ongelmia Puolan kanssa. Kuten täällä edustaja Hassi kuvasi, komissio on kertonut yhtenä vaihtoehtona olevan, että me sovellamme tätä oikeusvaltiomekanismia, tätä kytkentää rahoitukseen, joka on tällä hetkellä EU-tuomioistuimen arvioitavana. Kun me ihan lähikuukausien aikana saamme tuomioistuimen arvion, niin Suomen näkökulmasta tätä uutta oikeusvaltiokytkentää tulee soveltaa.

Nyt Suomen kansan kiinnostuksen luonnollisesti pitäisi kohdistua perussuomalaisiin, jotka ovat jättäneet suurella valiokunnalla eriävän mielipiteen tähän mekanismin käyttöön. Tämä tulee valkenemaan Suomen kansalle, miten te varjelette veronmaksajien rahojen siinä tilanteessa, jos tulee esille tarve soveltaa tätä oikeusvaltiokytkentää. Tuetteko te siis sitä komission aietta käyttää tätä oikeusvaltiomekanismia vai ette? Tämä tulee kohta kaiken kansan tietoon, mutta hallituksen linja on täysin selvä: oikeusvaltioperiaate on niin perustavanlainen, että sen varjelemiseksi täytyy käyttää kaikkia niitä keinoja, jotka käytettävissämme ovat, muun muassa tätä oikeusvaltioehdollisuutta.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kimmo Kiljunen omassa puheenvuorossaan vetosi siihen, että meillä on valtavia kriisejä: on ilmastokriisiä, on ydinaseiden leviämistä, ja on kaikkia vitsauksia. Me osallistumme niihin omalta osaltamme sen, minkä Suomen valtio budjetin kautta antaa. Mitään piikkiä jossain terrorismin torjunnassa, niin että me sinne miljardeja työntäisimme, ei ole. Me osallistumme sinne niillä rahoilla, mitä meillä valtion budjetin kautta on. Mitään avointa piikkiä ei ole, jotta te voisitte täällä sanoa, että meidän pitää antaa miljardi sinne ja tänne. Ei käy, sitä ei ole.

Te vetoatte joka kerran näissä omissa puheissanne, että meillä on sopimus voimassa, esimerkiksi elvytyspaketti 1. Silloin puhuttiin tässä salissa kaikkien kansanedustajien edessä, ministerit puhuivat — ministeri Tytti Tuppurainen etusijalla, pääministeri, valtiovarainministeri, kaikki ministerit — että tämä on ainutkertainen. Olisiko tärkeintä, että jos me jostain tässä talossa teemme, niin olisimme rehellisiä äänestäjille? Tässä on nyt tulossa tämän U 61:n myötä toinen elvytyspaketti. No, se ei ole kuin 72,2 miljardia, mutta se on muuten jollekin ihmiselle, joka pienistä eläkkeistään veroja maksaa, aika iso paketti. Vanha sanonta sanoo, että jos et muuta voi kertoa ihmiselle, niin kerro rehellisesti, miten asiat ovat. Miksi te, hyvät edustajakollegat, ette kerro rehellisesti, että tämä on elvytyspaketti numero 2 ja lisää tulee? Jos me halutaan voittaa suomalaisten ihmisten kunnioitus tässä maassa, me Suomen kansanedustajat heidän edessään — olemme heillä töissä, niin kuin sanonta kuuluu — niin olkaamme rehellisiä ja kertokaamme, mihin tämä homma on menossa. Aina-kaan minun omatuntoni ei anna periksi mennä sanomaan, että kun tämä on vain sosiaalipaketti. Se rikkoo Euroopan unionin perussopimukset, rikkoo Euroopan unionin perussäännöt ja sen jälkeen tekee vielä sen hävyttömyyden, että maksattaa sen kaiken suomalaisilla veronmaksajilla omalta osaltamme. Se suomalaisten osuus on muistamani mukaan noin 700 miljoonaa, mutta jos sille lähdetään ottamaan... Muistan, kun tässä viikko pari sitten käytiin keskustelua siitä, onko meillä kulttuurialalle, urheilulle, tieteelle ja taiteelle rahaa, taisi summa olla 70 miljoonaa. Valtava meteli syntyi, ja löytyiväthän ne rahat. Nyt on menossa 700 miljoonaa, eikä yksikään ministeri ole ollut huolissaan taikka pidetty kriisikokouksia, saatikka muita. Toivon teiltä, arvoisat edustajat, pikkuisen rehellisyyttä siihen, mitä me ollaan tekemässä. Eihän tämä näin voi mennä.

Ilmastoneutraaliudesta meillä paljon puhutaan. Niin kuin viimeksi sanoin, meidän osuutemme on 1 promille. Ilmastonmuutoksen torjunta ei ala siitä, että me kaiken lopetamme, niin kuin lopetimme esimerkiksi kotimaisen turpeen käytön, ja mitä tapahtui? Nyt meillä on edessä valtava huoltovarmuuskriisi. Venäläinen pistää rajan kiinni. Se on heidän oikeutensa, venäläinen osa käydä kauppaa, se haistaa rahan, se tekee juuri niin kuin se haluaa. Itsenäinen Venäjä tekee ja osaa, se on vanha kauppakansa. Se osaa myydä tuotteita niin, että siitä jää rahaa sille itselleen. Se on osannut sen jo vuosisatoja. Ja me täällä teemme sellaisia päätöksiä, että me tulemme yhä enemmän riippuvaisiksi ulkoisesta energiasta. Siitä ei muuten tälle kansakunnalle hyvää seuraa. Toivoisin, että olisimme rehellisiä siinä, mitä sanomme, miten se vaikuttaa tämän kansakunnan tulevaisuuteen. Nyt me poltamme arvokasta pinotavaraa ja tukkipuuta kattilassa ja teemme valtavaa kansantalouden vahinkoa, ikään kuin meillä olisi siihen varaa. Meillä ei varmasti ole siihen varaa.

Maatalouden puolella selonteossa viitataan näihin itsenäisiin toimenpiteisiin, mitä meidän perussopimuksemme takaa meille. Maatalous on yksi sellainen. Tänä päivänä maata-

lous on semmoisessa ahdingossa, ettei ole ennen nähty. [Toimi Kankaanniemi: Näin on!] Tällä menolla olemme kohta kansakunta, joka ei pysty omia eväitään tuottamaan. Mitäs sitten tehdään? No, otetaan velkaa ja ostetaan saksalaista juustoa. Onko se ratkaisu?

Ja sitten kun katsotaan vapaakauppaa — mihin tuossa selonteossa myös viitataan: siihen, että se on meille tärkeä asia — niin se on tärkeä asia, siitä pitää pitää kiinni, mutta meidän on pysyttävä niissä sopimuksissa, mitä aikanaan teimme. Ei Schumanin ja Monnet’n sopimus velvoittanut. Se, mistä kaikki lähti liikkeelle, oli erittäin hyvä idea, siinä meidän pitää pysyä. Me luomme nyt semmoisia valtavia sosiaalisia virastoja, niin kuin tässä selonteossa, mitä käsittelemme, ja siellä ruvetaan kohta seuraamaan asioita. Siinä paketissa mennään jopa niin pitkälle, että ruvetaan seuraamaan talojen energiatehokkuutta ja arvioimaan erilaisilla suunnitelmilla ja arvioinneilla sitä, onko joku ihminen oikeutettu saamaan EU-tukea vai ei. Siinähän mennään raakasti sopimusten yli. Elvytyspaketti numero 2 tekee tätä, ja tätä elvytyspaketti kakkostahan ei koskaan pitänyt tulla.

Todellakin, jos me haluamme olla rehellisiä äänestäjiämme kohtaan, kerrotaan heille asiat niin kuin ne ovat. Sen jälkeen he antavat meille tuomion, olemmeko täällä kansanedustajina vai emme. Turha kaunistelu tässä asiassa kaupantekohetkellä on väärin, ja sitä minä en voi hyväksyä. [Toimi Kankaanniemi: Tulee kolmaskin paketti vielä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

17.28 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Terve kriittisyys ja maalaisjärki tekisivät suomalaiselle EU-politiikallekin ihmeitä. Euroopan unioni on muuttunut tyystin erilaiseksi siitä, mitä se oli vielä 2000-luvun alussa. Se on muuttumassa parhaillaan hivuttaen liittovaltioksi, mutta valtionjohdon suhtautuminen unioniin ei vain näytä muuttuvan. Suomen ministerit kyllä pääsevät päättäviin pöytiin vaikuttamaan, mutta mihin siellä tarkkaan ottaen vaikutetaan? Mikä on Suomelle ja suomalaisille paras EU:n kehittämissuunta? Onko tätä keskustelua koskaan ihan ajatuksen kanssa käyty? Suomi reagoi, ei vaikuta. Suomi ikään kuin istuu apumiehen paikalla, kun EU toimii kuskina, ja Suomi saa kyllä huudella välillä ohjeita kuskille, mutta EU valitsee tien, millä ajaa.

Viimeksi EU-poliittinen selonteko annettiin eduskunnalle vuonna 2013, siis todellakin kahdeksan vuotta sitten. Tämä jos mikä on omiaan kertomaan, että Suomen EU-politiikkaa on pidetty ainakin joissain piireissä niin hyvänä, ettei sitä ole haluttu altistaa keskustelulle. Euro- ja EU-kriittiset äänet on sivuutettu kerta toisensa jälkeen, vaikka nekin ovat kansalaisten mielipiteitä Euroopan unionista. Nekin ovat niitä aitoja huolia, arjen konkretiaa, suoraa tai epäsuoraa vaikutusta Suomen EU-politiikasta, mutta silti ne ohitetaan. Tyytymättömyys kasvaa, jos omalla äänellä ei ole merkitystä. Jos aiomme koskaan olla koamme suurempia vaikuttajia unionissa, niitä kriittisiäkin ääniä, arvoisat ministerit, olisi tärkeä kuunnella.

EU-kriittisyys on aina ollut osa suomalaisten EU-näkemyksiä, mutta se ei vain ole koskaan näkynyt Suomen virallisessa kannassa. Ja mitä siitä on seurannut? Suomi liitettiin rahaliittoon ilman luvattua kansanäänestystä. Rahaliitto on osoittautunut suureksi virheeksi, vaikka se onkin ilmeisen kivuliasta myöntää. Suomi osallistui saksalaisten ja ranskalaisten pankkien pelastusoperaatioihin, kun Kreikka meinasi mennä nurin. Dublinin sopimusta ei noudatettu, ja laittomat siirtolaiset pääsivät liikkumaan vapaasti unionin alueella aina Suomeenkin asti. Tällä kaudella meidän EU-politiikkaamme luotsanneet ministerit ovat rakenneet EU:sta unionin, jossa jäsenmaat vastaavat toistensa veloista holtittoman taloudenpi-

don seurauksena — siis vastoin perussopimusten henkeä. Tämänhän ei pitänyt milloinkaan ja missään olosuhteissa ainakaan näillä perussopimuksilla olla mahdollista, mutta totta se on. Suomen EU-politiikasta puuttuu näkemys, omanarvontunto ja taito sanoa ”ei”.

Arvoisa puhemies! Mitä jos jatkamme tällä tiellä: toteamme, että EU on meille tärkeä arvoyhteisö ja sen peesausta tulee jatkaa seuraavat vuosikymmenet ilman vaihtoehtojen punnintaa ja ohittamalla EU-kriittiset äänet, kuten tähänkin saakka on taitavasti tehty? Eipä aikaakaan, kun Euroopan unionilla on verotusoikeus. Eipä aikaakaan, kun olemme jälleen kritiikittä mukana jos jonkinlaisessa tukipaketissa — nettomaksajana, totta kai. Ja eipä aikaakaan, kun Suomi julistetaan Euroopan liittovaltion koilliseksi osavaltioksi, Euroopan viheralueeksi, josta löytyvät kaikki tarvittavat hiilinielut koko liittovaltion käyttöön. Tämä skenaario voi naurattaa nyt, mutta tämä on se tie, millä Suomi on tämänkin selonteon mukaan päättänyt kulkea, vaikka täällä muuta väitettäisiin. Olisi aika herätä ruususenunesta ja ryhtyä vihdoin ja viimein vaikuttamaan EU:ssa kansallisten etujemme mukaisesti ja aidosti kuunnella myös kriittisiä ääniä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olin valtioneuvoston jäsen 91—94 ja monet kerrat sekä hallituksen ulkoasiainvaliokunnassa että kahden kesken presidentti Koiviston kanssa keskustelin. Tiedän hänen ajattelutapansa. Hän oli alkuun hyvin kriittinen ja kielteinen EY-jäsenyyden hakemiselle mutta vähitellen sitten myöntyi siihen ja piti tärkeänä tätä turvallisuusnäkökulmaa. Ja näin sitten tapahtui, että liittyminen toteutui.

Arvoisa puhemies! Haluan muutaman kommentin antaa käytyyn keskusteluun.

Ensinnäkin edustaja Hassi vertasi Helsingin kaupunkia ja EU:ta tämän henkilöstömäärän suhteen, palveluksessa olevan väen suhteen. Ei Euroopan unionilla ole sosiaalipalveluja, ei terveydenhuollon ammattilaisia, ei palomiehiä, ei rakennusmiehiä, tekniikan puolen miehiä ja naisia palkkalistoillaan, [Satu Hassi: 450 miljoonaa kansalaista!] mutta Helsingin kaupungilla on näitä kymmeniätuhansia. Euroopan unionilla on byrokraatteja niin, että joka oksalla istuu, ja palkat ovat aivan uskomattomia, ja verotus on kevyttä, ja niin edelleen. Se jos mikä on korruptiopesä. Tämä oikaistakoon, että näin tosiasia on.

Arvoisa puhemies! Työperäisestä maahanmuutosta tässä hieman puhuttiin, ja totean, että Euroopan unioni on siis — ja me olemme siinä sisällä — 450 miljoonan ihmisen työskäyntialue, työmarkkina-alue, ja kun otetaan Eta-maat mukaan, niin vielä vähän päälle, ja tältä alueelta Suomeen ei löydy työntekijöitä, niitä osaajia, mitä meillä nyt tarvitaan. Ei tämä homma pelaa — tai syy on itse asiassa Suomessa, eli meidän olosuhteet eivät näitä kiinnosta. Meidän olosuhteet ehkä kiinnostavat intialaisia. Kun kysyin tässä taannoin valiokunnassa, mistä voisi tulla Suomeen näitä osaajia, niin asiantuntija totesi, että Intiasta. No, Nokia Oyj:llä oli toimitusjohtaja Intiasta mutta eipä ole enää. Sitä, miten hyvää työvoimaa sieltä sitten saadaan, en mene arvioimaan. Meillä on koulutus järjestettävä niin, että meidän koulutusjärjestelmä tuottaa ensi sijassa osaajia suomalaisiin yrityksiin, ja meilähän on työttömiä valtavasti.

Arvoisa puhemies! Sitten näistä rokotteista ja koronapassista: Totean, että vaikka Israel ei kuulu Euroopan unioniin eikä mihinkään muuhunkaan unioniin, niin se kuitenkin kaikin nopeimmin sai rokotteet koko kansalle, ja taitaa jo kolmas kierros olla menossa. Se on

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

sitten eri asia, miten ne ovat tehonneet. Ja rokotepassin osalta Kelan Kanta-järjestelmään meillä ratkaisi tämän ongelman. Sitähän me käytämme, ja se riittää suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Yksi asia, jonka haluan nostaa esille ja jossa Euroopan unioni on todella epäonnistunut, on teknologia ja digitalisaatio. Kun ajatellaan, minkälaiset firmat meillä Euroopassa hoitavat näitä asioita, niin sieltä löytyy nimiä Amazon, Facebook, Google, Microsoft ja niin edelleen. Kaikki ovat amerikkalaisia valtavia yrityksiä, jotka ovat vallanneet koko Euroopan, ja Euroopasta ei löydy minun arvioni mukaan ensimmäistäkään vastaavaa firmaa. Tätä järjestelmää yritetään nyt muun muassa tällä 750 miljardin paketin digitalisaatio-osuudella jotenkin korjata. Se ei onnistu, koska ei näitä valtaisia globaaleja amerikkalaislähtöisiä yrityksiä pysty kukaan enää haastamaan. Eurooppa on epäonnistunut tässä yhdessä kaikkein tärkeimmistä asioista, mikä sillä olisi ollut mahdollisuus ajoissa hoitaa.

Arvoisa puhemies! Sitten tämä ilmastopolitiikka: Se on nyt sotkeutumassa sosiaalipolitiikkaan, eli me alamme maksaa EU:n kautta italialaisten sähkölaskuja sosiaalisin perustein. Aivan järjetöntä, kerta kaikkiaan tuomittavaa. Metsäpolitiikka ilmastopolitiikan alaiseksi painettuna on menossa sitä kautta ikään kuin kiertäen unionin päätösvaltaan. Aivan karmeaa Suomelle, [Puhemies koputtaa] ihan Suomen selkärangan se tappaa.

Arvoisa puhemies! EU on väärä tapa yhteistyölle. [Puhemies huomauttaa ajasta] Me tarvitaan löysempi kansainvälinen yhteistyö.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

17.38 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta katsoi toukokuussa lausunnossaan, että verotusta koskevan määräenemmistöpäätöksenteon käyttöönottoa on mahdollista harkita harmaan talouden haitallisen verokilpailun, veronkierron ja veropetosten torjumiseksi rajatuissa kokonaisuuksissa, esimerkiksi koskien jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa ja muuta hallinnollista yhteistyötä. Varsinaisessa verolainsäädännön harmonisoinnissa on kuitenkin valtiovarainvaliokunnan mukaan edelleen syytä noudattaa yksimielistä päätöksentekoa, koska tällaiset harmonisointitoimet vaikuttaisivat keskeisesti jäsenvaltioiden budjettisuvereniteettiin. Suuri valiokunta osaltaan arvioi, että EU-alueen yhteistyötä verotuksessa ja sen kattavuuden varmistamisessa on syytä tiivistää erityisesti niillä verotuksen alueilla, joilla EU-tason päätöksillä saavutetaan suurempi lisäarvo verrattuna pelkkiin kansallisen tason päätöksiin. Tällaisia ovat suuren valiokunnan mielestä esimerkiksi veronkierron estäminen ja kestävä kehityksen edistäminen.

Arvoisa puhemies! Kajoamatta sen enempää noihin valiokuntien mietintöihin käsittelen tässä pyrkimyksiä EU:n yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan.

EU-politiikan selonteossa kerrotaan, että Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n yhteisen yhteisöveropohjan edistämiseen. Jos tämä yhteinen yhteisöveropohja otetaan käyttöön, niin me käytännössä luovumme omasta elinkeinoverolainsäädännöstämme. Yhteinen yhteisöveropohja on ensisijaisesti tarkoitettu koskemaan sellaisia yrityksiä, joiden vuotuinen liikevaihto on yli 750 miljoonaa euroa. Käytännössä ei ole kuitenkaan realistista ajatella, että meillä olisi kaksi EVL:ää, kaksi elinkeinotoimintaa, siis liike- ja ammattitoimintaa, koskevaa verolakia. Tämä olisi valtava muutos, joka veisi yrityksemme pitkään ja hankalaan vero-oikeudellisten tulkintojen epävarmuuden aikaan. Tulkinnat myös vaihtelisivat EU:n eri jäsenvaltioissa.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos on paikallaan siitä, ettei EU-selonteossa sentään esitetä yhdistetyn yhteisen yhteisöveropohjan käyttöönottoa. — Siis tässä on kaksi sanaa: yhteinen yhteisöveropohja ja yhdistetty yhteinen yhteisöveropohja.

Tämä yhdistetty yhteinen yhteisöveropohjahanke olisi uudistuksen kakkosvaihe, jossa yritysverotuksen toimivallan siirtoa itsenäisiltä jäsenvaltioilta unionille jatkettaisiin. Hankkeen toteutuminen merkitsisi sitä, että yhteisöverotulomme eivät enää olisi Suomen päätettävissä vaan ne siirtyisivät EU:n koneiston määräysvaltaan. Hankkeen verotusmalli, jossa patentteja ja muuta aineetonta omaisuutta ei otettaisi lainkaan huomioon verotulojen jakamisessa jäsenvaltioiden kesken, on jo syntyessään auttamattomasti vanhentunut ja Suomelle hyvin epäedullinen. Se olisi Suomen elinkeinoverolainsäädäntöä ajatellen tuulahuuhde 1980-luvulta, jos siihen siirtyisimme. Yritysveromme jaettaisiin suureksi osaksi muille EU:n jäsenvaltioille kaavamaisin perustein.

Arvoisa puhemies! Verolainsäädännössä EU:ssa noudatettu yksimielisyysperiaate on tärkeä. Se on pienen maan etu. Isot maat kyllä pystyvät niille tärkeiden asioiden taakse kehittämään määräenemmistöjä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.42 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun eurooppaministeri Tuppurainen esitti erilaisia väitteitä koskien perussuomalaisten suuressa valiokunnassa tekemää vastalauseita tästä oikeusvaltioperiaatteen soveltamisesta, on kenties parasta tämä asia käydä läpi koko eduskunnan kuullen. Harmi, kun ministeri ei enää ole paikalla vastaamassa siihen, mistä hän itse asiassa on eri mieltä meidän vastalauseemme kanssa, joka kuului seuraavasti:

”Perussuomalaisten mielestä rahoituskehikseen liittyvään lainsäädäntöehdotukseen talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita, on suhtauduttava varovaisen kriittisesti. Oikeusvaltiokulttuuri ei ole identtinen kaikissa 28 EU-jäsenvaltiossa, ja sen yhtenäistäminen ei onnistu sitomalla EU-budjetista tulevia varoja oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen. Myös tarkastusvaliokunta on todennut lausunnossaan TrVL 11/2018 vp, että oikeusvaltioperiaatteen määrittelyssä ja sen juridisessa merkityksessä on jäsenmaiden välillä tulkintaeroja.

Siltä osin kuin jäsenvaltioiden oletetut oikeusvaltion ongelmat tosiasiallisesti vaarantaisivat talouskasvun, investoinnit ja sisämarkkinoiden toiminnan, Suomen tulee olla avoin toimenpiteille taloudellisten intressien turvaamiseksi sekä vahvistaaksemme kansalaisten ja yritysten luottamusta oikeusvaltioon. Sen sijaan, että EU-rahoituksen saaminen kytkettäisiin oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja puututaan jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin, on huomattavasti mielekkäämpää ja tehokkaampaa pyrkiä muuttamaan EU-tukien saamisen ehtoja.

Hallitus on EU-puheenjohtajakaudellaan liittänyt voimakkaasti väitteet oikeusvaltiotilanteista yksittäisiin maihin, erityisesti Puolaan ja Unkariin. Koska väitteet kohdistuvat maihin, joilla tiedetään olevan Suomen hallituksen linjasta poikkeava näkemys erityisesti maahanmuuttokysymyksissä, tämä herättää epäilyksen väitteiden poliittisuudesta. Kuitenkin tosiasiallisesti oikeusvaltio-ongelmia on epäilty olevan useissa muissakin jäsenmaissa. Tällainen oikeusvaltioperiaatteen politisointi ei ole Suomen edun mukaista ja voi vahingoittaa diplomaattisia suhteitamme asianomaisiin maihin sekä vaikeuttaa kansallista edun-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

valvontaamme jatkossa. Vastakkainasettelu tulee lopettaa ensi tilassa ja siirtyä tasapuolisempaan oikeusvaltiokeskusteluun.

Edellä olevan perusteella esitämme, että lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa, että se yhtyy valtioneuvoston kantaan edellä perusteluista ilmenevin huomautuksin.”

Nyt minua olisi suuresti kiinnostanut tietää, mistä lausumastamme ministeri itse asiassa oli varsinaisesti eri mieltä ja mistä hän vaati meitä vastuuseen. Mikä tässä oli niin erinomaisen huonosti sanottu? Tässähän puututtiin juurikin siihen, että eihän varoja saa väärinkäyttää, korruptiota pitää torjua. Annamme tukemme toimenpiteille, joilla turvataan muun muassa yritysten sijoitukset kyseisissä EU-maissa. Emmehän me voi käydä kauppaa sellaisen maan kanssa, jonka oikeusjärjestelmä on altis korruptiolle ja lahjonnalle, jossa yritykset eivät voi luottaa siihen, että niiden omaisuus on suojattu, ja jossa kansalaiset eivät voi luottaa siihen, että heidän omaisuutensa ovat suojattu. Emmehän me tietenkään — eihän kukaan järkevä ihminen — vastusta tällaisen korruption kitkentää.

Kysymys tässä oikeusvaltioperiaatekeskustelussa on juurikin siitä, että oikeusvaltioperiaate on politisoitu. Tämä koko keinovalikoima kohdistetaan kahteen maahan, jotka ovat eri mieltä EU-eliitin kanssa tietyistä asioista. Sitä ei kohdisteta läheskään samassa mittakaavassa niihin muihin maihin, joissa tosiasiallisesti on näitä samoja ongelmia oikeusjärjestelmässään, viranomaistoiminnassaan. Ei niihin näitä kyseisiä pakkotoimia kohdisteta. Oikeusvaltiokeskustelu ja oikeusvaltiorankaisutoimet EU:ssa ovat politisoituneita.

Toivottavasti tämä tuli nyt väännettyä tarpeeksi paksusta rautalangasta. Olen mielelläni valmis jatkamaan keskustelua, jos joku kokee jollain tavalla tämän meidän vastalauseemme edelleenkin ongelmallisena.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

17.47 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! On hyvä jatkaa tuosta edustaja Mäkelän ja perussuomalaisten vastalauseesta koskien oikeusvaltiota. Meidän on hyvä muistaa se, että Suomessakin on oikeusvaltio-ongelmia. Lakivaliokunta on tehnyt yksimielisen keskustelualoitteen keskustelusta, joka käydään marraskuun 11. päivänä, oikeusvaltion ja oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaamisesta. Lakivaliokunta on huomauttanut vuosia oikeudenhoidon — niin tuomioistuimen, syyttäjälaitoksen, oikeusavun kuin edunvalvonnan — perusrahoituksen puutteista. Me ollaan paljon puhuttu siitä, että poliiseilla on määrärahavajausta, ja hyvä, että se on luvattu hoitaa, mutta meidän oikeudenhoito ja ihmisten oikeusturva on vaarantunut siitä, että käsittelyajat ovat pitkiä, ja tähän ei ole löytynyt rahaa. Meillä on myöskin hyvin paljon määräaikaista virkoja oikeuslaitoksessa, mikä vaarantaa riippumattomuuden. Siinä mielessä Suomen tulisi myös ensin katsoa tämä oma pesä kuntoon ennen kuin käy niin kovasti hurskastelemassa maailmalla oikeusvaltioperiaatteesta. Ja kuten edustaja Mäkelä sanoi, me ehdottomasti vastustamme korruptiota, se on aivan selvä asia, ja on tosiaan harmi, että ministeri Tuppurainen ei jäänyt yksilöimään tänne tätä väitettänsä.

Edustaja Kiljunen toi esille, että me emme yksin pysty ratkaisemaan ilmastonmuutosta. Siitä huolimatta hallituksen toimet ovat sellaisia, että ajatellaan, että Suomi oikeastaan yksin ratkaisee ilmastonmuutoksen, koska me esimerkiksi teemme toimenpiteitä, jotka käyvät kansalaisen kukkarolle liikkumisen ja asumisen kallistumisena juuri niin kuin me yksin ratkaisisimme ilmastonmuutoksen. Siinä mielessä puheet ja teot ovat täydellisessä ristiriidassa.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Mitä tulee näihin keskustan kansanedustajien puheenvuoroihin, joita olen ilolla kuunnellut tänään, esimerkiksi edustaja Hoskosen ja edustaja Kulmunin, niin jotenkin tulee sellainen tunne, kuten aikaisemmin sanoin, että keskustan olisi hyvä olla hallituksessa. Toki te olette siellä, mutta ikävä, että näissä asioissa teillä ei ole riittävästi vipuvoimaa. [Toimi Kankaanniemi: Väärät henkilöt!] Edustaja Kulmuni kysyi, mitä me voisimme tehdä, jotta me voisimme vaikuttaa enemmän EU:ssa, ja tähän tuossa aikaisemmassa debatissa sanoin, että meidän tulee joskus sanoa EU:ssa ”ei”. Sanoin ministeri Tuppuraiselle, että jokainen varmaan ymmärtää, että jos käydään neuvotteluja ja toinen osapuoli aina tietää, että tuo aina lopulta antaa periksi, niin ei se ole mikään neuvottelu vaan se on teatteria. Jos me ei koskaan sanota ”ei”, niin ei sitä kunnioitusta ole. Silloin toinen osapuoli aina tietää, että periksinhan tuo antaa. En oikein ymmärrä sitä ajatusta, että ministeri Tuppurainen lähtee siitä, että ”oma kansa ensin” -ajattelu on vahingollista, koska en minä tiedä, mikä muu EU-maa meidän puoliamme siellä neuvottelupöydissä pitää, onko se sitten Italia, Ranska vai Saksa — epäilen sitä. Jokainen ymmärtää, että sopimusneuvotteluissa jokainen haluaa itsellensä parhaan mahdollisen lopputuloksen. Kompromisseja tehdään, mutta joskus myös sopimusneuvottelut kariutuvat ja vedetään käsijarru päälle.

Mitä tulee sitten tähän oikeudenmukaisuuteen ja aktiivisuuteen, niin kyllä uskon, että kansalaiset pitävät hyvinkin epäoikeudenmukaisena sitä, että meillä on yhteistä velkaa, ja jos me ajatellaan nyt sitten tämän päälle tämä sosiaalinen ilmastorahasto, jossa hyvitetään niitä maita, jotka ovat hoitaneet huonosti asiansa, ja rangaistaan niitä, jotka ovat hoitaneet hyvin asiansa, niin jokainen ymmärtää, että se ei todellakaan ole millään tavoin oikeudenmukaista vaan päinvastoin. Tämä sama linja on jatkunut jo viime kaudelta, kun tässä Pariisin ilmasopimuksen sovellutuksessa Puolalla on ihan minimaaliset vähennystavoitteet ja Suomella taas kolmanneksi korkeimmat. Vaikka me käytämme hiiltä sähköntuotannossa vajaat seitsemän prosenttia ja esimerkiksi Puola jonkun 90 prosenttia, silti päästötavoitteet ovat aivan pääläellään, eli tähän on hyvin epäoikeudenmukainen järjestelmä.

Vielä sanoisin tästä selonteosta loppuun sen, että ainahan meillä selonteissa yleensä haetaan myös riskejä ja tiekarttoja vaaran varalle, mutta en minä ainakaan oikein löydä tuolta mitään. Ei EU:ssa sitten vissiin hallituspuolueiden mielestä mitään riskejä eikä ongelmia ole. Kaikki on hyvin, [Puhemies koputtaa] ja integroidutaan vain lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.52 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossani totesin tämän digitalisaation osalta EU:n täydellisen epäonnistumisen näiden parin kolmen vuosikymmenen aikana, jolloin se on kehittynyt globaalisti voimakkaasti.

Toinen, missä EU on varsin totaalisesti epäonnistunut, on maahanmuuttopolitiikka ja rajavalvonta. EU vuoti silloin 2015 hyvin voimakkaasti ulkorajojen osalta, ja Eurooppaan, EU-alueelle, vyöryi ihmisiä hallitsemattomasti, eikä heitä pystytty mitenkään etukäteen arvioimaan, ja sitten mekin saimme Suomessa osuutemme. Toki Suomessa olisi voitu menettellä niin kuin entinen pääministeri Sipilä eräissä haastattelussa totesi, että olisi voitu panna rajat kiinni niin sanotusti. Kuusi EU-maata, Schengen-maata, pani rajansa kiinni. Sen saa tilapäisenä toimenpiteenä tehdä, mutta ne pitivät niitä kiinni. Ei se tarkoita, että olisivat rajat täysin kiinni, vaan on rajatarkastukset, ja nämä kuusi maata pitivät vuosia rajatarkastuksia yllä ehkä vastoin sitä, mikä on näiden sopimusten henki. Suomessa vain ei silloinen

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

sisäministeri Orpo halunnut asiaa hoitaa järkevällä tavalla, ja niin mentiin sitten siihen tilanteeseen ja ajaututtiin, mihin ajaututtiin. Tänäkään päivänä ei rajavalvonta EU:ssa ole kunnossa, ja kovin oudolta tuntuu se, että EU maksaa Turkille miljardeja siitä, että Turkki pitää näitä ihmisiä omalla alueellaan. Eli tämä on tietynlaista EU:n ihmiskauppaa. Tähän olisi mukava saada Suomen hallituksen kanta, onko tämäkään sellainen keino, että voidaan sitä hyvällä omallatunnolla katsoa. Rajavalvonta kuntoon ulkorajojen osalta tai sitten Suomessa sisärajojen osalta, se on ratkaisu näihin ongelmiin.

Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa maa- ja metsätalous on ohitettu parilla lauseella. [Leena Meri: Ajatella!] Näiltä arvoisilta, kunnioittamiltani keskustan edustajilta hieman kyllä peräänkuulutan nyt, kun teillä on puheenvuorotkin tulossa, miksi keskustasta on päästännyt maa- ja metsätalouden näin vähällä huomiolla tämän selonteon läpi. Me kuitenkin tiedämme, miten ankarassa koetuksessa suomalainen talonpoika on. Silloin kun Suomi liittyi unioniin, niin meillä taisi olla 100 000 viljelijää, nyt on 45 000, ja tänä vuonna varmaan käytännössä häviää tiloja, ei konkurssin kautta mutta pakkolopettamisen kautta, ehkä tuhansia, ainakin satoja. Eli tilanne on todella huolestuttava, ja me olemme tämän EU-politiikan orjia. Olisi luullut, että maataloudesta ja maaseudusta olisi täällä hieman vahvempaa viestiä. Siellä energian hinta ja ruoan hinta ovat voimakkaassa kasvussa. Voi olla, että talvella ollaan energian suhteen jopa pulassa, ja ruoan suhteenkin voi olla tiukka paikka.

Arvoisa puhemies! Vielä palaan hieman tuohon talouspuoleen siltä osin, että tässä Euroopan EU-selonteossa voisi olla myös paikka tarkastella Euroopan keskuspankin politiikkaa. Tuo historia on tietysti tuttu siitä, että Kreikka pääsi valheellisilla tiedoilla Euroopan rahaliittoon ja sen jälkeen se kaatui. Käytännössä Kreikka kaatui ja aiheutti sen, että perustettiin ensin lainajärjestelmä, sitten ERVV ja sitten EVM, joka tänä iltana täällä olevalla erillisasialla ollaan muuttamassa yhteisvastuurahastoksi, mikä on kyllä Suomen etujen vastaista erittäin vahvasti — käsittämätön esitys. EU on ylläpitänyt tätä velkakirjojen ostohjelmaa ja pitänyt sillä yllä löysää rahapolitiikkaa ja alhaisia korkoja. Tämäkin tulee tiensä päähän viimeistään lähivuosina, ja Suomen osuus myös tältä osin on [Puhemies koputtaa] erittäin iso.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi kuvasi ansiokkaasti maatalouden toimintaympäristöä. Edustaja Kiviranta on näissä maatalousasioissa ehkä ryhmämme parhaita asiantuntijoita, ellei paras. Hän ottakoon kantaa siihen asiaan yksityiskohtaisemmin, mutta omasta puolestani vastaan, että maatalouden nykyinen alennustila on minusta kansallinen häpeä. Se on jotain sellaista, että me ei tässä maassa ymmärretä sitä, että sen maataloustuotannon jatkeena on yli 300 000 työpaikkaa jalostukseen, kauppaan ja siihen kaikkeen muuhun maatalouden tuotantoketjuun liittyen ja sen takana on meidän puhdas ruokamme, joka takaa meille hyvän kansanterveyden. Valtio, joka ei huolehdi siitä, että kansalaisilla on omat eväät tallessa kaikissa olosuhteissa, ottaa valtavan riskin, ja Suomella sen riskin ottamiseen ei ole varaa. Pitäisi nyt ainakin kansanedustajien tietää meidän Suomen historia, miten olemme omat asiamme hoitaneet. Talvi- ja jatkosodan aikana Suomi taisi olla ainoa Euroopan valtio, jossa ei nälänhätää kärsitty. Toki elintarvikkeista oli pulaa, mutta kaikki pystyttiin ruokkimaan ja pystyimme pysymään hengissä ja säilytettiin kansakunnan selkäranka suorana.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Sitten, arvoisa puhemies, toinen asia: Veropohjan tiivistys kansainvälisesti on tärkeää, niin kuin tuossa selonteossa sanotaan. Minä muistan, että silloin, kun käytiin tätä eurobondikeskustelua, siellä olivat tällaiset merkittävät Suomen kansanedustajat kuten Juha Sipilä, Katri Kulmuni, nykyinen eurooppaministeri Tytti Tuppurainen, kaikki he, ankarasti sitä mieltä, että jos eurobondit tulevat, yhteisesti taatut joukkovelkakirjat, niin niistä sitten järjestetään kansanäänestys. No, sitä ei järjestetty, ja nyt sitten ollaan tekemässä yhteistä eurooppalaista verotusta, tätä common corporate tax basea elikkä yhteistä eurooppalaista yhteisöveropohjaa. Kun katson täällä salia, niin meitä kansanedustajia on kuitenkin paikalla alle kymmenen, kymmeneen sopivat kaikki kansanedustajat, vaikka käsittelemme tällä hetkellä Suomen tulevaisuuden kannalta aivan varmasti yhtä tärkeimmistä asioista. Yhtään ministeriäkään ei ole paikalla. [Toimi Kankaanniemi: Eikä vasemmistossa ketään!] — Ei ketään. — Tämä on jotain aivan käsittämätöntä.

Tämä yhteinen veropohja, mitä nyt ollaan suunnittelemassa, aiheuttaa sen, että meillä tulee eteen tilanne, jossa ylimääräinen vero tulee suomalaisten verojen päälle. Olen synkästi ihmetellyt ja monta kertaa tältä puhujakorokkeelta kysynyt, missä on meidän työväenliikkeen edustajat, jotka olisivat puolustamassa työmiehen kukkaroa, koska tämä yhteinen veropohja kun iskee suomalaiseen työntekijään ja hänen kukkaroonsa, se varmasti ohentaa sitä kukkaroa. Kun tulee veroa veron päälle, niin semmoista matemaatikkoa ei muuten tästä maasta löydy, joka pystyy sanomaan, että ei tule lisää veroja. Aivan varmasti tulee. En ole huomannut yhdenkään ammattiyhdistysliikkeen edustajan virallisessa puheenvuorossa ottavan asiaan kantaa. No meillähän on kohtapuolin, kun vähän aikaa elämme, vappu tulossa, ja toivorikkaina odotamme vappupuheenvuoroja.

Selonteossa sanotaan, että Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n yhteisen veropohjan edistämiseen — siis aktiivisesti yhteisen veropohjan edistämiseen. Kyllä on muuten aikoihin eletty. Kun me aikanaan liityttiin Euroopan unioniin ja tuli tämä eurobondikeskustelu, niin muistan kuin eilisen päivän, että tällaista ei tule, ja tässä sitä mennään.

Mitä edellisessä puheenvuorossani sanoin, niin vielä kerran toistan sen: Kun me kansanedustajina puhumme näistä asioista, olisiko vihdoin ja viimein hyvä, että kertoisimme asiat suoraan, miten ne oikeasti ovat, koska ihmiset joutuvat tämän asian kohtaamaan omassa elämässään lisääntyvinä veroina, vaikeutuvana elämänä, kasvavana työttömyytenä, huonompina palveluina? Sitten joudumme huomaamaan senkin karmean totuuden, että kun on tämä sosiaalinen ulottuvuus, mikä on tuohon selontekoon sisälle kirjoitettu, niin suomalainen perheenäiti tai -isä, joka kasvattaa lapsiaan, taikka eläkeläinen, joka myöskin maksaa hankkimistaan tuloista, eläketuloista, veroa, osallistuu italialaisen perheen veronmaksuun tai sähkölaskun maksuun tai polttoainehankintaan. Jos tällä keinoin olisimme rehellisesti sanoneet aikanaan, ehkä se vaalitulos olisi ollut silloin viime vaaleissa hieman erilainen. En ota siihen kantaa. Kansa antaa meille tuomion. Sitä nöyränä odotan, mikä se tuomio tulee olemaan, mutta sen tiedän, että jos me tällä keinoin jatkamme, kyllä minä näen pikkusen vaikeana tämän Suomen eduskunnan tulevaisuuden. Toivon, että Suomen eduskunta voi hyvin, mutta se perintö, minkä jätämme tässä talossa seuraaville edustajille, ei varmasti ole hyvä, ja pahoin pelkään, että sitten päätetään semmoisista asioista, [Puhemies koputtaa] joista ei kukaan tykkää yhtään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

18.02 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! On totta, että EU-komissiossa ei ole töissä sairaanhoitajia eikä palomiehiä, mutta EU-komissiossa hoidetaan 450 miljoonan ihmisen yhteismarkkina-alueen asioita, ja niitä siis tosiaan hoitaa pienempi joukko kuin Helsingin kaupungilla on työntekijöitä.

Mitä tulee sitten esitettyyn EU:n yhteiseen yritysveropohjaan, niin siinä ei ole kysymys siitä, että kerättäisiin uutta veroa EU:n kassaan, vaan siitä, että yhtenäistettäisiin EU-maiden yritysverotuksen laskentaperiaatteita. Jokainen maa saisi veroprosentit päättää aivan itse, mutta laskentaperiaate yhtenäistettäisiin. Tällä vaikeutettaisiin kansainvälisten suuryritysten harjoittamaa veronkiertoa. Joitakin vuosia sitten EU-komissio arvioi, että veronkierto ja verokikkailu, joissa hyödynnetään muun muassa EU-maiden kansallisten verojärjestelmien välisiä eroja, vähentävät kokonaisuutena EU-alueen verotuloja noin 1 000 miljardilla eurolla vuodessa, mikä on enemmän kuin esimerkiksi EU-maiden yhteiset, yhteensasketut terveydenhuoltobudjetit. Jos tätä veronkiertoa, jota harjoittavat siis kaikkein rikkaimmat yksilöt ja kaikkein suurimmat yritykset, edes vähän pystytään suitsimaan, niin sehän nimenomaan mahdollistaa sen, että pieni- ja keskituloisten ihmisten verotusta pystytään alentamaan.

Mitä tulee sitten oikeusvaltioperiaatteen, on täysin mahdollista, että on syytä puuttua muidenkin EU-jäsenmaiden kuin Puolan ja Unkarin oikeusvaltio-ongelmiin. Nythän osa tätä järjestelmää, jota Suomi myös silloisena EU-puheenjohtajamaana oli aktiivisesti ajamassa, on se, että kaikkien jäsenvaltioiden, myös Suomen, kanssa käydään tällaisia oikeusvaltiodialogeja. Suuri valiokuntakin on tällaisen keskustelun käynyt sen asianomaisen EU-elimien kanssa, jonka nimeä en nyt muista. Tosiaan on täysin mahdollista, että tässä katseet kohdistuvat myöskin muihin maihin kuin Puolaan ja Unkariin.

Mutta mitä tulee sitten perussuomalaisten jättämään eriävään mielipiteeseen... [Toimi Kankaanniemi: Kyllä se tarkastelun ansaitsee!] — Ja nyt, arvoisa puhemies, minun täytyy vissiin siirtyä tuonne pönttöön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin on. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Niin, tosiasia on se, että perussuomalaiset ainoana ryhmänä jättivät suuressa valiokunnassa eriävän mielipiteen tästä oikeusvaltioperiaatteen sitomisesta EU:n monimuotoiseen rahoituskehikseen. Olette vastustaneet sitä, mutta mitään todellista vaihtoehtoa ette ole esittäneet tilalle, vaikka erinäisissä muissa yhteyksissä kyllä kovasti pidätte ääntä sääntöjen rikkomisesta.

Sitten vielä viimeinen pointtini: Onko päätetty EU:n yhteisestä velanotosta, uudesta, niin kuin tässä keskustelussa on monesti jo väitetty? No ei ole. Puheenvuoroja on käytetty, aivan niin kuin suomalaisessakin keskustelussa käytetään puheenvuoroja. Tässäkin keskustelussa perussuomalaiset ovat arvostelleet Emua, rahaliittoa ja yhteisvaluutta euroa sellaisin sanakääntein, että joku voisi Suomen ulkopuolella vetää sellaisen johtopäätöksen, että Suomi harkitsee eroa eurosta. Me kuitenkin Suomessa tiedämme, että tällaista näkymää ei todellakaan ole. Aivan vastaavasti poliittisia puheenvuoroja käytetään kaikissa Euroopan maissa, ja näin kuuluu ollakin. Se, että on tehty päätös tästä elvytyspaketista, ei mitenkään helpota päätöksentekoa, jos joskus tulisi tilanne, jossa haluttaisiin tehdä jotain vastaavaa. Perussopimuksessa on selkeät ehdot, milloin tällainen päätös voidaan tehdä, ja se on tehtävä kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä, jos tällainen tilanne tulee. Mehän emme tiedä, tuleeko sellainen tilanne koskaan. Kukaan ei voi taata, [Puhemies

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

koputtaa] ettei se koskaan tule, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta päätöksenteko edellyttää silloinkin yksimielisyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

18.08 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä illan suuri oikeusvaltiokeskustelu nyt ehkä hieman lässähti siihen, kun asian esille nostanut ministeri Tuppurainen poistui paikalta. En tiedä, haluaako oikeusministeri Henriksson sitten lähteä kylmiltään tähän debattiin mukaan. Edustaja Hassin puheenvuorossa arvosteltiin perussuomalaisten vaihtoehtoa vaihtoehdon puutteesta, mutta se vaihtoehtohan esitettiin juurikin siinä eriävässä mielipiteessä, eli puututaan korruptioon ja varojen väärinkäyttöön mutta ei politisoida oikeusvaltiokäsitettä sillä tavoin, että nostetaan tikun nokkaan kaksi maata, jotka ovat eri mieltä EU:n eliitin kanssa asioista, ja jätetään muut oikeusvaltio-ongelmat tällaisten kahdenkeskisten dialogien varaan, joista ei sanktiotoimenpiteitä niihin kohdisteta.

Tämä oikeusvaltiokeskustelu on ehkä hieman sivujuonne siinä, että jäimme vaille vastausta tähän ennakkovaikuttamisen puutteeseen näiden EU:n talouskurisääntöjen suhteen. En itse ainakaan kuullut ministerin millään tavalla ottavan kantaa siihen, annetaanko eduskunnalle jo valmisteluvaiheessa mahdollisuus vaikuttaa komission esityksiin näistä sosiaalisista paketeista sun muista. Täällä esitettiin perusteltua kritiikkiä sille, että eihän niihin komission esityksiin enää, kun ne on tehty, pysty käytännössä vaikuttamaan. Eihän komissio oikeasti, me kaikki tiedämme sen, tee esityksiään ilman, että niillä on takanaan riittävä tuki isojen jäsenmaiden keskuudessa ja ne tullaan viemään läpi. Jos niihin esityksiin jotain muutoksia voidaan tehdä, ne ovat hyvin pieniä, kosmeettisia, saattavat sisältää suuren poliittisen hinnan. On ladattu komission esitykseen liikaa arvovaltaa, että se rakenteellisesti ja kokonaisvaltaisesti enää muuttuisi tekemisensä jälkeen. Silloin on myöhäistä vaikuttaa, mutta hallitus ei meille suostu kertomaan, annetaanko eduskunnalle mahdollisuus tähän vaikuttamistyöhön. Vaikuttaa, että hallituksella itselläänkin vallitsee asiasta erimielisyys, koska pääministerin ja valtiovarainministerin lausunnot ovat hyvin erilaisia.

Me myös tiedämme sen, että politiikan kielessä sana ”kriittinen” sisältää voimakkaan negatiivisen arvolatauksen. Joidenkin asioiden suhteen voi olla kriittinen, esimerkiksi maahanmuuton. Kukaan ei vastusta kaikkea maahanmuuttoa, mutta jokainen vastustaa jotain maahanmuuttoa, kun taas tällaisessa EU-paketissa joko ollaan tai siinä ei olla, ei voi olla kriittinen. Kriittinen tarkoittaa loppupeleissä ”kyllä”. Täytyy sanoa ”ei”.

Tässä EU-selonteossa ei katsota mielestäni tässä mielessä tarpeeksi eteenpäin. Useimmat puolueet tässä salissa ovat sitä mieltä, että joskus on liikaa liittovaltiota, joskus on liikaa yhteisvastuuta, joskus on liikaa integraatiota, mutta mikä on se kohta, mikä on liikaa? Missä kohtaa sanotaan ”ei”? Hallitus on kriittinen sosiaalisen rahaston suhteen, mutta sanooko se sille ”ei”? Se asia ei ilmene tästä selonteosta, mikä on liikaa EU:ta, missä kohtaa tulee vastaan pysäkki, josta emme halua enää jatkaa.

On myös niin, että ei EU:ta pidä syyttää siitä, mikä ei ole EU:n syytä. Jos me itse hoidamme omat asiamme huonosti EU-vaikuttamisen suhteen, niin ei siitä EU:ta pidä syyttää. Hyvänä esimerkkinä vaikka tämä turveasia, josta tässä keskusteltiin jonkin aikaa sitten. Suomi itse teki sellaisen päätöksen, että turve ei ole uusiutuva, ja se taisi vielä ratketa arvallakin. Ei se ole EU:n syytä. Muistaakseni se kalakukkuviokan ei ollut EU:n syytä, vaan suomalaiset itse olivat määritelleet sen jonkinlaiseksi, ja sitten EU valvoi sen määräyksen toteutumista. Tällaisista lillukanvarsista pitäisi päästä tähän kokonaisvaltaiseen

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

keskusteluun siitä, mikä on se linja, millä me tässä asiassa etenemme, ja mikä on liikaa EU:ta, koska kyllä sellainenkin piste varmaan tulee eteen. Vai tunnustautuuko joku tässä salissa nyt täysin liittovaltion kannattajaksi?

Itse olen tuolla EU:n tulevaisuuskonferenssissa kuunnellut monenlaisia puheenvuoroja — olen siellä yhtenä Suomen eduskunnan edustajista — ja siellä esitetään sellaisia puheenvuoroja, että pitäisi olla ylikansalliset vaalilistat, pitäisi olla ihan täysi liittovaltio, EU-parlamentin pitäisi pystyä tekemään sitovaa lainsäädäntöä, mikä tarkoittaisi liittovaltiota. Tällaisia puheenvuoroja siellä kyllä esitetään, mutta onko Suomen eduskunnassa sellaisia edustajia, jotka avoimesti myöntävät olevansa tällä kannalla, kehtaavat tulla sanomaan näin? Tähän mennessä näitä puheenvuoroja ei ole juurikaan kuulunut. Jonkinlainen viikunanlehti halutaan häveliäisyssyistä laittaa tämän ajatuksen eteen, ainakin jos sellainen ajatus mielessä liikkuu, mutta missä on tämä kokonaisuus? Missä kohtaa menee raja?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

18.12 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme käyneet monipolvista keskustelua EU-selonteon pohjalta. Yksi tärkeä näkökulma EU:n kehittämiseen on ollut vähemmällä huomiolla — keskityn siihen. Se on yhteinen koulutuspolitiikka.

Euroopan unionin perustana ovat yleisesti määritellyt arvot, joita ovat vapaus, demokratia, oikeusvaltio, tasa-arvo sekä perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Nämä yhteiset arvot lepäävät laadukkaan ja tasa-arvoisen koulutuksen ja sivistyksen päällä. Euroopan unioni on ja sen tulee olla vahvasti sivistyksellinen projekti. Koulutuksen laadun takaamisen tulee siksikin olla asialistalla riittävän korkealla. Koulutusta ei voi ottaa saavutettuna etuna, vaan sen eteen on tehtävä jatkuvasti töitä.

Arvoisa puhemies! Koulutus on tärkeä elementti EU:n tulevaisuutta ajatellen. Valtioneuvoston selonteossa todetaan aivan oikein, että eurooppalaisten osaamistason vahvistaminen, koulutuksellisen tasa-arvon lisääminen ja jatkuvan oppimisen tukeminen tulee nostaa keskeiseksi EU-yhteistyön tavoitteeksi. Selonteossa määritellään, että EU:n strategiseksi tavoitteeksi tulee ottaa eurooppalaisen koulutuksen nostaminen maailman parhaaksi. Kilpailu maailmalla kovenee koko ajan, osaajia tarvitaan yhä enemmän. Meilläkin on osaajapula eri puolilla maata. Osaajapula, tekijäpula, alkaa olla kasvun esteenä. Tarvitaan korkeaa koulutusta ja liikkuvaa työvoimaa. Kuten selonteko huomioi, laadukas koulutus on edellytys sille, että EU:n kilpailukyky vahvistuu ja vihreä siirtymä ja digitalisaatio etenevät. EU ei siis pärjää ilman maailman laadukkainta koulutusta, Suomi ei pärjää ilman maailman laadukkainta koulutusta. EU:n tehtävänä on osaltaan varmistaa, että Eurooppa pysyy mukana kilpailussa. Silloin hyötyjänä on myös Suomi. Siksi on erittäin tärkeää, että EU:n tasolla edistetään yhteisiä koulutuspoliittisia päämääriä.

Arvoisa puhemies! Selonteossa tuodaan esiin Erasmus+-ohjelma ja sen täysimääräinen hyödyntäminen koulutuksen, osaamisen ja liikkuvuuden edistämiseksi. EU on sitoutunut yhteisen koulutusalueen luomiseksi vuoteen 2025 mennessä. Jäsenmaiden koulutusjärjestelmien yhteentoimivuutta on parannettava ja liikkuvuuden ja yhteistyön esteitä poistettava. Kokonaan oma mahdollisuutensa on lisäksi digitalisaation tuoma mahdollisuus koulutuksessa. Digitalisaatio muuttaa koko yhteiskuntaa, myös koulutusta. Selonteossa huomioidaan, miten EU-tasolla voitaisiin tehdä yhteistyötä esimerkiksi tekoälyn hyödyntämisessä opetuksessa ja oppimisessa. Lisäksi tarvitaan laadukkaita koulutuksen viejämaita. Suomessa on osaamista, teknologiaa, mahdollisuus vaikuttaa.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Huolehditään siitä, että kaiken muun lisäksi koulutus säilyy keskeisenä tekijänä EU:n kehittämisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.17 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä peräänkuulutettiin vaihtoehtoa, ja totean, että ainakin omasta mielestäni meille löytyy hyviäkin vaihtoehtoisia kehityslinjoja Euroopan unionille, joka on muuttumassa tai on jo liittovaltio. Nykyinen presidentti Niinistö jo vuonna 2011 totesi, että EU:ssa yhteisvastuu on jo pidemmällä kuin Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain osavaltioiden välillä. Taloudellinen sidonnaisuus oli siis Euroopassa jo silloin suurempi, ja se on vain pahentunut koko ajan, ja koko ajan myös vielä huonompaan suuntaan menee. Eli meidän pitää kehittää Euroopan unionia itsenäisten valtioiden yhteiseksi, talousalueeksi, kauppa-alueeksi, sisämarkkina-alueeksi — mitä nimeä nyt halutaankin käyttää — ja sille kevyt mutta toimiva organisaatio, ei tällaista byrokraattista vallankeskitystä, mikä nyt on ja paisuu ja tuo monenlaisia ongelmia. Tähän rinnalle, sisämarkkinoiden rinnalle, voidaan ottaa sitten yhdessä hoidettavaksi erilaisia asioita, jotka edellyttävät yli rajojen menevää yhteistyötä. Ympäristökysymyksissä varmasti on tämäntyyppisiä, ja varmaan näissä maahanmuuttokysymyksissäkin.

Meillä on kohtuullisen hyvin toimiva Euroopan neuvosto ja Etyj, sitten on laajempia, WTO ja YK, jotka ovat valtioiden välisiä järjestöjä, eivät mitään vallan keskittämisiä, joissa sitten jotkut määräävät toisten yli ja joissa etsitään vikoja naapurin hallinnosta ja väitetään kaikenlaisia kansan valitsemien päättäjien epädemokraattisuuksia. Kun päästäisiin ihan aitoon yhteistyöhön Euroopassa taloudellisesti ja näissä tärkeissä asioissa — ja sellaisessa muodossa, johon voisivat tulla mukaan myös ne eurooppalaiset valtiot, jotka eivät nyt siinä mukana ole, esimerkiksi Venäjäkin pitkällä aikavälillä voisi olla tässä mukana — se olisi koko Euroopan etu. Vain sellaisella järjestelmällä me pystymme Euroopassa käymään todellista dialogia ja vaikuttamaan niin Kiinan suhteen kuin Yhdysvaltain suhteen ja muualle globaalisti.

Tämä järjestelmä, joka meillä on, joka ontuu joka nurkasta ja tukehtuu byrokratiaansa, ei tule pysymään pystyssä. Sama kohtalo on todennäköisesti Euroopan keskuspankillä, talous- ja rahaliitolla. Se voi minä päivänä tahansa lauetä. Ja edustaja Hassi kun kyseli, että haluammeko me [Puhemies: Kiitoksia!] Euroopan keskuspankista eroamista, talousalueesta ja rahaliitosta eroamista, niin totean, että me haluamme, että siihen valmistaudutaan. Tehdään suunnitelma, [Puhemies huomauttaa ajasta] miten tapahtuu, jos näin kuitenkin käy, niin kuin näyttää käyvän.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2021 vp

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu avataan. — Ministeri Henriksson, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.20 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, värderade talman! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annettuun lakiin lisätään säännökset asianhallintajärjestelmän käytöstä perittävistä käyttömaksusta. Käyttömaksu perittäisiin asianhallintajärjestelmää käyttäviltä konkurssipesiltä ja yrityssaneerauksen kohteena olevilta velallisilta.

Värderade talman! I regeringens proposition föreslås det ändringar till lagen om ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden, så att det till lagen fogas bestämmelser om en användaravgift. Det föreslås att konkursbon och gäldenärer som är föremål för företagssanering betalar en avgift för användningen av systemet. Avgiften är viktig för att finansiera kostnaderna för systemets användning och förvaltning.

Ehdotus uudesta käyttömaksusta liittyy konkurssiasiamiehen käynnissä olevaan tietojärjestelmäprojektiin, jossa otetaan käyttöön uudistettu asianhallintajärjestelmä Kosti. Järjestelmällä on kaksi pääasiallista käyttötarkoitusta: Ensinnäkin tarkoituksena on välittää konkurssiasiamiehelle tietoa konkurssihallinnon ja saneerausmenettelyn valvomiseksi. Järjestelmän toisen osan tarkoituksena on, että sen välityksellä pesänhoitajat ja -selvittäjät sekä velkojat voivat toimittaa toisilleen sekä velalliselle menettelyihin liittyviä asiakirjoja, joita konkurssiasiamies ei tehtäviensä hoitamisessa tarvitse.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Kosti-järjestelmää käyttäviltä konkurssipesiltä ja yrityssaneerausvelallisilta perittäisiin vuoden 2023 alusta lukien käyttömaksu. Kyse olisi kertaluonteisesta maksusta, ja sen määrä olisi 230 euroa. Konkurssiasiamies perisi maksun konkurssipesältä sen jälkeen, kun tuomioistuin on vahvistanut jakoluettelon, ja yrityssaneerausvelalliselta sen jälkeen, kun tuomioistuin on vahvistanut saneerausohjelman. Täten käyttömaksu kohdennetaan vain sellaisiin konkurssipesiin ja saneerausvelallisiin, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa maksu.

Tavoitteena on, että käyttömaksutuloina pystyttäisiin kattamaan puolet Kosti-järjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannuksista sekä käyttömaksun laskuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Maksulla rahoitettaisiin se osuus kustannuksista, joka aiheutuu konkurssi- ja yrityssaneerausmenettelyiden asianosaisia palvelevasta osiosta. Arvioitu valtion vuosittainen käyttömaksutulokertymä olisi noin 160 000 euroa.

Uudistetulla asianhallintajärjestelmällä on tarkoitus tuottaa sen käyttäjille taloudellista säästöä työmenetelmien kehittymisen ja sähköisen palvelualustan avulla. Tavoitteena on, että uudistetun järjestelmän käytön myötä konkurssipesän hoitajan ja yrityssaneerausmenettelyn selvittäjän hallinnollinen työ tehostuu ja menettelyiden kustannukset pienenevät.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Tämä on myös velallisen näkökulmasta hyvä asia. On arvioitu, että tehokkuuden lisäys ja sen vaikutus menettelyn kuluihin ovat suurempia kuin perittävä käyttömaksu.

Lain ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2023 alusta, jolloin uudistettu asianhallintajärjestelmä on täysimääräisesti käytössä ja valmius käyttömaksun laskuttamiseen on ehditty luoda. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

18.24 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni.

Arvoisa puhemies! Tämä ministerin esittelemä asianhallintajärjestelmä kuulostaa erittäin järkevältä hankkeelta. Varmasti näin on, että alkuvaiheessa nämä perustamiskustannukset tulevat olemaan ehdottomasti suurempia kuin kenties ne perittävät maksut, mutta varmaan sitten aikaa myöten tämäkin järjestelmä asioitten sujuvuuden kannalta maksaa itse itsensä takaisin. Eli tälle täysi tuki.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta

Hallituksen esitys HE 179/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskusteluun. — Ministeri Henriksson, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.25 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Oikeusministeriössä on johdollani valmisteltu esitys uudeksi laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävienjaosta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että lakiin sisällytetään nykyistä kattavammat säännökset ylimpien laillisuusvalvojen tehtävienjaon perusteista. Tämä on tarpeen, sillä yhteiskunta ja oikeusjärjestys ovat monilta osin kehittyneet siitä, kun nykyinen tehtävienjakolaki tuli voimaan noin 30 vuotta sitten. Tämä on osaltaan heijastunut ylimmälle laillisuusvalvon-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

nalle asetettaviin vaatimuksiin. Ylimmät laillisuusvalvojamme ovat oikeusvaltiomme tärkeimpiä viranomaisia. Hallitus haluaa luoda heille paremmat olosuhteet tehdä valvontatyötään selkeyttämällä heidän välistään työnjakoa. Toimiva laillisuusvalvonta tukee vakaan oikeusvaltion kehittämistä ja ylläpitämistä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtävienjakoa, joka vastaisi aiempaa paremmin laillisuusvalvojien perustuslaissa ja muussa lainsäädännössä säädettyjä erityistehtäviä sekä kansainvälisistä sopimuksista johtuvia erikoistumisaloja. Pääpiirteissään tarkoituksena on, että oikeusasiamiehelle ohjautuisivat aikaisempaa laajemmin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen valvontaa koskevat asiat yksilötasolla ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kohdalla. Oikeuskanslerin tekemän laillisuusvalvonnan painopiste suuntautuisi puolestaan selvemmin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen rakenteellisten ja järjestelmätasoisien kysymysten tarkasteluun. Käytännössä kantelujen ohjautuminen ylimmille laillisuusvalvoille on kehittynyt nyt ehdotettua tehtävienjakoa vastaavaan suuntaan.

Värderade talman! Regeringen föreslår en uppgiftsfördelning som bättre motsvarar laglighetsövervakarnas specialuppgifter enligt grundlagen och annan lagstiftning, deras specialområden enligt internationella överenskommelser och deras faktiska specialområden. Syftet med ändringarna är att minska överlappande arbete och öka de anställdas möjligheter till specialisering. Detta innebär att den högsta laglighetskontrollen allt mer bygger på bästa möjliga sakkunskap och således främjar en högkvalitativ laglighetskontroll.

Arvoisa puhemies! Lakiin kirjattaisiin myös uusia tehtävienjakoperusteita, jotka liittyvät tiettyjen laajojen teemojen valvontaan. Näitä olisivat esimerkiksi hallinnon automatisointiin kohdistuva ja terveellisen ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvä laillisuusvalvonta. Kummankaan laillisuusvalvojan toimivaltaan ei ehdoteta rajoituksia. Tämä merkitsee, että kummallekin laillisuusvalvojalle voi kannella entiseen tapaan ja laillisuusvalvojat huolehtivat viran puolesta työnjaon toteutumisesta. Näin varmistamme, että kantelut ohjautuvat oikealle taholle. Uuden tehtävienjaon tarkoitus on vähentää laillisuusvalvojien päällekkäistä työtä. Käytännössä uudistus merkitsisi, että noin 5 prosenttia oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen yhteenlasketusta asiamäärästä kohdentuisi nykyisestä käytännöstä poikkeavalla tavalla. Tämä vaikuttaisi erityisesti eduskunnan oikeusasiamieheen, jolle arvioidaan siirtyvän noin 400—500 nykyisin oikeuskanslerin käsittelemää asiaa. Tästä johtuen Oikeusasiamiehen kanslian esittelijäresursseihin ehdotetaan kolmen henkilötyövuoden lisäämistä.

Esitys sai lausunnonantajilta laajaa kannatusta. Nykyaikaisessa laillisuusvalvonnassa on yhä tärkeämpää kyetä jo varhaisessa vaiheessa havaitsemaan kehityssuuntia, jotka saattaisivat vaarantaa viranomaisten toiminnan ja julkisten tehtävien hoidon lainmukaisuutta erityisesti perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Ehdotetut tehtävienjakoperusteet korostaisivat ennakoivan laillisuusvalvonnan merkitystä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2022. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.29 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Esitys on varmasti ihan näin äkkiä kuultuna oikein hyvä, mutta palaisin hieman semmoiseen asiaan, että kun olin viime kaudella puheenjohtajana tuolla valtiovarainvaliokunnan jaostossa, jossa käsiteltiin oikeusministeriön hallinnonalan budjetti, silloin panimme maininnan — emme tosin kyllä mitään pontta — siitä, että täällä teidän budjettinne 25.01.03.-kohdassa on oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot. Täällä on sitten lueteltuina ja perusteltuina nämä erilaiset toimijat eli lapsiasiainvaltuutettu, tasa-arvovaltuutettu, yhdenvertaisuusvaltuutettu, vanhusasiainvaltuutettu, sitten vielä tietosuojavaltuutettu ja tiedusteluvalvontavaltuutettu. Eli näitä on nyt hurjan paljon, ja kaikilla on tietysti oma sektorinsa, mutta me panimme sinne valiokunnan mietintöön sellaisen toivomuksen, että ministeriö valmistelisi tai ainakin selvittäisi, voitaisiinko nämä kaikki koota ikään kuin yhteen ”oikeusturvakeskukseksi” tai tällaiseksi, jolloin jos ne olisivat yhdessä, ne voisivat käyttää samoja palveluja ja ehkä joustavasti myös henkilökuntaa, ainakin sitä tukihenkilöstöä, ja tietojärjestelmiä ja voisi tulla monia muita tällaisia synergiaetuja. Sitten toisaalta ihmisillä, asiakkailta, olisi aika selkeä malli siitä, mistä sen avun taikka tiedon saisi erilaisissa asioissa. Mielestäni tämä kannattaisi selvittää, ja kysynkin: onko ministeri paneutunut tähän asiaan, ja miten näette, voitaisiinko näin menetellä?

Ja tietysti, jos vielä pitemmälle ajattelee, niin nämä kaikki erilaiset asiamiehet voitaisiin koota Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen niin, että ne olisivat suoraan eduskunnan alaisia ja raportoisivat tänne, suoraan eduskunnalle, ja tällä lailla ehkä voisi vielä sitä toimintaa tehostaa ja selkiyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

18.32 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä ylimpien laillisuusvalvojen työnjako ja myöskin sitten tehtävienjako, mahdollinen päällekkäisyys, on varmasti syytä selvittää ja viedä eteenpäin tällä tavoin kuin ministeri täällä esitteli. Kun tuossa eduskunta on kuullut sekä oikeuskanslerin että oikeusasiamiehen kertomuksia, niin siellä ovat tietysti nyt viime vuodelta, edelliseltä vuodelta, korostuneet nämä koronatapaukset ja niitten haasteet esimerkiksi lainsäädäntötyölle. Voi hyvin kuvitella, että siellä on aika paljon siihen liittyvää, melko hankalaakin taustaselvittelyä, kun ottaa huomioon, että nämä tilanteet ovat olleet sellaisia, joita meillä ei aikaisemmin ole ollut.

Tietysti tuo määrä, 5 prosenttia, kuulostaa siltä, että se on kohtuullisen pieni, mutta kun ministeri täällä totesi tuon määrän, mikä sitten kuitenkin siirtyy tuonne Oikeusasiamiehen kansliaan, niin se kuulosti kyllä sitten taas varsin suurelta, eli varmasti tämä esittelijöitten määrän lisääminen on tässä yhteydessä perusteltua. Ehkä myöskin se sellainen tiedottaminen nettisivuilla kansalaisille, koska aika paljon tulee niitä kansalaisten yhteydenottoja, joissa he ovat vähän hämmentyneitä, eivät oikein tiedä, kehen pitäisi ottaa yhteyttä. Miten sen selittää, miksi se ei ole oikeuskansleri, johon pitäisi ottaa yhteyttä, miksi se on oikeusasiamies, johon on otettava yhteyttä? Nämä ovat varmaan sellaisia asioita, joissa tätä työnjakoa voisi ihan kansalaisillekin vielä enemmän avata.

Tämä kuulostaa juurikin hyvin sellaiselta loogiselta ajatukselta, että silloin, kun puhutaan näistä yksilöön liittyvistä perus- ja ihmisoikeusasioista, ollaan oikeusasiamiehen kanssa tekemisistä, ja kun puhutaan rakenteista, niin silloin oikeuskanslerin. Kiitoksia ministerille.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Meillä on käsittelyssä siis valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävienjako, ja nyt jos ministerillä on vastaus edustaja Kankaanniemelle lyhyesti, niin olkaa hyvä, lyhyesti.

18.34 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Joo, asiaa on selvitetty, ja se on myös jatkovalmistelussa. Niin kuin edustajat varmasti tietävät, vanhusasiavaltuutetun virka on perustettu, ja se tulee Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon. Tarkoituksena olisi edetä sitten niin, että näillä olisi synergiahyötyjä toisistaan tulevaisuudessa. Palataan sitten siihen, miten tämä käytännössä tehdään.

Nämä meidän ylimmät laillisuusvalvojat toimivat itsenäisesti, ja itse olen hyvin tyytyväinen siihen, että meillä on tämä esitys täällä käsittelyssä tänään. Se selkiyttää niitten tehtävienjakoa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 180/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Henriksson. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.35 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Eduskunnalle on toimitettu kuluttajansuojalain muuttamista koskeva hallituksen esitys. Esityksellä vahvistetaan kuluttajansuojaa, ja sen tarkoitus on kahden kuluttajansuojaa koskevan EU-direktiivin kansallinen täytäntöönpano.

Värderade talman! Regeringen föreslår ändringar i konsumentskyddslagen vars syfte är att förbättra skyddet för konsumenter. Det här görs genom att nationellt implementera två EU-direktiv. Det föreslås bland annat särskilda bestämmelser om köp av varor med digitala element, till exempel bestämmelser om säljarens skyldighet att ansvara för nödvändiga säkerhetsuppdateringar.

Ensinnäkin ehdotetaan, että EU:n tavarankauppadirektiivin johdosta lakiin lisättäisiin erityissäännöksiä digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankaupasta. Esimerkkinä voidaan mainita myyjälle asetettava velvollisuus huolehtia tarvittavista turvapäivityksistä. Erilaiset älytavarat ovat yleistyneet merkittävästi viime vuosina, ja on tärkeää, että myös lainsäädännössä huomioidaan tällaisiin tavaroihin liittyvät erityispiirteet.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Tavarán virhettä ja sen seurauksia koskevaan sääntelyyn ehdotetaan myös tärkeitä muutoksia. Konkreettinen muutos olisi, että virheen oletettaisiin olleen tavarassa jo luovutus-
hetkellä, jos virhe ilmenee vuoden kuluessa siitä, kun kuluttaja on saanut tavarán. Näin ei
kuitenkaan olisi esimerkiksi silloin, jos osoitetaan, että kuluttaja on aiheuttanut virheen tai
tavarán normaali kestoikä on alle vuosi. Uudistus parantaa kuluttajan asemaa, sillä nykyi-
sin vastaava aika on kuusi kuukautta. Kuluttaja saisi myös lähtökohtaisesti valita, vaatiiko
tämä virhetilanteessa virheellisen tavarán korjaamista vai tavarán vaihtamista virheettö-
mään.

On kuitenkin syytä korostaa, että jatkossakaan myyjä ei ole velvollinen oikaisemaan vir-
hettä ostajan vaatimalla tavalla, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheu-
tuksi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Myyjän virhevastuun keston ehdotetaan säilyvän
ennallaan niin, että virhevastuu määräytyy tavarán oletetun käyttöiän perusteella ja rajau-
tuu viime kädessä yleisen vanhentumisaajan perusteella.

Suomessa kuluttajansuoja olisi siis tältä osin jatkossakin parempi kuin mitä direktiivis-
sä edellytetään. Kyseinen optio oli Suomelle hyvin tärkeä direktiivin neuvotteluvaiheessa,
ja on hienoa, että tässä onnistuttiin menestyksekkäästi.

Tämän lisäksi EU:n digisopimusdirektiivin johdosta kuluttajansuojalakiin esitetään uu-
sia säännöksiä, jotka koskevat muun muassa digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamis-
ta, virhettä ja sen seurauksia. Tällä hetkellä Suomen lainsäädäntöön ei sisälly erityisiä
säännöksiä digitaalisen sisällön tai palvelun viivästyksestä ja virheistä. Tätä uutta säänte-
lyä sovellettaisiin esimerkiksi ohjelmistoja, videotiedostoja, digitaalisia pelejä ja pilvipal-
veluja koskeviin sopimuksiin. Sääntely tulisi sovellettavaksi paitsi sopimuksiin, joiden no-
jalla kuluttaja on sitoutunut maksamaan palvelusta kauppahintaa, myös sopimuksiin, joi-
den nojalla kuluttaja on sitoutunut luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja
kauppahinnan sijaan. Viimeksi mainitulta osin muutos olisi periaatteellisesti merkittävä,
sillä olemassa olevia kuluttajansuojalain viivästys- ja virhevastuusäännöksiä ei ole sovel-
lettu edes analogisesti tällaisiin sopimuksiin.

Muutosten ehdotetaan tulevan voimaan ensi vuoden alusta alkaen, jolloin direktiivejä on
ryhdyttävä soveltamaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 181/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjär-
jestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokun-
taan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan ai-
kataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu on auki. Ministeri
Henriksson, esittelypuheenvuoro. Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Keskustelu

18.40 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Meillä on käsiteltävänä nyt esitys vaalilain muuttamisesta, jonka myötä vaaleissa toimitettaisiin laitosäänestys Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavissa yksiköissä. Laitosäänestyksessä voisivat äänestää näissä varuskunnissa ja yksiköissä varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat äänioikeutetut.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi vaalilakiin kolme muuta, teknisempää muutosta, joista ensimmäinen koskisi kahden vuonna 2017 voimaan tulleen kuntajaon muutoksen kirjaamista vaalipiirijakoon, toinen vaaliasiamiesten kieltoa toimia kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä aluevaaleissa sekä kolmas aluevaaleista johtuvaa teknistä lisäystä.

Julkisen vallan tehtävänä on perustuslain mukaan edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Nyt käsiteltävän esityksen tavoitteena on edistää varusmiesten äänestysmahdollisuuksien tosiasiallista toteutumista. Tutkimusten mukaan nuorten äänestysaktiivisuus on muita ikäryhmiä heikompaa ja varusmiesten äänestysmahdollisuuksien parantaminen tuomalla äänestysmahdollisuus heidän luokseen on yksi konkreettinen keino purkaa mahdollisia äänestämiseen liittyviä kynnyksiä.

Värderade talman! Enligt grundlagen ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Syftet med det föreslagna lagförslaget är att säkerställa att värnpliktiga på ett enklare och smidigare sätt kan rösta genom att möjliggöra anstaltsröstning i Försvarsmaktens garnisoner med truppförband som ger utbildning för beväringar och i de av Gränsbevakningsväsendets enheter som ger utbildning för beväringar.

Laitosäänestys varuskunnissa ja Rajavartiolaitoksen yksiköissä on ehditty toteuttaa jo kertaalleen tämän vuoden kuntavaaleissa, jolloin laitosäänestys toimitettiin covid-19-pandemiasta johtuen vaalilain väliaikaisen muutoksen pohjalta. Tuolloin laitosäänestys saatiin toteutettua varuskuntien, Rajavartiolaitoksen yksiköiden ja kuntien hyvällä yhteistyöllä tiukasta aikataulusta huolimatta. Nyt esitetyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1.1.2022, jotta ne olisivat voimassa tammi-kuussa 2022 toimitettavissa aluevaaleissa. — Kiitoksia, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

18.43 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kun täällä eduskunnassa tuota väliaikaista vaalilain muutosta silloin keskusteltiin lähetekeskustelussa, niin tämä sai kyllä hyvin hyvän vastaanoton, ja siinä mielessä on tärkeää, että tässä tulee tämä vaalilain muutos. Katson, että erityisesti kun kysymys on nuoresta ikäluokasta, joka on suorittamassa asevelvollisuutta, niin on todella tärkeää, että heitä myöskin rohkaistaan käyttämään kansalaisoi-keuksiaan, ja siinä mielessä hienoa, että tätä kautta toivon mukaan kenties saataisiin myös-kin sitä äänestysaktiivisuutta nuorten parissa nostettua. Voisi sanoa, että erittäin hyvä, että

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

tietyllä tavalla koronan ikään kuin ”pakottamana” tällainenkin lainsäädäntömuutos sitten tuli eteen.

Toisena asiana haluaisin nostaa esille nämä aluevaaleihin liittyvät, sinällensä tekniset asiat. Kaiken kaikkiaan, kun aluevaali nyt nousee esille, täytyy vain todeta se, että varsinainen haaste meillä on kyllä se, miten tammikuussa saamme ihmiset aktivoitua urnille. Yksi syy, mihin olen nyt törmännyt puoluejohtajana, kun olen ehdokkaita rekrytoinut, on se, että kyllä aika monet katsovat, että tavallaan tämä vaaliasetelma, jossa monissa vaali-piireissä eli näillä hyvinvointialueilla se keskustaupungin äänimäärä tulee olemaan yli puolet koko alueella annettavista äänimääristä, etukäteen lannistaa jo monia pienten kuntien ehdokkaita ja ehdokkaiksi aikovia. Sitten kun puhutaan palveluverkosta ja siihen tehtävistä päätöksistä, niin ihan esitän ja ehdotan tässä ministerille harkittavaksi, pitäisikö lähteä valmistelemaan esimerkiksi jonkinlaista äänimäärän rajoitinta tai vastaavaa. Jos meillä on sellainen tilanne, että esimerkiksi vaikka 59 valtuutetun joukossa meillä alkaa olla 50 valtuutettua jostakin isosta kaupungista, niin aika lailla kylmään se kyyti on pienille kunnille. Siinä mielessä meidän pitäisi miettiä, millä tavalla tässä rakenteessa voidaan varmistaa, että demokratia toteutuu ja kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuu.

Siinä mielessä on harmillista, että eduskunnasta tämä lakiesitys hirveällä kiireellä silloin viime kesänä sote-lakien yhteydessä vietiin läpi. Tietysti kun ajatellaan kaiken kaikkiaan, niin tämä ajankohta joulun jälkeen on mahdollisimman huono, ja kun kuitenkin kysymyksessä on sosiaali- ja terveys- ja pelastuspalvelut, aivan oleelliset peruspalvelut meidän kansalaisten kannalta, niin kyllä nämä vaalit olisivat niin sanotusti paremman startin ansainneet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

18.46 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä, ja kuten sanoitte, äänestämiseen liittyviä kynnyksiä on syytä madaltaa ja saada niitä pois. Se on suomalaisen kansanvallan etu ja demokratian etu. Luottamus yhteiskuntaan pitää kaikilla tavoin säilyttää, ja nimenomaan tässä tapauksessa, missä puhutaan varusmiehistä ja -naisista, jotka ovat suorittamassa yhteiskunnallista velvollisuuttaan, olisi outoa, jos velvollisuutta hoitaessa ei olisi kunnollisia mahdollisuuksia oikeuksien hoitamiseen. Väliin jääneestä äänestysmahdollisuudesta tulee herkästi tapa, ja näin varsinkin nuorilla ihmisillä, eli hyvä esitys.

Pari vaalikautta sitten oikeusministeriössä tehtiin laaja selvitys digitaalisesta äänestysmahdollisuudesta. Suhtauduin siihen itsekin aluksi aika myönteisesti ja katsoin, että tähän suuntaan yhteiskunta varmaan menee, mutta selvitys oli aika kriittinen, ja mitä enemmän myös itse siihen perehdyin — kirjoitin muutaman artikkelinkin — totesin, että riskejä on paljon. Näitä riskejä nyt kansainvälisestä kokemuksesta, esimerkiksi USA:sta, ihan kehittyneistä maista, on tullut hyvinkin paljon. Hybridivaikuttamisesta on puhuttu paljon, ja se liittyy tähän digitaaliseen mahdollisuuteen. Jos ministeri saa vastata, niin mielelläni kuulen, onko Suomessa tämä digitaalinen äänestysmahdollisuus nyt kokonaan suljettu vaihtoehdoista pois.

Korostan vielä, että tämä korona-aikakin todistaa sen, että epäilyskin vaikuttamisesta, hybridivaikuttamisesta, voi vaikuttaa erittäin negatiivisesti luottamukseen viranomaisia kohtaan, suomalaista oikeusjärjestystä kohtaan. Valitettavasti esimerkiksi tässä salissa-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

kaan ei ole täysin tuntematonta, että tässä viimeisen vuoden puolentoista aikana on levitetty käsittämättömiä huhuja ja salaliittoteorioita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä esityksestä. Tämä varusmiesten ja palveluksessa olevien mahdollisuuden järjestäminen nyt näin on todella hyvä asia, se, että se tulee sitten vakinaiseksi ja voimaan jo niin, että on tammikuun vaaleissa käytössä. Yhdyn kyllä tähän aikaisemmin kuultuun huoleen siitä, että kun nämä vaalit järjestetään nyt 23. tammikuuta ja sitä ennen on ennakkoäänestys tammikuulla, niin voi olla, että meillä tuolla keskisessä ja pohjoisessa Suomessa on metri lunta, on ehkä pari—kolmekymmentä astetta pakkasta pahimmillaan, niin kuin oli tämän vuoden tammikuussa noihin aikoihin, ja sitten näissä olosuhteissa ihmisten äänestämään lähteminen voi olla vähän laiskanlaista, se vaara on. Ja kun vielä ajatellaan sitä, että vaalit ovat todellakin tammikuun puolenvälin jälkeen, vaalityöaikaa ehdokkaille ja puolueille jää varsin vähän. Itse asiassa kun ehdokaslistat vahvistetaan juuri ennen joulua, sitten menee viikko siinä joulunpyhiä ja uuttavuotta viettäessä, niin sitten ehkä toinen päivä tammikuuta pääsevät ehdokkaat kentille, ja jos siellä on pakkasta pari—kolmekymmentä astetta ja hangessa tarvotaan, siellä saa kyllä yksin tehdä vaalityötä ilman sitä vaalikansaa, johon pyrkii vaikuttamaan. Eli ajankohta on tietysti siinä mielessä todella hankala, ja tätä pitäisi nyt jotenkin miettiä. Emme me säälle voi tietysti mitään. Ilmastomuutos tuo joskus ehkä avun tähän, mutta se on ikävä tapa.

Sitten vielä: Kun tuossa edustaja Essayah nosti esille tämän keskuskaupunkinäkökulman, niin tämä ajankohta saattaa vielä sitä kärjistää. Siellä maaseudulla lumiasteet ja pakkaset ja etäällä oleva äänestyspaikka saattavat olla vielä suurempi jarru lähteä äänestämään kuin kaupungeissa, joissa näitä äänestyspaikkoja mahdollisesti on lähes joka nurkalla. Ymmärrän, ettei ministeri näille paljon mitään voi, mutta toivon, että ministeriössä kuitenkin mietittäisiin, miten voitaisiin varmistaa, että äänestysaktiivisuus olisi edes kohtuullinen.

Vielä, arvoisa puhemies, totean, että meillä oli juuri Osuuskaupan vaalit Keski-Suomessa. Siellä on jaettuna kolmeen vaalialueeseen koko kaupan Keski-Suomen valtiollisen vaalipiirin alue, ja näin turvataan edustus eri alueilta. Oletteko miettinyt sitä, voisiko vaalialuejako olla mahdollinen myös näissä aluevaaleissa jatkossa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri, olkaa hyvä.

18.51 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Kiurun kysymykseen tästä sähköisestä äänestämisestä: Oikeusministeriössä ei valmistella mitään sellaista lakia, joka mahdollistaisi sähköisen äänestämisen. Me olemme todenneet, että riskit ovat aivan liian suuria. Yksi meidän demokratiamme tärkeimmistä asioista on se, että kansalaiset voivat luottaa meidän vaalijärjestelmäämme, ja sen takia on todella syytä olla kriittinen sen suhteen, että nappia painamalla tai kännykkää painamalla voisi äänestää. Siihen voisi liittyä todella suuria uhkia ja haasteita, ja siihen ei haluta missään nimessä mennä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Sitten kiitos myös muille edustajille hyvistä kysymyksistä. Mitä tulee tähän aluevaalien ajankohtaan, niin se on eduskunta, joka on nyt lyönyt sen lukkoon. Yhdyn näihin huoliin siinä mielessä, että se ajankohta ei ole paras mahdollinen, mutta siihen oli syynsä. Tässä sote-puolella on ollut tärkeätä se, että nämä uudet valtuustot pääsevät toimiin ja pääsevät tekemään työtään 1.3.22. Lähdemme oikeusministeriössä siitä, että tietysti näistä vaaleista tiedotetaan normaaliin tapaan, mutta sen lisäksi tehdään nyt sitten vielä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa tällainen vähän isompi mediakampanja. Vetovastuu siitä on sosiaali- ja terveysministeriön puolella. He ovat asiantuntijoita näitten vaalien asiakysymyksissä.

Mitä tulee tähän edustettavuuteen, niin tästähän käytiin keskustelua silloin, kun sote-uudistusta valmisteltiin, ja ei nähty mahdolliseksi ottaa käyttöön tällaista alueellista jakoa muuten kuin siten, että Uusimaahan jaettiin neljään hyvinvointialueeseen plus Helsinkiin, ja se on tavallaan osa tätä ratkaisua. Sitten täytyy muistaa se, että jokaisella valtuutetulla on myös vastuu siitä koko alueesta. Myös meidän puoluejohtajien on hyvä muistaa, kun me keskustelemme ehdokkaiden kanssa, että pitää muistuttaa ihmisiä siitä, että ei ole ainoastaan vastuu siitä omasta kotikunnastaan vaan on vastuu myös niistä koko hyvinvointialueen palveluista [Puhemies koputtaa] ja yhdenvertaisesti kaikille asukkaille. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 99/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 14/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.54 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan mietintö sisältää kristillisdemokraattien vastalauseen, jonka mukaan sitten asian toisessa käsittelyssä tulemme esittämään, että eduskunta ei hyväksy tätä hallituksen esitystä eikä siihen liittyvää sopimusta. Euroopan vakausmekanismin sääntömuutoksilla ja siihen liittyvällä, seuraavassa asiakohdassa esille tulevalla yhteisellä kriisimekanismilla, sen aikaistetulla käytönotolla, näillä molemmilla näitä sääntöjä ollaan siis muuttamassa siten, että varoja voidaan käyttää myös euroalueen kriisipankkien pelastamiseen kriisinratkaisurahaston viime sijaisena rahoittajana. EVM:n painopiste on siis siirtymässä euromaiden rahoittamisesta selkeämmin sellaiseksi instrumentiksi, jota käytetään pankkikriisin varalla.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Pankkiunionin alkuperäinen ajatushan oli se, että pankkien ja valtioiden välinen kohtalonyhteys puretaan, mutta nyt kuitenkin sitten pankkien pelastamisen viimesijaiseksi rahoittajaksi on välillisesti jälleen tulossa jäsenvaltioiden veronmaksaja. Yhteisvastuullisuus on kasvamassa paitsi näiden valtioiden EVM-rahoituksen kautta myös siten, että pankkien kriisinratkaisurahaston varoista on tulossa yhteisvastuullisia. Juuri tätä yhteisvastuullisuuden käyttöönoton nopeuttamista istuva hallitus on halunnut tukea.

Euroopan vakausmekanismin sääntömuutoksella helpotetaan valtioiden velkajärjestelyä siten, että velallisten yksimielisyyttä ei enää jatkossa edellytetä. Tämä on sellainen asiakohta näissä EVM-muutoksissa, jota sinällänsä voi kannattaa, koska se ehkäisee spekulointia näillä kohteena olevilla velkakirjoilla, mutta on kuitenkin huomioitava se tosiasiassa, että velkajärjestely merkitsee näihin valtion papereihin sijoittavalle kansainväliselle yhteisölle ja yleisölle välittömiä tappioita. Jo se, että tällainen järjestely tulee mahdollisesti todennäköiseksi ja sen todennäköisyys kasvaa, on varmasti myöskin perustelu kyseisten arvopapereiden välttämiseen, joten niitten kysyntä nopeasti lähtee vähenemään ja siten toisaalta tarjonta lisääntyy, mikä johtaisi hyvin nopeassa ajassa niitten hintojen laskuun ja myöskin vastaavasti kyseisen valtion maksamien korkojen nousuun. Tässä pahimmillaan seurauksena — sinällänsä hyvää tarkoittavalla asialla — voisi ollakin hyvin nopea maksuvalmiuskriisi, ja tämä saattaisi tapahtua jo ennen kuin itse velkajärjestelyä olisi edes aloitettu. Tästä itse asiassa tuolla valiokunnan asiantuntijakuulemisissa varoitettiin ja tuotiin esille, että tällainenkin riski tähän sinällänsä tärkeään velkajärjestelyelementtiin voi sisältyä.

Toinen asia, mitä tässä sinällään yksittäisenä asiana tämän sisällä voi kannattaa, on tämä ehdotettu EVM-tuen mahdollistaminen vain sellaisille maille, jotka on arvioitu velkakestäviksi, joiden velan takaisinmaksukyky on siis varmistettu. Tämän kohdalla voi vain todella toivoa, että jospa pidettäisiin kiinni edes tästä muutoksesta. Se itsessään olisi kyllä tarpeellinen, mutta vähän pelkään, että sille tapahtuu niin kuin monille muillekin EU-säännöksille eli sitä ruvetaan venyttämään ja vanuttamaan.

Arvoisa puhemies! Näihin EVM-sääntömuutoksiin sisältyy tämä hätätilamenettely, ja me olemme myös KD:na korostaneet sitä, että tämä vakausmekanismi, EVM, pitää säilyttää valtioiden välisenä järjestelynä ja keskeisenä päätöksentekotapana on jatkossakin oltava tuo jäsenmaiden yksimielisyys. Nyt kuitenkin tuossa hätätilamenettelyssä määrääenemistöpäätöksenteolla on mahdollista, että Suomi joutuu kantamaan vastuuta hätärahoituksesta, jonka myöntämistä se on itse vastustanut, vaikka sinällänsä Suomen rahoitusvastuuta ei olisikaan mahdollista kasvattaa yli tuon EVM-sopimuksen enimmäismäärän. Enimmäismäärän ylittävä vastuu edellyttää Suomen suostumusta, minkä tietysti sitten poliittinen paine saattaa laukaista, vaikka se ei olisi taloudellisesti viisasta.

Toinen sellainen asia, mikä tässä EVM-sääntömuutoksessa on syytä myös ymmärtää, on se, että näillä ERVV-tukien siirroilla, jos niitä tehdään, on vaikutus Suomen Kreikka-vakuuksiin. Tämän asian aiemmissa käsittelyvaiheissa valtiovarainministeriöstä pyydettyssä lisäselvityksessä todetaan, että mikäli keskustelut ERVV-tukien siirtämisestä alkaisivat, ”samassa yhteydessä arvioitaisiin eri toteutusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia Suomen Kreikka-lainan vakuusjärjestelyyn. Jos siirto toteutettaisiin, vakuusjärjestelyn voimassaolo edellyttäisi kreikkalaisten pankkien kanssa sovittua järjestelyä koskevien sopimusten neuvottelua uudelleen”. Eli vaikka näihin Suomen vastuusiin kohdistuvia muutoksia rajaavat sopimusmääräyksen kirjaukset vastuiden rajaamisesta ja lisäpääomaosuuden pienentämisestä ERVV-lainojen takaisinmaksujen myötä, niin on moitittavaa, että näitä vaikutuk-

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

sia Suomen vakuusjärjestelyihin ei ole selvitetty etukäteen. Meillä pitäisi olla jonkunlainen käsitys siitä, mitä sitten, jos tämä skenaario kuitenkin toteutuu ja jos jälleen kerran käy niin, että se poliittinen paine muodostuu suureksi. Näitten ERVV-tukien siirtäminen edellyttää yksimielisyyttä, mutta aivan samalla tavalla kuin on nähty elpymisrahastopäätöksessä, voi poliittinen paine muodostua niin suureksi, että sitten kuitenkin yksin ei sen muutoksen vastustajaksi kenestäkään ole. Kristillisdemokraatit katsovat, että tämän skenaarion taloudelliset vaikutukset olisi valtiovarainministeriössä pitänyt ehdottomasti selvittää.

Arvoisa puhemies! Vielä kolmantena asiana nostan tämän EVM-sääntömuutoksen kohdalta esille sen, että tässä yhteydessä on haluttu muistuttaa, että kun puhutaan Suomen eduskunnan budjettisuvereniteetista — vaikka siihen nyt tässä tapauksessa ei olla sinällään koskemassa, mutta meillä kuitenkin mahdollistetaan mekanismeja, jotka voivat lisätä teoriassa sitä Suomen vastuuta — niin se ei ole pelkästään tällaista teoreettista tarkastelua, vaan todellakin on huomioitava se, että Suomen valtiontalouden takausten suhde kokonaistuotantoon on EU-maiden korkein, ja meidän täällä eduskunnassa on huolehdittava siitä, että vastuut eivät kasva tavalla, joka voisi sitten vaarantaa Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteista, joita meillä perustuslain mukaan on omille kansalaisille. Siinä mielessä täytyy muistaa se, että tämä kokonaisuus on monimutkainen. Tässä ehkä voisi sanoa, että keskeisin asia on se, että EVM:n painopiste tulee nyt siis siirtymään euromaiden rahoittamisesta yhä selkeämmin pankkikriisin instrumentiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

19.01 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on todella tärkeä asia, ja onkin valitettavaa, että sali on näin tyhjä eikä hallituspuolueiden edustajia ole paikalla yhtään puhemiestä lukuun ottamatta.

Arvoisa puhemies! Myös perussuomalaisten valiokuntaryhmä valtiovarainvaliokunnassa jätti vastalauseen, jossa esitämme, että tämä sopimus, joka sisältyy tähän hallituksen esitykseen, hylätään ja lisäksi tämä lakiesitys hylätään. Eli sellaiset esitykset tulemme tekemään toisessa käsittelyssä ja samalla esitämme kolme lausumaa. Ne ovat toisen käsittelyn asioita.

Tämän asian kiirehtiminen on aika käsittämätöntä tässä tilanteessa. Viime vaalikaudella, kun pankkiunionia valmisteltiin, jäi hyvin voimakkaasti mieleeni valtiovarainvaliokunnassa Suomen linjana, että ensin täytyy euroalueen pankkien tilanne olla tehokkaasti läpivalaistua, niin ettei meillä ole niitä piilossa olevia riskejä. Eli niitä stressitestejä tehtiin, ja tunnettua on, että Välimeren maissa lukuisat pankit eivät stresseissä pärjää vaan ovat olleet ja olivat silloin kolme neljä vuotta sitten kelvottomassa kunnossa. Nyt on eletty vajaa kaksi vuotta tätä korona-aikaa, ja tällä hetkellä on oletettavissa, että noiden pankkien tilanne ei ole pääosin parantunut vaan riskit ovat saattaneet kasvaa, eikä niitä ole lähellekään riittävästi selvitetty. Kuitenkin tässä mennään askel, ehkä toinenkin yhteisvastuun ja pankkiunionin syventämisen tielle.

Meidän vastalauseessamme todetaan: ”Useassa asiantuntijalausunnossa kerrottiin, kuinka esitys on hyväksyttävissä, sillä varautumisjärjestelyn käyttö on hyvin epätodennäköistä. Syyksi mainittiin pankkien riskienhallinta, pankkivalvonnan tehostuminen ja kriisinratkaisukehikko. Lisäksi valtioiden velkaisuuteen liittyvät riskit ovat vähentyneet Euroopan keskuspankin rahapoliittisen tuen myötä, mikä on vähentänyt myös pankkien riskejä.”

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Tämä siis kertoo sen, että meidän vastuullamme on näiden maiden velkakestävyyttä. Väitetään niin, että sitä on parannettu Euroopan keskuspankin toimesta. Se on tapahtunut tässä koronan aikana vähän samalla periaatteella kuin meillä on pidetty ihan perustellusti yrityksiä pystyssä koronan kiusaaman taloustilanteen aikana, mutta Etelä-Euroopassa se on tapahtunut Euroopan keskuspankin toimesta, ja meidän vastuu on siellä se vajaa 2 prosenttia siitä, ja se vastuuhan on kasvanut sitten aivan hurjiin lukemiin. Nyt tässä tilanteessa, tietämättä, mikä on italialaisten ja muiden eurooppalaisten suurten ja pienempien pankkien taloudellinen tilanne, hallitus on hyväksymässä tällaisen paketin. Mielestäni se on erittäin suuri riski.

Vetoankin kaikkiin kansanedustajiin: Tutustukaa tähän asiaan ja miettikää, onko todella oikein, että me otamme Suomen kansan piikkiin tällaisen paketin, jonka osalta saattaa hyvinkin pian olla realistista, että tälle järjestelmälle laukeavat suuret maksut. Pankkien omistajien omaisuudet käytetään ensin ja sen jälkeen sijaintivaltion, mutta kun tiedämme näiden kunnon, niin sen jälkeen se on meidän vastuulla, ja tälle tielle ei missään tapauksessa tänä päivänä pitäisi mennä. Tämä esitys on syytä hylätä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

19.07 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitysten 99 ja 100 on tarkoitus muodostaa sellainen kokonaisuus, joka jouduttaa pankkiunionin kehittämistä ja parantaa näin kenties EVM:n toimintakykyä vastata erityisesti pankkikriiseihin. EVM on siis siirtymässä yhä enemmän välineeksi hoitamaan pankkikriisejä. Se on kytkettynä yhä tiiviimmin EU:n finanssipoliittiseen rakenteeseen. Pankkeja turvataan tilanteissa, joissa pankkien omat kriisinratkaisurahastot eivät ole riittäviä. Tämä johtaa siihen, että EVM:stä vähitellen tehdään valuuttarahasto. EVM:n toimintaa laajennetaan valtioiden luottotajasta pala palalta pankkien pelastajaksi, uudistusvalvojaksi. Kaiken lisäksi päätöksenteko on muuttumassa yksimielisyysvaatimuksesta määränemmistöpäätöksiksi. Samalla EVM:n rooli tulee korostumaan, ja näin EVM itsenäistyy EU-valtioista ja -komissiosta.

Suomen vastuista esitetään, että ne eivät kasvaisi — siis ideaalitilanteessa. Kuitenkin on jo tiedossa, että aivan varmasti tulee uusia kriisejä. Mittavissa kriiseissä kriisinratkaisurahastot eivät tule olemaan riittäviä, eli vastuumme tulevat näissä tilanteissa myöskin kasvaamaan. Keskustelu voidaan siirtää solidaarisuuteen. Siitähän tässä on pitkälti myös kysymys.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijat ovat todenneet, että tämänkaltaiset toimet olisivat kannatettavia siinä tilanteessa, kun pankkijärjestelmät eri maissa olisivat samalla viivalla eli olisivat vertailukelpoisia, mutta maat ja pankit eivät ole yhteismitallisia. Suomen joutuminen maksumieheksi jonkun kreikkalaisen tai italialaisen pankin pelastamiseksi käy päivä päivältä todennäköisemmäksi. Menemme nyt taas yhä syvemmälle sellaiseen integraatioon, mihinkä Suomen kansa ei ole koskaan ollut valmis eikä ole nytkään.

Se, että näitä toimenpiteitä nyt nopeutetaan vielä kahdella vuodella, kertoo vahvasti siitä, että riskejä on jo ollut nähtävissä. Muutenhan tätä keskustelua ei olisi tarpeellista edes käydä. On väistämätön tosiasia, että viime kädessä pankit ja valtiot ovat sidoksissa toisiinsa velkakirjaomistustensa kautta. Kysymys kuuluukin, onko millään mittaristolla varmistettavissa, että autettavat maat olisivat velkakestäviä, ja samalla, miten voidaan varmistaa niiden takaisinmaksukyky. Vastausta voi olla vaikea löytää näihin kysymyksiin.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Eikö ole järjetöntä, että taas me lähdemme mukaan pelastamaan Etelä-Euroopan maiden pankkeja? Eikö olisi kohtuullista, että maat, jotka ovat suhteessa keskenään, myös sopisivat ongelmat keskenään? On hyvä muistuttaa myös, että luottoluokitaja Fitch on varoittanut Suomen velkaantumisesta. Velkataakka on suurempi kuin saman luottoluokituksen saaneiden maiden mediaani. Luottoluokituksen lasku tulisi näkymään myös tulevaisuudessa valtionlainojen korkojen nousuna, eli meillä on tarpeeksi huolia ihan täällä omallakin tontilla.

Perussopimuksia ja säädöksiä on EU:ssa rikottu jo yli sadassa kohtaa. Voiko kukaan tässä salissa uskoa, että ne jatkossakaan olisivat toimivia? Tässä salissa tuntuu elävän sellainen henki, että meidän tehtävänämme on olla kokoamme suurempi — siis yhteisessä taakanjaossa.

Arvoisa puhemies! Monttu on jo kaivettu. Se, että EVM:ää siirretään pankkien lopulliseksi maksajaksi, ei lopputulosta tule muuttamaan. Tällä ostetaan konkreettisesti vain aikaa. Ongelmana on, että tämänkaltaisilla toimenpiteillä paikataan vuotavaa venettä uusilla paikoilla, kunnes lopulta paatti uppoaa sinne monttuun. Toivon kuitenkin, että näin ei meille tulisi käymään. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.12 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä näinkin tärkeä asia kuin hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi, ja tässä nyt kun olen kuunnellut edustaja Essayahin puheen ja erittäin hyvän edustaja Kankaanniemen puheen ja kun varsinkin tuo edustaja Koskelan viimeinen puheenvuoro oli niin jätävä, niin minä esitän asian pöytäämistä 9.11. päivällä pidettävään istuntoon, niin että saataisiin tänne hallituksen puoleltakin edes joitakin ihmisiä kuuntelemaan näin vakavaa asiaa, mitä nämä edustajat tässä ympärilläni kertovat. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tämän esityksen jälkeen istunto keskeytetään teknisistä syistä. Istuntoa jatketaan kello 19.45.

Täysistunto keskeytettiin kello 19.14.

Täysistuntoa jatkettiin kello 19.50.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 19.14 keskeytynyttä istuntoa ja asiakohdan 12 käsittelyä.

Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

19.50 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa puhemies! Käytin tuossa aikaisemmin puheenvuoron ja olisin todella toivonut, että myös valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja olisi ollut esittelemässä tämän erittäin tärkeän, historiallisen ja kauaskantoisen mietinnön, asian,

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

joka siihen sisältyy. Valiokunnan mietinnössä on paljon sellaisia kohtia, jotka olisi ollut tarpeen selvittää eduskunnalle, mutta näin nyt ei tapahtunut.

Lisäksi täällä oli paikalla tuossa puoli tuntia sitten vain viisi edustajaa puhemiesliikkeen lisäksi. Hallituspuolueet olivat täysin poissa ministereistä puhumattakaan. [Timo Heinonen: Ohhoh!] Näin tärkeän asian käsittely todellakin on sellainen, että se pitää tehdä valoisaan aikaan — mikäli loka—marraskuulla valoisa päiviä on — ja joka tapauksessa sellaiseen aikaan, että edustajilla on mahdollisuus osallistua asian käsittelyyn. Ja kun näin on, niin pidän erittäin perusteltuna sitä, että edustaja Mäenpää teki esityksen pöydällepanosta ensi lomaviikon jälkeiseen ajankohtaan.

Herra puhemies! Kannatan sitä esitystä ja toivon, että silloin sitten on sali mahdollisimman täynnä, ministereitä paikalla ja myös valiokunnan puheenjohtaja esittelemässä asian.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Asia siis jää pöydälle.

Jos keskustelu jatkuu, se jatkuu vain ja ainoastaan pöydällepanosta. Onko ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta? — Edustaja Könttä.

Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Esitän asian pöydälle huomenna pidettävään toiseen täysistuntoon.

Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Köntän tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Onko vielä pöydällepanon ajankohtaan liittyviä puheenvuoroja?

Keskustelu pöydällepanon ajankohdasta on päättynyt. Asian käsittely keskeytetään. Asian pöydällepanosta äänestetään huomenna.

Yleiskeskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle vakauseräyksen siirrosta yhteiseen kriisinhallintalainastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 27/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

14. Lakialoite laiksi rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 17/2021 vp Pauli Kiuru kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Avaan keskustelun. — Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Lähetekeskusteluun varattiin enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatettiin aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.54 Pauli Kiuru kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nokialla nuoren miehen elämä päättyi henkirikokseen vuonna 1996. Poliisi tutki tapausta tappona. Ratkaisevaa läpimurtoa ei kuitenkaan saavutettu 1990-luvulla. Asia otettiin uudestaan tarkempaan selvittelyyn 2013. Tapon syyteoikeus vanhentuu 20 vuodessa, joten oli vielä mahdollisuus yrittää.

Tutkintaa jatkettiin viimeiseen päivään asti. Huhtikuussa 2016 työ lopetettiin: oikeus syyttää taposta vanhentui. Tappaja pystyi salaamaan henkilöllisyytensä, ja hän selvisi siten ilman rangaistusta. Tämän täytyy olla pettymys läheisille mutta myös poliisille. Tappaja on vapaa ja pysyy vapaana. On mahdollista, että hän elää yhä keskuudessamme.

Lakialoitteessa esitämme muutosta rikoslain 8 luvun 1 §:ään, johon lisättäisiin uusi momentti. Se kuuluu seuraavasti: ”Kuitenkaan oikeus syyttää taposta ei vanhennu.”

Muutos ei aiheuttaisi valtiolle sanottavaa lisäkuluja. Rikollispiireille se lähettäisi kuitenkin selkeän viestin: poliisi on perässäsi koko loppuelämäsi ajan. Näinhän asia on jo nyt murhien osalta. Poliisille lakimuutos antaisi jatkossa mahdollisuuden ratkaista tappo vaikka 25 vuoden jälkeen.

Myös Ruotsissa lainsäädäntöä on muutettu niin, ettei murhan eikä myöskään tapon syyteoikeus vanhennu. Asia liittyi Palmen tapaukseen.

Lakialoitteessamme emme esitä muutoksia rangaistusasteikkoihin tai muihin rikosoikeudellisiin vanhentumistyyppeihin.

Tein samansisältöisen lakialoitteen viime vaalikaudella vuonna 2016. Aloitteen allekirjoitti silloin 162 kansanedustajaa. Oikeusministeriö antoi silloin lakialoitteesta hyvin laaditun lausunnon lakivaliokunnalle. Lausunnossa nostettiin aiheellisesti esiin asian monisäikeisyys. Huomiota saivat muun muassa vanhentumista koskevan järjestelmän kokonaisuus, taannehtivuuskielto, henkilötodistelun haasteellisuus vanhoissa tapauksissa sekä henkirikosten korkeat selvitysprosentit. Ministeriön vastauksen mukaan ehdotettu uusi sääntely koskisi vain harvinaisia yksittäistapauksia.

Arvoisa puhemies! Läheisille ja myös poliisille yksittäistapauksetkin ovat vaikuttavuudeltaan äärimmäisen raskaita. Lakialoitteessa esitämme, että oikeus syyttää taposta ei vanhennu. Mikäli sen toteuttaminen tuntuu liian pitkälle menevältä, esitän lakivaliokunnalle vaihtoehtona harkittavaksi tapon vanhentumisaajan pidentämistä 30 vuoteen.

Tällä kertaa aloitteen on koronasyistä allekirjoittanut runsas 20 kansanedustajaa — fyysisesti en korona-aikana lähtenyt nimiä keräämään, se olisi ollut hieman vastuutonta — ja aloitteen on allekirjoittanut muun muassa lakivaliokunnan nykyinen puheenjohtaja Leena Meri. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

19.58 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme tätä lakialoitetta käsitelleet eduskunnassa aiemmin edustaja Kiurun tekemänä, ja tänään tämä lakialoite uusitaan, että tappo ei vanhenisi rikoksena koskaan vaan että tuo syyteoikeus säilyisi. Se on ihan perusteltu muutosehdotus, ja toivoisin, että se voisi edetä.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Edustaja Kiuru toi esille hyviä seikkoja tästä näkökulmasta, ja yhtenä oli esimerkiksi se, että meillä ovat DNA-tutkimukset edenneet aika merkittävästi ja nyt meillä on hyviä esimerkkejä jo Ruotsista puhumattakaan Yhdysvalloista, missä vanhoja rikoksia on saatu selvitettyä DNA-näytön perusteella. Tuntuu, että varsinkin kun on tämäntyyppinen rikos, missä puhutaan taposta, niin olisi oikeus ja kohtuus, että kun selvä syyllisyys saadaan osoitettua, niin voitaisiin tuo syyte nostaa. Olen itse tehnyt aikanaan — ja parikin kertaa joutunut myös uudistamaan — esitykseni törkeiden lasten seksuaalisten hyväksikäyttörikosten vanhentumisen muuttamisesta, ja pitäisin sitäkin ihan perusteltuna.

Tällä lailla maallikkona — en ole poliisi enkä ole tutkija — olen miettinyt sitä, että oli esimerkiksi tämä surullinen tapaus, jossa Tampereella nuori koripalloilijatyttö, nuori nainen, katosi 16.10.1999. Poliisi tutki tätä tapausta ihan vähän vaille 20 vuotta tappona, ja kun se oli vanhentumassa 20 vuoden täytyessä, niin se muutettiin murhatutkinnaksi. En ihan löytänyt itse sitä logiikkaa, mikä muutti sen juuri sillä hetkellä, kun se olisi vanhentunut, murhatutkinnaksi. Välttyisimme tämänkin tyyppisiltä. Kun täällä on muun muassa poliisiedustaja Kinnunen paikalla, niin hän tietää, miten nämä tutkinnat etenevät, mutta minulle ei auennut se, että Raisa Räisäsen tapausta tutkittiin ensin tuo 20 vuotta erilaisella rikosnimikkeellä ja sitten se muutettiin murhatutkinnaksi. Minun mielestäni on hyvä, että näin tehtiin, ja itse toivon, että hänenkin murhaajansa vielä kiinni saadaan, ja siinä esimerkiksi DNA-näyttö voisi tuoda joskus ratkaisua. Se on tietysti ollut aivan poikkeuksellinen rikos meidän historiassamme.

Täysi tuki jälleen kerran edustaja Kiurun erinomaiselle aloitteelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

20.00 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Kun ihmisen henki riistetään väkivaltaisesti, on se aina äärimmäisen vakava ja murheellinen asia. Jos olosuhteet viittaavat siihen, että poliisi arvioi kyseessä olevan murha, ei sen tutkinta lakkaa ikinä ennen kuin syyllinen on selvinnyt, mutta jos olosuhteet viittaavat siihen, että kyse voisi olla taposta, niin tulee tämä 20 vuoden aikaraja täyteen. Kun kuitenkin ihminen on henkensä menettänyt väkivallan seurauksena tai epäoikeudenmukaisella tavalla, tulisi aina kaikin keinoin pyrkiä aikarajoista riippumatta siihen, että tekoon syyllinen saatetaan vastuuseen. Edustaja Kiuru on tehnyt tähän liittyen erinomaisen aloitteen, jossa hän ehdottaa, että tapon vanhentumisen aikarajasta luovuttaisiin, ja kannatan tätä edustaja Kiurun aloitetta. Minusta se edistää oikeudenmukaisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Jari, olkaa hyvä.

20.02 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä Kiurun tekemä aloite on äärimmäisen tärkeä, ei niinkään poliisin kannalta, koska poliisihan ei näihin asioihin henkilökohtaisesti suhtaudu, mutta omaisten kannalta se on äärimmäisen tärkeä. Silloin kun henkirikos tapahtuu, niin teko rubrisoidaan poliisin ja syyttäjän yhteistyönä, ja on hieman keinotekoista sitten, ellei tule painavia syitä muuttaa rikosnimikettä joko vakavampaan tai lievempään suuntaan, lähteä kesken tutkinnan sitä muuttamaan. Sen vuoksi olisi äärimmäisen tärkeää, että tältä välttyttäisiin, ja helpoin tapa on tämä tapon säätäminen ei-vanhenevaksi rikokseksi.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Me emme voi tietää, mitä tulevaisuus tuo tullessansa rikosteknisen tutkinnan alalla, mutta on nähtävissä jo nyt, että DNA:n kehitys ja sen sekvensointi tulevat menemään harppauksittain eteenpäin, ja voipi olla, että se vaikuttaa siihen, että monetkin asiat selviävät vielä vuosien, vuosien päästä. Meillä on tälläkin hetkellä kadonneita useita satoja, ja todennäköisesti rikoksen uhreja heistä on hyvinkin monta, ja varmuudella heitä on siellä. Näiden asioiden eteenpäinsaaminen sitten joskus, kun asia lähtee selviämään, on tietysti myöskin riippuvainen vanhentumisajoista.

Tämän lain eteenpäinviemiselle ei ole mitään järjellä ajateltavaa estettä. Tämä ei tuota mitään kuluja valtiolle. Tosiasia on, että niitä tulee vuosittain hyvin vähän. Vanhoja tutkintoja avataan toki juuri tämän teknisen kehityksen vuoksi, mutta se kulu, mikä siitä syntyy, on minimaalinen verrattuna sitten siihen hyötyyn, mikä saadaan oikeusvarmuuden kautta ja sen viestin kautta, että tappo ei vanhene, joten se ennaltaestävyyskin tulee sitä kautta. Lämpimästi kannatan Kiurun esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.04 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Pauli Kiurun tekemä erinomainen lakialoite on aivan tähän aikaan sopiva. Todellakin poliisin tutkintatekniikka on edennyt jättiaskelin, kun on saatu nämä DNA-tutkimukset käyttöön ja kaikki muut nykyajan sallimat ja tarjoamat mahdollisuudet selvittää vakavia rikoksia. Tämä edustaja Heinosen esimerkki kertoo hyvin siitä, ja myös edustaja Pauli Kiurun kertomat esimerkit, miten tällä tehdyllä lakialoitteella voidaan parantaa ennen kaikkea tämän henkensä menettäneen ihmisen omaisten tilannetta, kun sitä erittäin vakavaa rikosta todellakin edelleen tutkitaan, ja kun DNA-näytteitä eri yhteyksissä kerätään, niin siinä yhteydessä avautuu mahdollisuus saada se vakavaan rikokseen syylistynyt henkilö kiinni ja vastuuseen teoistaan. Erinomainen aloite, ja toivon, että se saa positiivisen käsittelyn tässä talossa ja se etenee laiksi asti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

15. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2020

Kertomus K 21/2020 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 3/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

16. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvon- nasta 2020

Kertomus K 2/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 4/2021 vp

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

17. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2020

Kertomus K 11/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 5/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

18. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2020

Kertomus K 13/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 6/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

19. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2020

Kertomus K 12/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 171/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 26/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 125/2021 vp

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle rahoitusmarkkinalainsäädännön muuttamiseksi covid-19-pandemiasta toipumiseksi

Hallituksen esitys HE 126/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 29/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanoli-käyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 166/2021 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.10.2021 pidettävään täysistuntoon.

24. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 28.10.2021 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola